

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nuša Brumnik

Spremembe v življenju otrok po ločitvi ali razvezi staršev

Diplomsko delo

Ljubljana 2023

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nuša Brumnik

Spremembe v življenju otrok po ločitvi ali razvezi staršev

Diplomsko delo

Mentorica: Izr. prof. dr. Nina Mešl

Ljubljana 2023

Zahvale

Zahvaljujem se izr. prof. dr. Nini Mešl za mentorstvo, za hitro odzivnost ter za vse prejete spodbude, usmeritve in pozitivne kritike, ki so mi bile v veliko pomoč.

Velika zahvala gre tudi moji družini, ki mi je omogočila študij in me skozi vsa leta podpirala ter mi stala ob strani.

Rada bi se zahvalila tudi vsem prijateljicam in prijateljem, ki so znali prisluhniti ob težkih trenutkih pisanja diplomskega dela.

Največja zahvala pa gre mojemu fantu, ki je bil vedno ob meni, me podpiral in mi namenil pozitivne besede, da sem vse izpeljala tako, kot sem si zamislila.

Verjel si vame, ko niti sama nisem zmogla.

Hvala tudi vsem sogovornikom, ki so z mano podelili težke izkušnje.

Brez vas tega diplomskega dela ne bi bilo.

HVALA vsem, ki ste verjeli vame.

*»Marsikaj nas v življenju lahko spremeni,
a vse se začne in konča v družini.«
Anthony Brandt*

Spremembe v življenju otrok po ločitvi ali razvezi staršev

Povzetek diplomskega dela

V diplomskem delu raziskujem predvsem spremembe, s katerimi se med ločitvijo ali razvezo staršev srečujejo otroci. Osredotočam se tudi na odnose po ločitvi in na odnose v današnjem času v primarnih in reorganiziranih družinah. Del raziskovanja sem posvetila tudi različnim oblikam pomoči, ki so jih otroci prejeli po ločitvi ali razvezi njihovih staršev. V teoretičnem delu se posvečam trem temam, in sicer družini, ločitvi ali razvezi in ločitvi ali razvezi ter otrokom. Te osrednje teme pa imajo tudi nekaj tematskih podpoglavij.

V empiričnem delu raziskave sem s kvalitativno analizo osmih intervjujev z mladimi odraslimi, ki so v času otroških in mladostniških let imeli izkušnjo z ločitvijo ali razvezo staršev, želela raziskati, kako so otroci doživljali ločitev ali razvezo staršev, s kakšnimi spremembami so se soočali zaradi ločitve ali razveze ter kakšnih oblik podpore in pomoči so bili v tistem času deležni. Rezultate predstavim v naslednjih tematskih sklopih: o izkušnji ločitve ali razveze, spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi, povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem, otrokovo doživljanje ločitve ali razveze, doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev, odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi, odnosi primarne družine danes, povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi, življenje v reorganizirani družini, odnosi v reorganizirani družini, oblike pomoči s strani različnih oseb, oblike pomoči s strani različnih institucij, želene oblike pomoči, povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb.

S pomočjo raziskave ugotavljam, da je ločitev ali razveza na otrocih pustila tako negativne kot tudi pozitivne posledice. Vsak pa se je z izkušnjo ločitve spopadal na svoj način, vsak je bil tudi deležen različnih oblik pomoči. Nekatere ločitve so potekale manj kompleksno, medtem ko so bili drugi procesi ločitve ali razveze zelo težki in stresni. Otrokom je stiske še povečevalo pomanjkanje pogovorov o ločitvi ali razvezi s starši. Ločitev ali razveza je povezana z njihovim nadaljnjim življenjem, saj se zdaj bolj zavedajo pomena dobre komunikacije, hkrati so tudi bolj pozorni na odnose v lastni partnerski zvezi. Četudi so z ločitvijo ali razvezo nekateri izgubili sposobnost navezovanja stikov, samostojnost, pa so hkrati veliko tudi pridobili. Omenili so, da so z ločitvijo ali razvezo postali bolj samozavestni, prilagodljivi, obenem pa so zaživel mirnejše in lepše življenje.

Ključne besede: družina, ločitev ali razveza, spremembe v otrokovem življenju, otrokovo doživljanje, oblike podpore in pomoči

Changes in children's lives after parental divorce or separation

Graduation Thesis Abstract

In my thesis, I mainly explore the changes that children face during parental separation or divorce. I also concentrate on post-separation relationships up to the present day in primary and reorganized families. A part of my research has also focused on different forms of support that children have received after parental separation or divorce. In the theoretical part, the research focuses on three themes: family, separation or divorce, and separation or divorce and children. These central themes also have some thematic sub-chapters.

In the empirical part of the research, I aimed to explore how children experienced parental separation or divorce, what changes they faced because of separation or divorce, and what forms of support and help they received at the time. The research was done through a qualitative analysis of eight interviews with young adults who had experienced parental separation or divorce during their childhood and adolescence. In my thesis the results are presented in the following thematic sections: the experience of separation or divorce, children's changes after separation or divorce, the relationship of separation or divorce to later life, children's experience of separation or divorce, parents' experience of separation or divorce, primary family's relationship after separation or divorce, primary family's relationship today, parents' relationship with other relationships, life in a reorganized family, relationships in a reorganized family, forms of help from different people, forms of help from different institutions, preferred forms of help, the relationship of help to the acceptance of changes.

The research has shown that separation or divorce has left negative as well as positive effects on children. Each of them coped with the experience of divorce in their own way, and each of them received different forms of help. Some divorces have been less complex, while other separation or divorce processes have been very difficult and stressful. Children's distress was compounded by the lack of discussions about separation or divorce with their parents. Separation or divorce is linked to their future life, as they are now more aware of the importance of good communication, but also more attentive to the relationships within their own partnerships. Through separation or divorce some people have lost their ability to relate with others as well as their independence, however, they have also gained a lot. They mentioned that separation or divorce had made them more self-confident, more flexible and that their life had become more peaceful and beautiful.

Keywords: family, separation or divorce, changes in child's life, child's experience, forms of support and help

KAZALO VSEBINE

1. Teoretični del	1
1.1 Družine	1
1.1.1 Definicije družine	1
1.1.2 Vrste družin in pluralizacija družinskega življenja	3
1.1.3 Naloge in vloge družine	4
1.2 Ločitev ali razveza.....	6
1.2.1 Ločitev ali razveza	6
1.2.2 Pogled družbe na ločitev ali razvezo nekoč in danes	8
1.2.3 Faze ločitve ali razveze.....	9
1.2.4 Ločitev ali razveza kot potencialno travmatična izkušnja.....	12
1.2.5 Odnos med bivšimi partnerji po ločitvi ali razvezi in sostarševstvo	14
1.3 Ločitev ali razveza ter otroci	15
1.3.1 Kako otroku povedati za ločitev ali razvezo	15
1.3.2 Doživljanje otrok ob ločitvi ali razvezi staršev	16
1.3.3 Spremembe, s katerimi se soočajo otroci po ločitvi ali razvezi staršev	18
1.3.4 Odnos med starši in otroci po ločitvi ali razvezi	21
1.3.5 Pomoč otrokom po ločitvi ali razvezi staršev s strani različnih oseb	22
1.3.6 Delo centrov za socialno delo in vloga socialnega dela pri ločitvi ali razvezi družine	23
2. Formulacija problema.....	26
3. Metodologija	27
3.1 Vrsta raziskave	27
3.2 Merski instrument in viri podatkov	27
3.3 Opredelitev enot raziskovanja – populacija in vzorec	27
3.4 Načrt zbiranja podatkov.....	28
3.5 Obdelava in analiza podatkov	28
4. Rezultati.....	29
4.1 O izkušnji ločitve ali razveze.....	29

4.2	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi	30
4.3	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem	32
4.4	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze	33
4.5	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev	35
4.6	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi	35
4.7	Odnosi primarne družine danes	36
4.8	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi	37
4.9	Življenje v reorganizirani družini	38
4.10	Odnosi v reorganizirani družini	39
4.11	Oblike pomoči s strani različnih oseb.....	39
4.12	Oblike pomoči s strani različnih institucij	40
4.13	Želene oblike pomoči	40
4.14	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb	41
5.	Razprava	43
6.	Sklepi	48
7.	Predlogi.....	50
8.	Uporabljeni viri in literatura.....	52
9.	Priloge.....	56
9.1	Smernice za intervju	56
9.2	Tabele odprtega kodiranja	57
9.3	Osno kodiranje.....	138

PREDGOVOR

Za raziskovanje teme diplomskega dela me je spodbudila lastna izkušnja z ločitvijo staršev, hkrati pa me področje dela z družinami zelo zanima. Na začetku diplomskega dela predstavljam teoretična izhodišča, ki bralcu najprej predstavijo aktualno tematiko, ki jo obravnavam.

V teoretičnem delu predstavljam različne definicije družine, pluralizacijo družinskega življenja ter naloge in vloge družine. Nadaljujem s temo ločitve ali razveze, kjer na kratko opišem faze ločitve ter primerjam različne družbene poglede na ločitev ali razvezo nekoč in danes. V eni izmed podtem opišem ločitev kot potencialno travmatično izkušnjo, nato se osredotočim na odnos med bivšimi partnerji po ločitvi ali razvezi, s tem pa povežem tudi sostarševstvo. Nadalje v temo ločitev ali razvez vključim tudi otroke, kjer vključim teme, kako otroku povedati za ločitev, opišem, kako otrok doživlja ločitev ali razvezo, kakšne spremembe otroku prinese ločitev ali razveza. Na kratko tudi opišem odnos po ločitvi med starši in otroki. Nazadnje se osredotočim na oblike pomoči, ki jih otroci prejmejo s strani različnih oseb ter institucij, kjer vključim tudi delovanje Centrov za socialno delo v procesu socialnega dela z družinami.

Nadalje predstavljam tudi formulacijo problema z zastavljenimi raziskovalnimi vprašanji. Namen diplomskega dela je ravno to, da raziščem spremembe, ki se pojavijo v otrokovem življenju med ločitvijo ali razvezo staršev. Nadalje raziščem tudi, katerih oblik pomoči so bili otroci pri sprejemanju sprememb deležni in kakšnih bi si še želeli, pa jih takrat niso dobili. To je seveda zelo pomembna tema za socialno delo, saj družinskim članom ob ločitvi ali razvezi nudi podporo pri prehodih in čustvenih krizah. Pomembno je ustvariti prostor za zaupanje, v katerem se lahko razvije dober delovni odnos med socialnim delavcem oz. socialno delavko in družino, le to pa lahko pripomore k zmanjšanju stisk, ko se otrok srečuje s spremembami po ločitvi ali razvezi staršev.

V diplomskem delu je za socialne delavke in socialne delavce uporabljena ženskospolska slovnična oblika (kar izraža tudi spolno zastopanost zaposlenih v socialnem varstvu), ki pa je vsakokrat zamenljiva. Prav tako bom ponekod uporabljala zgolj izraz ali ločitev ali razveza namesto ločitev ali razveza, izbira izraza pa bo odvisna od vsakega posameznega primera.

1. Teoretični del

1.1 Družine

1.1.1 Definicije družine

Poznamo ogromno definicij družin, ki pa so si med sabo zelo različne. Vsak posameznik in družba pa družino dojemajo na svoj način, med sabo imajo različna pričakovanja, glede na to, kako bi morala družina izgledati. Prav tako ni pravilne ali nepravilne definicije družine. V tem poglavju sem se posvetila raziskovanju različnih definicij družin in namen je, da zaobjamem čim bolj raznolike družinske oblike.

Družina je skupina ljudi, ki so sorodstveno povezani in je tudi najosnovnejša oblika človeške družbe. Običajno družino sestavljata starša in eden ali več otrok, torej med njimi prevladuje najožja sorodstvena vez (Kompore, Stražišar, Dogša, Vec in Curk, 2013, str. 239).

Prav tako je družina tudi ena najstarejših in najpogostejših človeških institucij. Značilna je namreč za vse znane kulture in že od prazgodovine naprej predstavlja pomembno ustanovo v družbi (Štadler idr., 2009, str. 30). Družina predstavlja skupnost ljudi, ki jih povezujejo medsebojna bližina, pozornost, skrb za drugega, sprejemanje in naklonjenost. Je osnovna celica, v kateri ob topli in ljubeči vzgoji odraslih raste otrok in se razvija na poti v samostojnost (Štadler idr., 2009, str. 10).

Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18, 22/19, 67/19, 200/20, 94/22, 94/22 in 5/23, v nadaljevanju DZ) v 2. členu definira družino kot »življenjska skupnost otroka, ne glede na starost otroka, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima po tem zakoniku do otroka določene obveznosti in pravice.«

Po definiciji statističnega urada Slovenije (2011) je družina življenjska skupnost oseb v okviru zasebnega gospodinjstva. To pa je lahko:

- življenjska skupnost staršev (obeh ali enega) in neporočenih otrok, ki živijo z njima oziroma z enim od staršev. Starost otrok ni omejena, vendar pa ti nimajo svoje družine oziroma ne živijo v zunajzakonski skupnosti;
- življenjska skupnost moškega in ženske, ki sta sklenila zakonsko zvezo;
- življenjska skupnost partnerjev, ki živita v zunajzakonski skupnosti.

Družina je sestavljena iz ene generacije (mož – žena, zunajzakonska partnerja) ali iz dveh zaporednih generacij (starši – otroci).

Keilman (2003, str. 11) družino opredeljuje v ožjem smislu kot jedrno družino, to sta dve osebi ali več oseb, ki živijo v skupnem gospodinjstvu in so med seboj povezane z zakonsko zvezo, s kohabitacijo ali starševskim razmerjem.

To pa pomeni, da se med družine uvrščajo pari brez otrok, pari z enim otrokom ali več in eden od staršev z enim ali več otroki. Ta definicija je imenovana kot statistična ali popisna definicija družine. Statistična definicija se razlikuje od sociološke definicije, ki pa kot konstruktivni element družine opredeljuje starševsko razmerje kot socialno razmerje. Socioloških definicij družine je razmeroma veliko in se med seboj razlikujejo, vendar jim je skupno to, da družino opredeljujejo kot vsaj dvogeneracijsko skupnost in družbeno institucijo, ki skrbi za otroka oz. otroke (Rener, 2006, str. 15–16).

Kot navajajo Nowotny, Fux in Pinnelli (2004, str. 28 v Rener idr. 2006, str. 16) je primer sociološke definicije, da je družina opredeljena kot skupina oseb, ki živi v skupnem gospodinjstvu in jo sestavlja vsaj en otrok in vsaj ena odrasla oseba ter je med seboj povezana z zakonsko zvezo ali s kohabitacijo in starševskim razmerjem.

Tudi Čačinovič Vogrinčič (1998, str. 130–131) oblikuje definicijo družine, ki je bila izpeljana iz socialno-psihološke definicije male skupine. Pravi, da po tej izpeljavi družino tvorita dva ali več posameznikov, ki so v interakciji, imajo skupne motive in cilje, povezujejo jih skupna pravila, norme in vrednote. Odnose v družini odraža in določa relativno trajna struktura odnosov in vlog, v družini se oblikujeta zanjo značilna struktura moči in način vodenja, izoblikuje se tudi relativno trajna mreža komunikacij ter statusov in vlog posameznih družinskih članov.

Nesmiselno je postavljati vprašanja o pravi obliki družine, o pravih načinih družinskega življenja in družinskih potekih. Naloga socialnega dela z družino je ravno to, da ko se družina obrne po podporo in pomoč, da skupaj z njo raziskuje, kakšne spremembe potrebuje, da bi lahko rešila vse svoje stiske ter uresničila svoje možnosti (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 46).

Ker je definicij družin ogromno in so med seboj zelo raznolike ter unikatne na svoj način, tudi ni ene prave definicije, ki bi opredeljevala družino. Zato je še toliko pomembnejša odprtost do samodefiniranja družine, ki pa se poudarja v socialnem delu.

1.1.2 Vrste družin in pluralizacija družinskega življenja

V tem delu poglavja se osredotočam na raznolike vrste družin, ki obstajajo v današnjem času, ter s tem povezano pluralizacijo družinskega življenja.

Po statistični tipologiji družin je tip družine značilnost družine glede na razmerje med zakonci, zunajzakonskimi partnerji, starši in otroki. Osnovni statistični tipi družine so: zakonski par brez otrok, zakonski par z otroki, mati z otroki, oče z otroki, zunajzakonska partnerja brez otrok, zunajzakonska partnerja z otroki ali življenjska skupnost staršev (obeh ali enega) in neporočenih otrok, ki živijo z njima oziroma z enim od staršev, življenjska skupnost moškega in ženske, ki sta sklenila zakonsko zvezo ter življenjska skupnost partnerjev, ki živita v zunajzakonski skupnosti (Andrejč, 2018, str. 9).

V zadnjih letih je bila v socioloških raziskavah pogosta Brownova (1992, str. 210–212 v Rener, 2006, str. 17) tipologija družin, ki pa predlaga naslednjo razvrstitev:

1. Jedrne družine (družine dveh staršev in otrok);
2. Klasične razširjene družine (vertikalno in horizontalno razširjene družine ter družine, sestavljene iz več jedrnih družin, ki jih povezuje sorodstveno razmerje in strnjena lokacija bivanja);
3. Modificirane razširjene družine (družine, ki so geografsko ločene, vendar vzdržujejo redne sorodniške stike in si nudijo vzajemno podporo);
4. Enostarševske družine;
5. Reorganizirane družine (ponovno vzpostavljene družine oziroma družine, v katerih je vsaj eden od staršev socialni, ne pa tudi biološki starš).

Rener (2006, str. 17) meni, da Brownova tipologija po nepotrebnem izpostavlja enostarševske in reorganizirane družine, ki bi jih lahko uvrstili med jedrne. Po njenem mnenju bi bilo smiselno razlikovati le med dvema vrstama družine, to pa sta:

1. Jedrne družine (dvostarševske družine, enostarševske družine in reorganizirane družine) in
2. Razširjene družine (klasične razširjene družine in razpršene razširjene družine).

Še pred desetletji je prevladoval le en družinski model, to je nuklearna družina, iz katere so morale še redke enostarševske družine (največkrat matere samohranilke). Danes je slika precej bolj pisana, saj jo sestavljajo neporočeni pari z otroki ali brez njih, reorganizirane družine,

istospolne družine, enostarševske družine, ki nastajajo bodisi kot posledica razvez bodisi kot posledica odločitev žensk, da bodo živele brez partnerjev (Švab, 2001, str. 179).

Družinsko življenje si lahko vsak organizira po svoje. Gre predvsem za to, da družinsko življenje ni statična oblika ali način življenja, ampak se veskozi spreminja. Ljudje danes veliko pogosteje kot kadarkoli prej prehajajo iz enega načina družinskega življenja v drugo. Družinski poteki niso več tako strogo linearni in predvidljivi, v družinskem poteku pa jih je zelo težko napovedati. To pa je ena temeljnih težav sociologije, ki sodobno družinsko življenje pogosto interpretira enostransko (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 45).

V današnjem času lahko govorimo tudi o pluralizaciji družinskega življenja, ki se pomika izven okvirjev, od tradicionalnega k modernemu. Tako kot ni ene same definicije družine, tako tudi ni ene oblike družine. Vse so posebne, unikatne in prav je tako.

Pluralizacija družinskih oblik zajema več vzporednih pojavov, kot so zmanjševanje števila nuklearnih družin, naraščanje števila reorganiziranih in enostarševskih družin, naraščanje števila istospolnih družin in enočlanskih gospodinjstev. Posamezniki so v svojih odločitvah o življenjskem poteku vse manj vezani na klasične družbene norme o življenjskih prehodih (izobraževanje, zaposlitev, poroka, rojstvo otrok) ter na njihovo časovno zaporedje (Rener, Sedmak in Švab, 2006, str. 35). Družbena pričakovanja glede družinskega življenja so se zmanjšala, poudarek na svobodi posameznika pa se je povečal (Arendell, 1995, str. 25).

1.1.3 Naloge in vloge družine

Družina v naših življenjih opravlja pomembne naloge in vloge, ki jih predstavljam v nadaljevanju.

Med najpomembnejšimi funkcijami družine so psihološke funkcije. Z njimi se namreč v družini zadovoljijo potrebe po varnosti, ljubezni, sprejetosti, razvoju in samostojnosti. Družina je tudi naša najpomembnejša skupina, saj nas tisto, kar se zgodi v družini (dogodki, odnosi, čustva), trajno zaznamuje. Ker se družinsko življenje tako trajno vtisne v nas, lahko rečemo, da na nek način vsakdo nosi v sebi svojo družino, ne glede na starost, obdobje zrelosti ali življenjske razmere. Ta družina, ki jo nosimo v sebi, nam daje smernice glede tega, kako ravnati, čustvovati, na kakšne načine razmišljati, komunicirati, celo kako zaznavati druge, svet in sebe (Kompore, Stražišar, Dogša, Vec in Curk, 2013, str. 240).

Musek (1995, str. 19) navaja, da je družina temeljni posrednik človeškega obstoja, v čisto biološkem, naravnem in družbenem svetu, ter v svetu duha in kulture. Brez družine človek ne

bi mogel biološko obstajati, brez družine ne bi mogla eksistirati nobena družba, brez družine se ne bi mogla oblikovati osebnost posameznika v vseh treh razsežnostih, torej v naravni, družbeni in duhovni. Izjemno vlogo družine priznavajo vse družbe in kulture, tako danes kot tudi v preteklih obdobjih. V vseh se namreč pojavljata družina in družinsko življenje kot vrednota.

Ljubezen in družinsko življenje bolj kot vse drugo osmišljata naše življenje. V družinskem življenju in ljubezni se pomembne vrednote udejanjijo in od tu črpajo svoj smisel, ki je lahko za marsikoga prav smisel življenja. Posameznik v družini se ne razvija le kot biološko in socialno bitje, temveč tudi kot duhovno bitje, skratka kot osebnost (Musek, 1995, str. 20).

Družina v družbi opravlja številne pomembne naloge, kar med drugim vključuje skrb za otroke, njihovo vzgojo in učenje. Poleg tega, da družina poskrbi za otrokovo bivališče, prehrano, obleko, izobrazbo, je prav tako pomembna tudi za razvoj otrokove osebnosti. Od vseh dejavnikov ima prav družina največji vpliv na otrokov osebnostni razvoj. Leta odraščanja, ki jih posameznik preživi v svoji matični družini, ga bistveno oblikujejo in pomembno prispevajo k razvoju njegovih temeljnih značilnosti, ki ga potem spremljajo skozi življenje. Otrok si v družini pridobiva prve izkušnje o ljudeh, o medosebnih odnosih, o življenju in njegovih težavah. V družini si ustvari tudi prve vtise o samemu sebi, o lastni vrednosti in o svojem položaju v človeški skupnosti (Štadler idr., 2009, str. 32).

V družini se otrok spoprijema z vsemi komponentami svojega bivanja. V svoji družini potrebuje izkušnje, ki njegovi eksistenci dajejo smisel. Prvo afektivno in kognitivno osmišljanje sebe, družine in sveta je vedno tudi specifično osmišljanje za družino (Čačinovič Vogrinčič 1998, str. 132).

Zadovoljevanje potreb otroka po pripadnosti, smislu, soočenju in kontroli nezadovoljstva ga vedno znova sili k iskanju načina, kako naj ohrani enkratnost in vendar ostane integriran v skupino. Interakcija in komunikacija v družini oziroma socialno-psihološke značilnosti družine za vsako posamezno družino eksplicirajo njej lastno rešitev (Čačinovič Vogrinčič 1998, str. 138).

1.2 Ločitev ali razveza

1.2.1 Ločitev ali razveza

Ločitev ali razveza sta v današnjem času pogosti izkušnji. Vse več parov se s tem srečuje, pri tem pa marsikdo naleti na izzive, ki jih prinašata ločitev ali razveza. V poglavju predstavljam pogled na ločitev ali razvezo s strani različnih avtorjev.

Ko govorimo o napredku, pomislimo zgolj na tehnološkega, a večkrat pozabimo na človeški napredek, ki naj bi pomenil boljše medosebne odnose v primerjavi z odnosi v preteklosti (Glasser, 2021, str. 22). Zaradi slabših medsebojnih odnosov med ljudmi, pari in družinami zato velikokrat pride do ločitve ali razveze.

Pojma ločitev ali razveza v današnjem času povezujemo skupaj, saj nekako vključuje vse osebe: tako tiste partnerje, ki niso bili poročeni in so se ločili, kot tudi tiste, ki so sklenili zakonsko zvezo in so se nato razvezali.

Andrejč (2018, str. 5) izpeljuje opredelitev, da je razveza zakonske zveze pravno formalna ločitev dveh zakoncev, prenehanje pravnega razmerja zakonske zveze s sodbo sodišča, ločitev pa pomeni ločeno življenje moža in žene ali moškega in ženske ter prenehanje skupnega bivanja in življenja zakoncev ali partnerjev. Ločitev družine je torej prenehanje skupnega življenja otroka z obema staršema, bodisi poročenima ali neporočenima, ter začetek ločenega življenja z enim in drugim staršem. Ločitev ali razveza zakonske zveze je predvsem stresna in psihično naporna življenjska situacija, ki globoko poseže v življenje posameznika oziroma družine kot celote, nenazadnje pa se za vselej vtisne v spomin. V razmeroma kratkem obdobju se zgodijo velike spremembe znotraj medsebojnih odnosov. Posameznik takrat izgubi občutek čustvene podpore, ki sta mu jo prinašala partnerski odnos in življenje znotraj družinskega sistema (Amato, 2000, str. 1269–1287).

Ločitev dandanes ni več nič nenavadnega, vendar še vedno spada med najbolj negativne izkušnje vsakega posameznika. V nekaterih primerih pa lahko ločitev ali razveza obema partnerjema prinese olajšanje, saj so lahko bile razmere nemogoče za oba. Vsekakor pa ločitev ali razveza prinaša ogromno sprememb na vseh področjih, tako na ekonomskem, psihičnem, najbolj pa na čustvenem področju.

Ločitev ali razveza je mučen proces, a je lahko v nekaterih primerih tudi olajšanje. V ločitvenem ali razveznem postopku prehaja družina zaradi spreminjanja čustvenih odnosov in razmerij skozi različne faze iskanja novih možnosti in načinov življenja, da bi se lahko življenje nadaljevalo. Razrešiti je treba medsebojne odnose in razmerja, vprašanja v zvezi s preživljanjem, z varstvom in vzgojo otrok, premoženjsko in stanovanjsko vprašanje in v nekaterih primerih tudi preživljanje nepreskrbljenega partnerja. V večini primerov se o teh zadevah partnerja oziroma starša sama dogovorita in sporazumeta. Če ne najdeta skupnih rešitev, pa lahko uveljavljata svoje želje in voljo v upravnih in sodnih postopkih (Bizjak, 1999, str. 30).

Ločitev ali razveza povzroča stres in različne prilagoditvene izzive, s katerimi se spoprijemajo odrasli in otroci, ko doživljajo prehode, ki so povezani z ločitvijo ali razvezo. Ločitev ali razveza je t. i. kaskada potencialno stresnih sprememb in prekinitev v življenju odraslih in otrok in ne kot reakcija na en sam negativen dogodek. Iz te perspektive lahko razumemo, da ločitev ali razveza pomeni kompleksno prepletenost odnosnih prehodov in družinskih organizacij, ki spreminjajo vloge in odnose ter vplivajo na prilagajanja posameznega družinskega člana. Vsak prehod pomeni nov prilagoditveni izziv in na odziv na te izzive pogosto vplivajo prejšnje izkušnje in delovanje družine (Greene, Anderson, Forgatch, DeGarmo in Hetherington, 2003, str. 96–100).

Charlish (1998, str. 25) pravi, da na ločitev pogosto gledamo kot na osamljen dogodek, v resnici pa gre za dolg in razvlečen proces, zapleteno verigo dogodkov, ki odmevajo še veliko let.

Ločitev za vse člane družine pomeni boleče in stresno dogajanje, ob katerem nihče ne more ostati neprizadet. Ločitev je namreč procesno oziroma dlje trajajoče dogajanje, ki ima lahko različne razloge. Med najpomembnejše razloge zato uvrščajo novega partnerja, praznino, različni osebni razvoj ter nasilje in odvisnost. Nekateri izmed navedenih razlogov, ki partnersko vezo rahljajo, so manj vidni in jih zmoreta partnerja do neke mere prikrivati pred sabo in pred otrokom. Vendar pa glede na to, da so družinski člani med sabo povezani in počutje enega člana vpliva na počutje drugega, lahko že majhen otrok zazna, da se v družini dogaja nekaj čudnega in neprijetnega (Štadler idr., 2009, str. 40).

Ločitev torej ni samo en dogodek, temveč je dolgotrajen proces, skozi katerega mora iti vsa družina, ob tem pa naleti na mnogo ovir in medsebojnih izzivov.

1.2.2 Pogled družbe na ločitev ali razvezo nekoč in danes

Zdi se mi, da je ločitev ali razveza še pred časom veljala kot tabu tema. O tem se ni veliko govorilo oziroma so pogovori o ločitvi ali razvezi povzročali občutek sramu in nelagodja. Ločitev ali razveza je bila v preteklosti lahko nemogoča zaradi ekonomske problematike. Včasih so se ženske tudi težje osamosvojile, nekatere so bile brezposelne, vladala je revščina, zato tudi niso želele v stran od partnerja, četudi je bila situacija že krizna. Mnogi so ostajali v odnosih zaradi sramu in veliko ljudi, ki so ločitev ali razvezo izkusili na lastni koži, so si postavljali vprašanje »*Kaj pa bodo drugi rekli?*«. Prav pogled na ločitev ali razvezo se je dandanes zelo spremenil in to prinaša pomembne pozitivne spremembe v našo sodobno družbo, saj ne velja več kot nekaj »nenormalnega«. Če primerjamo mnenje o ločitvi ali razvezi nekoč in danes, so se v tem vmesnem času stvari močno spremenile, o tej temi se veliko bolj govori in se o njej ozavešča.

Razveza oziroma prekinitev partnerskega razmerja je postala običajen del družinskega poteka. Največ razvez naj bi bilo med mlajšimi odraslimi pari z majhnimi otroki, ki se razvežejo že v prvih letih zakonske zveze. Razvezam, še posebej, če se zgodijo v zgodnjem življenjskem poteku, pogosto sledi reorganiziranje družin in zato velik delež otrok doživi ponovno poroko enega ali celo obeh staršev (Švab, 2006, str. 66).

Finkelhor, Shattuck, Turner in Hamby (2015, str. 13–14) govorijo o tem, da je lahko nekoč ločitev ali razveza staršev otroka izpostavila posebni stigmatizaciji in prikrajšanosti. Danes pa poudarjajo družbene spremembe, povezane z manjšo stigmo, ker so ločitve ali razveze bolj razširjene in družbeno sprejete, zato se je s tem tudi zmanjšal negativni vpliv ločitve ali razveze. Poleg vsega tega so starši, ki se ločujejo, poučeni o tem, da morajo več pozornosti nameniti načinom za ublažitev vpliva ločitve na otroke, strokovnjaki pa naj bi jim pri tem pomagali. Tako so vsi skupaj opremljeni na način, da lahko otroke podprejo ter jim pomagajo pri procesu sprejemanja ločitve staršev.

Statistični podatki za Slovenijo kažejo naraščanje razvez zakonskih zvez, prav tako lahko pričakujemo nadaljevanje takšnega trenda. V prvi polovici devetdesetih let je bilo mogoče zaznati manjši upad razvez, kar lahko pojasnimo z družbeno tranzicijo in večjo socialno negotovostjo (revščina, brezposelnost). V drugi polovici devetdesetih let je pričelo število zopet naraščati (Švab, 2006, str. 66).

Novejši podatki Statističnega urada Republike Slovenije (2022) kažejo, da je bilo v letu 2021 sklenjenih 5.916 zakonskih zvez, razvezalo pa se je 2.322 parov. V primerjavi z letom prej se

je število sklenitev zakonskih zvez povečalo za 13 %. Leta 2021 se je razvezalo 2.322 parov ali 548 oz. 31 % več kot v letu 2020. Na dan je bilo razvezanih povprečno 6 zakonskih zvez. V Sloveniji se razveže nekaj več kot 1 par na 1.000 prebivalcev.

Po statističnih podatkih se torej danes v Sloveniji razveže že približno vsaka tretja zakonska zveza, poleg tega pa je treba upoštevati še ločitve neporočenih partnerjev. O ločitvi se danes tudi več govori, zato je družba do njih postala mnogo strpnejša (Štadler idr., 2009, str. 40).

1.2.3 Faze ločitve ali razveze

V splošnem delimo faze ločitve ali razveze na obdobje pred ločitvijo ali razvezo, kjer pride do odločitve za ločitev ali razvezo, sledi obdobje dejanske formalne ločitve ali razveze in obdobje po ločitvi ali razvezi. Vsako obdobje pa je zaznamovano s specifičnimi izzivi, s katerimi se morajo spopasti bivši partnerji (Simonič in Poljanec, 2008, str. 250).

Robinson (1991, str. 68–69) pokaže, kako je mogoče zastaviti dolgoročen, življenjski projekt starševstva, ki ostaja za vse življenje, saj se otroci ne razvežejo do staršev.

To se mi zdi zelo pomembno, saj je naloga staršev, da tudi po ločitvi korektno in dobro opravljajo svojo starševsko skrb. Kljub temu, da nista več skupaj, sta še vedno starša svojim otrokom.

Robinson (1991, str. 68–69 in 126–127) je s pomočjo trinajstih faz ločitve hkrati opredelila dva procesa, in sicer čustveni proces tranzicije para in spremembe drugega reda, ki jih zahteva družina, da bi lahko nadaljevala razvoj. Avtorica zelo dobro formulira faze, v katerih se družina preoblikuje vse od ločitve do ponovnega organiziranja nove družine. V to vključi tudi že dva zgoraj omenjena vidika, ki sta potrebna, da družina te spremembe lažje razume ter da na njih tudi ustrezno reagira.

Prva faza: priznanje propada zakona ali partnerstva

- Čustveni procesi v tranziciji para: sodelovanje pri odločitvi, ali znova sprejeti obvezo, da nadaljujeta razmerje.
- Potrebne spremembe drugega reda: vzajemno sprejemanje lastnega deleža in deleža drugega pri propadu zakona.

Druga faza: odločitev o ločitvi ali razvezi

- Čustveni procesi v tranziciji para: spoznanje enega izmed partnerjev ali celo obeh, da ni mogoče razrešiti napetosti tako, da bi lahko ostala zakonca in nezmožnost nadaljevanja.
- Potrebne spremembe drugega reda: vzajemno sprejetje neuspeha zakona oziroma partnerstva. Dogovor, da se zakon konča z ločitvijo ali razvezo. Upoštevanje otrokovih potreb.

Tretja faza: priprava in načrtovanje izida

- Čustveni procesi v tranziciji para: prizadevanje, da bi si zmogla deliti odgovornosti zdaj in v prihodnosti.
- Potrebne spremembe drugega reda: sodelovati pri tem, kako povedati otrokom, dogovor o stikih. Obravnavanje težav z razširjeno družino, s prijatelji in kolegi.

Četrta faza: ločitev

- Čustveni procesi v tranziciji para: storiti kaj, da se zmanjša navezanost na zakonca, in krepiti sostarševske odnose. Začeti žalovanje zaradi izgube družine, v kateri so živeli doslej. Podpirati otrokovo navezanost na drugega izmed staršev.
- Potrebne spremembe drugega reda: rekonstruiranje zakonskega odnosa in odnosov med starši in otrokom. Objava odločitve razširjeni družini in drugim v skupnosti.

Peta faza: razveza kot pravni postopek

- Čustveni procesi v tranziciji para: Odpovedati se fantazijam o ponovni združitvi družine. Razreševanje bolečine, jeze, grenkobe ipd. v procesu žalovanja. Umakniti svojo čustveno investicijo iz zakona.
- Potrebne spremembe drugega reda: preveriti odločitve o razvezi na pravnem, finančnem in psihološkem področju, o sostarševstvu in v skupnosti. Ostati povezan z razširjeno družino in drugimi v skupnosti.

Šesta faza: družina po razvezi

- Čustveni procesi v tranziciji para: zmožnost ohraniti stik z nekdanjim zakoncem in razvijati sostarševske odnose. Spoznanje, da se otroci ne razvežejo od staršev in zato opogumljanje otrokovih odnosov z drugim izmed staršev. Priznanje, da lahko nekdanji

zakonec vzpostavi novo zvezo, ki se lahko utrdi s ponovno poroko ali preraste v zunajzakonsko skupnost.

- Potrebne spremembe drugega reda: oblikovati bolj fleksibilne odnose, v katerih so stiki karseda možni brez konfliktov. Prestrukturiranje, organizacija in vodenje dveh ločenih enostarševskih gospodinjstev. Ponovno vzpostaviti svojo družbeno mrežo in sprejeti partnerstvo.

Sedma faza: novi začetki

- Čustveni procesi v tranziciji para: priznanje mitov in fantazij o mačehah, očimih, pastorkah in pastorjih.
- Potrebne spremembe drugega reda: priznanje potrebe po sostarševstvu v času, ko še poteka čustvena razveza. Spoznanje, da je odnos med starši in otroki pomembnejši od odnosa, ki ga vzpostavlja ponovna poroka.

Osma faza: napor asimilacije

- Čustveni procesi v tranziciji para: dovoliti očimu, mačehi, pastorkam in pastorejmu čas in prostor, da razvijejo svoje lastne odnose.
- Potrebne spremembe drugega reda: priznanje žalosti, ljubosumja in konfliktov lojalnosti zaradi izgube družine, v kateri so živeli doslej.

Deveta faza: ozaveščenost

- Čustveni procesi v tranziciji para: ponovna potrditev meja med generacijami in meja med gospodinjstvi.
- Potrebne spremembe drugega reda: priznanje biološkim staršem, da imajo ključen položaj in avtoriteto. Priznanje ponovne poroke in prostora za očima oziroma mačeho.

Deseta faza: restrukturiranje

- Čustveni procesi v tranziciji para: mobilizacija in »prezračevanje« težav.
- Potrebne spremembe drugega reda: preoblikovana razširjena družina sprejme spremembe, ki so potrebne, da dopolnjena družina postane funkcionalna.

Enajsta faza: akcija

- Čustveni procesi v tranziciji para: začetek sodelovanja.

- Potrebne spremembe drugega reda: ustvarjanje novih pravil, ritualov in meja, ki jih dosežemo s ponovnimi pogajanjem v celotni preoblikovani in razširjeni družinski mreži.

Dvanajsta faza: integracija

- Čustveni procesi v tranziciji para: kontakt in intimnost v dopolnjeni družini.
- Potrebne spremembe drugega reda: očim oz. mačeha prevzame edinstveno vlogo, ki niti ne tekmuje z vlogo bioloških staršev niti je ne ogroža in ki jo sprejema vsa reorganizirana in razširjena družinska mreža. Vloge vključujejo generacijske meje med očimom oz. mačeho in pastorko, pastorem.

Trinajsta faza: odločitev za dvojdrno družino

- Čustveni procesi v tranziciji para: zdržati in spustiti.
- Potrebne spremembe drugega reda: odpovedati se zadnjemu upanju, da bo mogoče živeti kot enojdrna družina. Sprejeti pretrgano starševstvo in družinsko življenje. Zmožnost za pogajanje o družinskih ritualih in spremembah v stikih in skrbi za otroke.

Dejstvo je, da se bo vsaka družina tekom procesa ločitve ali razveze srečala z nekaterimi od naštetih faz. Te faze podpirajo in spodbujajo družine k bolj konstruktivnemu soočanju s spremembami, omogočajo pa tudi boljše sprejemanje izzivov, ki jih prinaša ločitev ali razveza.

1.2.4 Ločitev ali razveza kot potencialno travmatična izkušnja

Travmatična izkušnja je tista, ki posameznika osupne, preseneti, preplavi, ga pusti spremenjenega, nepovezanega s telesom, popolnoma nemočnega in brezupnega (Levine in Kline 2007, str. 4).

Cvetek (2009, str. 11) pravi, da lahko travma povzroči preoblikovanje osebnosti, prepričanj, duhovnosti ter razumevanje smisla in pomena življenja, spremeni tudi potek posameznikovega življenja, lahko pa povzroči celo večgeneracijske posledice.

V preteklosti so za opredelitev travmatične izkušnje najpogosteje uporabljali kriterije, ki jih zasledimo pri diagnozi posttravmatske stresne motnje (PTSM) v DSM-IV. Ti kriteriji zahtevajo, da je posameznik izkusil, bil priča ali je bil soočen z dogodkom ali dogodki, ki so vključevali dejansko ali grozečo smrt ali resno poškodbo ali pa grožnjo telesni integriteti sebe ali drugih. Smiselno pa je poudariti tudi to, da verjetno ni pomembno, ali dogodek res izpolnjuje kriterij pri PTSM, ampak to, kakšne destruktivne posledice povzroči pri posamezniku. To je

seveda odvisno od tega, kako lahko posameznik stresno izkušnjo predela oziroma jo shrani v spominu. Različni dogodki so namreč lahko za posameznika različno pomembni oziroma povzročajo različne težave in motnje (Cvetek, 2009, str. 13–14). Levine (2015, str. 27) razmišlja v isti smeri kot Cvetek in pravi, da ljudje ne potrebujemo opredelitve travme, temveč potrebujemo izkustveni občutek, kako jo prepoznati.

Razpad zakona oziroma razveza ter ločitev oziroma prekinitev partnerske zveze je za vsakogar hud pretres in je takoj za smrtjo najhujša duševna obremenitev za odrasle (Charlish, 1998, str. 9). Razveza zakonske zveze oziroma ločitev velja za enega najbolj travmatičnih dogodkov, ki se lahko zgodijo človeku. Pri tem gre za resen odnosni problem, pri katerem se je vez navezanosti med partnerjema pretrgala, razvezani posamezniki pa so poročali o simptomih PTSM, ponavljajočih se misli, vzburjenosti, negativnega spoznavanja in izogibanja. Tako lahko ločitev ali razvezo uvrščamo med travme majhnega obsega, oziroma med travme z malim t (Wong, 2018, str. 58–59).

Osebe, ki ločitev doživljajo kot travmatičen dogodek, se lahko sprva spopadajo z uporabo predhodnih vedenj ali zanikanjem, da bi ohranile status quo (trenutno situacijo), saj je to znano kot manj stresno. Na ravni posameznika je takšno obrambno vedenje zasnovano tako, da zaščiti samega sebe, namesto da bi se ustrezno odzval na spremembe v okolju. Na ravni sistemov takšno vedenje pomaga ohranjati prejšnje družinske vloge in procese, da bi ohranili videz družine in dobrega počutja. Raziskave so pokazale, da lahko obrambno vedenje, kot je zanikanje, s tem ko posameznik in družina ne prepoznata posledic sprememb, kratkoročno pomaga pri učinkovitejšem spopadanju s krizo, saj obvladuje močan stres in tesnobo v začetnem obdobju krize. V raziskavah so ugotovili, da lahko ločitev obravnavamo kot travmatični dogodek, ki ima hude posledice tako za odrasle kot tudi za otroke. Pri pregledu nedavnih raziskav o razvezi kaže, da otroci takoj po razvezi kažejo simptomatiko PTSM, kot so zanikanje, sram, tesnoba, krivda ter ponavljajoče se spominjanje travmatičnih dogodkov. Osrednji pretresljivi dogodek, ki so ga otroci doživeli v procesu razveze, je bila za večino otrok trenutek odhoda starša od doma (Dreman, 1991, str. 114–116). Otroci tako ločitev doživljajo skozi prizmo svojih trajnih in nenadomestljivih odnosov med staršema, zato jo doživljajo kot nelogično in krivično, zanje pa je soočenje z ločitvijo staršev dobesedno travmatično (Ganc, 2015, str. 65). Kljub temu, da ločitev ali razveza velja za obremenilni in travmatični dogodek, se je do danes marsikaj spremenilo. Zaradi družbenih sprememb, ki so povezane z manjšo stigmo, je ločitev postala bolj razširjena in bolj družbeno sprejeta, kot je bila včasih (Finkelhor, Shattuck, Turner in Hamby, 2015, str. 13–14).

1.2.5 Odnos med bivšimi partnerji po ločitvi ali razvezi in sostarševstvo

Izkušnje partnerjev med procesom ločitve ali razveze so odvisne predvsem od tega, kako med sabo čutita in kako ravnata drug z drugim. Partnerja najpogosteje začneta skupno pot v prepričanju, da bosta za vedno ostala skupaj, zato ločitev zanju posledično predstavlja neuspeh in izgubo. Doživljanje resnega zakonskega konflikta je podobno procesu žalovanja (Štadler idr., 2009, str. 41). Starši morajo na svoj odnos z bivšim partnerjem gledati tako, kot da se spreminja iz odnosa moža in žene v odnos doživljenjskih poslovnih partnerjev. Posel, ki ga imata starša pred sabo, je to, da vzgajata srečne in uspešne otroke (McGhee, 2015, str. 55).

Kljub vsem težavam, ki jih prenaša ločitev ali razveza, se mora v dobro otroka odnos staršev ponovno ustvariti na drugačni osnovi. Oče in mama naj bi se po ločitvi obojestransko oddaljila drug od drugega, okrepila vsak svoje osebne moči, istočasno pa sodelovala v dobro svojega skupnega otroka (Kuntzag, 1997, str. 96). Potreben je tudi čas, da se življenje na novo ustali, da se vzpostavijo novi odnosi med partnerjema, ki pa ne temeljijo več na intimnosti, ampak le na skupni starševski skrbi za otroka (Štadler idr., 2009, str. 53). Največji izziv staršev po ločitvi je zato vzpostavitev dobrega sodelujočega odnosa z bivšim partnerjem (Ganc, 2015, str. 129).

V nekaterih primerih uspe ločenim staršem po ločitvi ohraniti dober odnos, v nekaterih primerih pa se lahko odnos še bolj ohladi ali pa postane še bolj napet. Na žalost obstajajo tudi primeri, ko se otroci počutijo ujete med starševske prepire. Velikokrat se zgodi, da se eden od staršev pred otroki pritožuje čez drugega starša, da otroke sprašuje o življenju svojega nekdanjega partnerja, da otroke zmanipulira proti drugemu staršu oziroma svojemu nekdanjemu partnerju. Vsa ta dejanja pa lahko otroke zelo razburjajo, starši pa jim s tem ne predstavljajo dobrega vzgleda (Bingham, 2006, str. 39). Od tega, kako starša ravnata drug z drugim po ločitvi ali razvezi, je odvisno, kako se bodo oblikovala pričakovanja otrok glede prihodnjih razmerij (McGhee, 2015, str. 177).

Odnos med bivšima partnerjema je osnova za to, kako se bo ločena družina na novo opredelila in hkrati določa njeno čustveno klimo. Bivša ločena partnerja in starša imata zapleteno nalogo, saj želita ohraniti svoje starševske pravice in dolžnosti, prenehati morata opravljati svoje zakonske vloge in na novo definirati svojo starševsko vlogo (Ahrons, 1980, str. 437).

Dejstvo je, da dva dobra človeka nista vedno dober par, vendar pa to ne pomeni, da dva dobra človeka ne moreta biti dobra starša, ki živita ločeno. Ne glede na to, kdo bo še stopil v življenje otrok, bosta oče in mama še vedno otrokova starša. Čeprav se je zveza moža in žene končala, je starševska vloga življenjska obveza (McGhee, 2015, str. 51).

Pomembno je izpostaviti to, da morata starša kljub raznim oviram ostati dobra starša svojemu otroku. Hkrati se morata znati pogovoriti, sodelovati in skupaj otroku omogočiti lepšo prihodnost.

1.3 Ločitev ali razveza ter otroci

V večino ločitev ali razvez so vpeti tudi otroci. V poglavju se osredotočam na nekaj tem, povezanih s tem, kako otrok doživlja ločitev ali razvezo in s kakšnimi spremembami se sooča. Dotaknem se teme, kako otroku povedati za ločitev, in se osredotočam na oblike pomoči, prejete tako s strani različnih oseb kot tudi institucij. Izpostavljam tudi pomembno vlogo socialnega dela v procesu ločitve ali razveze in pomoč razvezani družini.

1.3.1 Kako otroku povedati za ločitev ali razvezo

Ko se partnerja odločita, da se bosta razšla, je treba to prej ali slej povedati otrokom. Starša morata povedati, kaj se dogaja in kako bo to spremenilo njihovo življenje. Priporočeno je tudi, da se otrokom o ločitvi pove čim hitreje, kot je to možno. Čeprav otroci morda opažajo znamenja propadajočega razmerja, si dopuščajo možnost, da je to normalno. Najbolje je, če starša otrokom o ločitvi povesta skupaj, še bolje, če vsakemu otroku posebej. Pomembno je, da se otrokom problem razloži tako, da ga bodo razumeli, saj nekateri ne dojamejo takoj, kaj pomeni izraz »ločiti se« (Charlish, 1998, str. 37–39). Pomembno je tudi, da starša za pogovor izbereta miren prostor, kjer jih nihče ne bo motil. Pri izvedbi pogovora je ključno, da imajo starši v mislih dobrobit otroka ter da opustijo medsebojne razmere in nesoglasja. Starša morata za otroke imeti enake odgovore, v nasprotnem primeru lahko otroke zmedeta (Dodič, 2016, str. 18–19).

Pomagati otroku razumeti razloge za ločitev ali razvezo je težka naloga in predstavlja velik dogodek, na katerem se je treba soočiti s pogumom. Resnica ob tem je neprijetna in mnogi starši se ob pripovedovanju »dušijo«. Starša morata otrokom pokazati, da obstaja dober razlog za razhod, da ob tem ne ravnata prenačljivo, jezno ali celo sebično, ampak da skušata otrokom dopovedati, da sta še vedno zanesljiva starša. Pomembno je tudi, da data otroku vedeti, da on ni ničesar kriv (Wells, 1993, str. 17–22). Tudi Gostenčnik (2018, str. 275) podarja, kako pomembno je otrokom povedati, kaj bo v njihovih življenjih ostalo nespremenjeno, zlasti pa, da jih bosta imela še naprej rada, da bosta skrbela zanje in da bosta vedno njihova starša.

Ne glede na situacijo bi morali starši z otroki govoriti čim prej. Pri pogovoru z otroki bi morali biti starši neposredni in uporabljati besede: razveza, ločitev in razhod. Pri tem se naj ne bi

izogibali uporabi teh besed, da bi omilili situacijo, saj lahko to v otroku ustvari lažno upanje. Pogovor o razvezi je zelo pomemben, saj pomaga otrokom razumeti, da do razveze ni prišlo po njihovi krivdi, zmanjša se tudi možnost, da bi otroci čutili, da lahko stvari v družini spremenijo, hkrati pa tudi zmanjša tesnobo pri otrocih zaradi življenjske spremembe. Torej če starši otrokom podajo razumno, odkrito in neobsojajočo razlago za spremembe v družini, jim bo to pomagalo razumeti celotno situacijo (McGhee, 2015, str. 150). Otroci morajo od staršev torej pridobiti jasna dejstva, saj jim bo to pomagalo pri boljšem nadzoru nad celotno situacijo (Schneider in Zuckerberg, 1996, str. 50).

1.3.2 Doživljanje otrok ob ločitvi ali razvezi staršev

Za vse člane družine pomeni ločitev boleče in stresno dogajanje, ob katerem nihče ne more ostati neprizadet. Ne glede na to, kako nesrečna je bila partnerska zveza, je njen razpad za otroka zelo pretresljiv dogodek. Otrok doživlja ločitev svojih staršev boleče in kot motnjo, ob kateri je čustveno prizadet (Štadler idr., 2009, str. 40–46). Za nekatere družine poteka ločitev brez trpljenja, za večino pa je razhajanje zelo boleče. V času, ko razpada odnos, trpijo vsi člani družine (Bingham, 2006, str. 5).

Četudi se starša ločita popolnoma sporazumno in soglasno in celoten postopek poteka v umirjenem tonu, je to za otroka še vedno izjemno stresen dogodek, ki je zanj pomembna izguba. Že ob razmeroma umirjenih ločitvenih postopkih bodo otroci zmedeni, saj jih bo strah, spremljal jih bo občutek prikrajšanosti in žalosti. Pri tem gre namreč za slovo od načina življenja, ki so ga bili vajeni (Ganc, 2015, str. 63). Nekatere raziskave kažejo, da otroci staršev, ki se ločujejo, zelo veliko škode utrpijo v obdobju, preden se starši odločijo, da se bodo razšli, in preden otroci izvedo, da se starši nameravajo ločiti (Charlish, 1998, str. 25).

Novica, da se starši razhajajo, lahko otroke popolnoma ohromi. Mnogo mladostnikov celo opisuje občutek odrezanosti od celotne okolice, celo od najboljših prijateljev. V tem času se tudi mnogo težje zberejo v šoli in ne uživajo več v stvareh, v katerih so prej uživali (Bingham, 2006, str. 26). Zelo malo otrok staršev, ki se ločujejo, sprejme razpad družine. Večina si želi, da bi starši ostali skupaj, pa čeprav je ozračje v družini težavno. Otroci ločenih staršev so lahko prizadeti družabno, čustveno, finančno, lahko so tudi prikrajšani za dosežke v šoli (Charlish, 1998, str. 16).

Iz pregleda raziskav in ugotovitev številnih avtorjev (Amato, 2001; Kelly in Emery, 2003; Portnoy, 2008; Kushner, 2009; Lansford, 2009; Coleman in Glenn, 2010; v Andrejč, 2014, str. 27) je znano, da je razveza zakonske zveze staršev za otroka stresen dogodek, ki pri njem

povzroči različne čustvene odzive, spremembe v vedenju ter učne težave. Čeprav se ugotovitve in stališča raziskovalcev glede tega, kakšen je vpliv razveze na otroke, nekoliko razlikujejo, vsi soglašajo, da ima razveza negativen vpliv na otroke in povečuje tveganje za razvoj prilagoditvenih težav. Vendar novejša in metodološko bolj sofisticirane raziskave (Amato 2001, 2010; Coleman in Glenn, 2010; Kelly in Emery, 2003; Kushner, 2009; Lansford, 2009; Portnoy, 2008; v Andrejč, 2018, str. 66–67) kažejo, da so negativni vplivi razveze majhni in ne trajajo dolgo, tako da negativen vpliv razveze ni univerzalen in se večina otrok razvezanih staršev od svojih vrstnikov občutno ne razlikuje. Pri veliki večini otrok težave, ki se pojavijo ob razvezi in po njej, čez nekaj let minejo brez trajnih posledic. Pri manjšini otrok pa so čustvene, vedenjske in druge težave lahko intenzivnejše in dolgotrajnejše ter se lahko kažejo tudi v odraslosti.

Mnogi mladi odrasli z ločenimi starši so pogosto opisovali svoje otroštvo kot težko, med drugim so si nekateri želeli več časa preživeti z očetom, nekateri so celo menili, da jih oče nima dovolj rad. Veliko jih je izrazilo tudi skrb, ali se bosta oba starša skupaj udeležila pomembnih dogodkov v otrokovem življenju, kot sta zaključek šolanja ter poroka (Amato, 2010, str. 656).

Ena izmed študij (Cartwright, 2006, str. 129–131; v Ganc, 2015, str. 171), ki se je osredotočala na doživljanje otrok, ki jih je v preteklosti zaznamovala ločitev staršev, je pokazala, da je ločitev otrokom poleg negativnih posledic prinesla tudi mnoge pozitivne razvojne spodbude. Nekateri med njimi so ocenili, da so postali močnejši, bolj zreli in neodvisni ter da so se učili iz izkušnje staršev.

Ni nenavadno, da otroci iz iste družine zelo različno reagirajo in čustvujejo glede razveze. Morda se zdi, da enemu otroku ne bi moglo biti bolj vseeno, medtem ko je drugi neprestano na robu solz. Starši morajo zato biti pozorni na potrebe vsakega posameznega otroka (McGhee, 2015, str. 36–37). Ob ločitvi staršev lahko otroci doživljajo močna negativna čustva (žalost, jezo, strah, krivdo, sram, obup, negotovost in osamljenost). Predvsem mlajši otroci teh kompleksnih in močnih čustev še ne znajo ubesediti, zato jih lažje izrazijo preko vedenja – lahko se umaknejo vase in postanejo plahi, apatični; lahko pa čustva usmerijo navzven v obliki jeze in agresivnega vedenja. Izražati začnejo močnejšo željo po bližini odraslih oseb in zato potrebujejo dodatno pozornost in zagotovilo, da jih imajo starši še vedno radi. Potrebujejo tudi odgovore na množico vprašanj, ki se jim porajajo v zvezi z novo situacijo (Žnidarič, 2022).

Zavedati se moramo, da otrok ob ločitvi ali razvezi staršev doživlja ogromno čustev, verjetno prej več negativnih kot pozitivnih. Zdi se mi pomembno, da je otroku v družini dovoljeno, da

izrazi vsa svoja čustva, četudi so negativna. Prav je, da se družina o čustvih pogovarja, saj lahko le na tak način otroku nudi podporo in pomoč.

Čačinovič Vogrinčič (1998, str. 214) govori ravno o tem, da izražanje za družino nespremenljivega čustva zbudi odpor in pri otroku strah, da bo izgubil ljubezen, zato mora čustva skrivati pred družino. V primeru, da je v družini otroku prepovedano izražati določena čustva, so potem ujeti v svojo jezo, strah, žalost in prizadetost, zaradi tega pa si včasih niti nočejo priznati, da so jezni ali prizadeti, niti ne poznajo načina, kako bi se otresli energije, ki jo ta čustva sprožajo (Coloroso, 1996, str. 91). Otrokom je torej treba omogočiti, da čustveno dojamajo konec ter nov začetek (Kuntzag, 1997, str. 62). Ob regulaciji otrokovih težkih čustev je za starše največji izziv, da ustvarijo dovolj odprt in varen odnos z otrokom, da bo zmožel izraziti svoja čustva, da bodo razumeli, kaj jim hoče povedati, da mu bodo znali resnično pomagati s sočutjem, predvsem pa da bo otrok čutil, da je vedno ljubljen (Gostenčnik, 2018, str. 262).

Tudi Dodič (2016, str. 28–29) govori o tem, da je treba otrokova čustva sprejemati, ga spodbujati, da jih prepozna in tudi izrazi z besedami. Predvsem pa je treba otroka poslušati in slediti njegovemu toku.

Če bo otrok po ločitvi staršev zaživel v urejeni družinski situaciji in če bosta njegova starša uspela razviti sodelujoče starševstvo, bo vsekakor imel velike možnosti, da se bo sčasoma počutil dobro in da bodo začetne stiske ter težave minile brez dolgotrajnejših negativnih posledic (Štadler idr., 2009, str. 55). Čeprav vsakdanje življenje po ločitvi postane lažje, se še vedno pojavijo težki trenutki. Kljub mnogim težavam veliko mladostnikov meni, da je bila kljub vsemu ločitev družine najboljša rešitev za vse. Sami pri sebi namreč spoznajo, da so bili starši skupaj nesrečni in da je bila nadaljnja skupna pot nemogoča (Bingham, 2006, str. 44–45).

1.3.3 Spremembe, s katerimi se soočajo otroci po ločitvi ali razvezi staršev

Sama ločitev ali razveza prinese otroku ogromno novih sprememb, na katere se mora navaditi in jih nekako sprejeti. Pri tem izhajam tudi iz lastne izkušnje, zato vem, da je v procesu ločitve šlo za veliko sprememb na različnih področjih, veliko je bilo prilagajanja, organiziranja, spoprijemanja z novimi težkimi situacijami in preizkušnjami.

Ločitev ali razveza vključuje spremembe skoraj na vsakem področju družinskega življenja. V tem času se tako starši kot tudi otroci soočajo ne le z eno veliko spremembo, temveč z mnogo

spremembami naenkrat. Z vsako novo spremembo se pojavi mešanica čustev in občutij izgube (McGhee, 2015, str. 35).

Otroci se različno odzivajo in prilagajajo na nove okoliščine. Kakšen bo otrokov odziv na samo ločitveno dogajanje in kako bo to vplivalo na njegov kasnejši razvoj, je poleg teže konfliktnosti v družini in stiske ob razpadu celovitosti družine odvisno tudi od drugih dejavnikov, in sicer od otrokove starosti, temperamenta, osebnostnih značilnosti ter samega spleta okoliščin, v katerih se ločitveno dogajanje odvija (Štadler idr., 2009, str. 46).

Po ločitvi ali razvezi prihaja do korenitih sprememb in življenje je treba urediti na novo. Tako od odraslih kot otrok te spremembe zahtevajo veliko notranje moči pri prilagajanju in soočanju z bolečino ločitve (Lanz, 2019, str. 54). Potek otrokovega prilagajanja na ločitev staršev je precej odvisen od tega, kar se je dogajalo pred ločitvijo, in tudi od tega, kako bo potekalo otrokovo življenje v mesecih in letih po njej. Mnogi otroci doživljajo različne težave vsaj v prvih nekaj mesecih po ločitvi staršev. Ko se preoblikujejo družinske vloge, odnosi in okoliščine, otroci pogosto doživljajo tesnobo, jezo, njihova stiska pa se izraža z vedenjskimi težavami, s težavami z regulacijo čustev, pogosto se temu pridružijo še učne težave in različne medosebne težave v otrokovem socialnem okolju. Pri sprejemanju sprememb imajo pomembno vlogo otrokova starost, spol in značaj ter sekundarni stresni dejavniki, povezani z ločitvijo, kot so finančne težave družine, vzpostavljanje novega partnerskega odnosa staršev in morebitno novo življenjsko okolje, ključni dejavnik otrokovega prilagajanja na ločitev pa ostaja družinsko okolje in (ne)ustrezna podpora, ki jo dobiva od obeh staršev (Ganc, 2015, str. 81).

Otrokom je težko, ko se odseli eden od staršev, težko pa jim je tudi živeti s staršem, ki ostane. Velikokrat se zgodi, da breme, ki sta si ga prej starša delila, pade na enega starša. Ker se ta starš trudi ohranjati svojo čustveno ravnovesje, ob tem pa mora poskrbeti še za dom, se velikokrat zgodi, da otroci prejmejo manj pozornosti in energije tega starša. Ravno v času, ko bi potrebovali največ podpore, ostanejo brez nje (McKay, Rogers, Blades in Gosse, 1984, str. 145).

Po ločitvi staršev je druženje med družinskimi člani pogosto težje kot pred njo. Otroci se v tem času ukvarjajo s spremembami glede selitve, menjavo šole, izgubo starih prijateljev ter navezovanjem novih stikov. Otroci v tem času ne vidijo več staršev enako pogosto, kar nekaterim predstavlja težavo. Odsotnost enega družinskega člana se občuti, razpoloženje pa je morda nekoliko zamorjeno, po drugi strani pa ni več prepirov, zato je mogoče tudi lažje shajati drug z drugim (Schöberl, 2006, str. 65–66). Otrok je torej vedno oddaljen od enega starša, kar

pa na začetku doživlja kot izgubo. Otroci so tako razpeti med dvema družinama (Jerebic, 2018, str. 162). V novih okoliščinah lahko otrok spozna nove, še neodkrite strani tistega starša, s katerim živi, to pa so lahko nove slabosti ali pa nove vrline. Imeti dva domova je vsaj na začetku nekoliko nenavadno in težko. Tudi stalno poslavljanje po kratkem skupnem vikendu je lahko čustveno naporno in težko, saj se otrok v tem kratkem času privadi na nove okoliščine, potem pa mora spet drugam (Schöberl, 2006, str. 66–69). McGhee (2015, str. 35) pravi, da sta dva domova za otroke sprememba, saj gre za nujno in pričakovano spremembo, s katero se otroci morajo soočiti in imeti ob tem podporo.

Lahko se zgodi, da otroci preživijo polovico časa pri enem staršu, polovico pa pri drugemu, vendar tak sistem deluje le v primeru, če starši živijo blizu in se otroci lahko selijo od enega k drugemu. V večini ločenih družin pa otroci preživijo delovni teden pri enem staršu, med vikendi in počitnicami pa obiščejo drugega starša. Večkrat se lahko zgodi, da se starši ali eden od staršev ne strinjajo s tem, kje bodo živeli otroci, zato mora vmes posredovati sodišče, ki se nato odloči o najboljši koristi oziroma rešitvi za otroka. Ves proces na sodišču pa lahko vsem skupaj povzroča še dodaten stres (Bingham, 2006, str. 34–35).

Ker razpad družine vključuje vse člane družine, je naloga vseh, da v procesu prilagajanja na ločitev reorganizirajo družinske odnose, kar vključuje tudi možnost za postavljanje novih okvirov življenja v enostarševskih družinah ali v novo ustvarjenih družinah (Simonič in Poljanec, 2008, str. 254).

Bingham (2006, str. 40–41) govori o tem, da lahko po ločitvi tako mama kot tudi oče najdeta novega partnerja, kar pa otroci včasih težko sprejmejo. Čeprav so po eni strani srečni, da sta starša našla nove partnerje, so po drugi strani tudi žalostni, saj njihova primarna družina ne bo več ista. V primeru, da otroku nov partner ni všeč, je dobro, da se o tem pogovori s svojim staršem in mu razloži, kaj ga moti.

Na začetku tega morda ne bo lahko sprejeti, potrebnega bo nekaj časa, potrpljenja in tankočutnosti, da se premaga nezaupanje, strah, ter da se kasneje lahko zaživi skupaj. Otroci morda s časom spoznajo, da s tem ne bodo nikogar izgubili, temveč da bodo lahko v družino pridobili nekaj prijetih ljudi (Schöberl, 2006, str. 73). Na splošno se mlajši otroci dokaj zlahka privadijo na nove partnerje njihovih staršev, čeprav je to v veliki meri odvisno tudi od odnosa njihovih bioloških staršev in previdnih pristopov novega partnerja. Otroci v poznejših letih pa so v odnosu bolj previdni in se bolj zavedajo zvestobe kot mlajši otroci (Robinson, 1991, str. 175–176).

1.3.4 Odnos med starši in otroci po ločitvi ali razvezi

Otroci potrebujejo čas z obema staršema, zlasti v začetnih fazah ločitve (McGhee, 2015, str. 35). Za otrokov razvoj je tudi najbolj ključen odnos starša do otroka (Andrejč, 2018, str. 83). Številni avtorji (Amato, 2010; Lansford, 2009; Portnoy, 2008; v Andrejč, 2018, str. 83) so zato ugotovili, da neučinkovito starševstvo starša, s katerim otrok živi, zmanjšuje blagostanje otroka po razvezi in da so spremembe v kakovosti starševstva ob razvezi pomemben dejavnik prilagoditve otrok na razvezo.

Odnos staršev do otroka je torej temelj razvoja posameznikove osebnosti, prilagojenosti in uspešnosti. Povzamemo lahko, da sta učinkovitost starševstva in pozitiven odnos starša do otroka pomembna varovalna dejavnika vpliva razveze na čustvene in vedenjske težave otrok ter mladostnikov. Prilagojenost otrok je boljša, če starš otroku tudi po razvezi nudi toplino, oporo, pozornost, hkrati pa mu postavlja zahteve, ga primerno disciplinira in nadzira (Andrejč, 2018, str. 90). Avtorice (Wallerstein, Lewis in Rosental, 2013) so ugotovile tudi, da dobra interakcija med starši in jasne družinske meje varujejo psihično zdravje otrok po razvezi ali ločitvi. To pa pomeni, da je za pozitiven otrokov razvoj bolj kot navzočnost starša pomembno to, da je starš z otrokom, da z njim sodeluje ter se tudi vključuje v njegov svet.

Razveza pa lahko vseeno povzroči, da starši težje spremljajo in nadzorujejo svoje otroke, prav tako jih težko dosledno vzgajajo ter jim zagotavljajo toplino in naklonjenost (Lansford, 2009, str. 145). Prav tako lahko postane odnos do odsotnega starša manj zaupljiv, saj ni več vsakdanjega stika in pogosto je ta starš tudi bolj popustljiv. Tudi odnos med otrokom in staršem, pri katerem otrok živi, se lahko oslabi in razrahlja, saj starš nase prevzame vso odgovornost in posledično postane bolj avtoritativen, ima tudi manj časa in denarja (Charlish, 1998, str. 70). O tem piše tudi Andrejč (2018, str. 90), ki pravi, da lahko razveza staršem zaradi prezaaposlenosti, čustvenih in finančnih stisk, vključenosti v druge socialne odnose in zaradi drugih okoliščin onemogoča usmerjenost na starševstvo ter na učinkovito skrb in vzgojo otrok. Short (2002; v Lansford, 2009, str. 145) prav tako navaja, da se po razvezi konflikti med starši in otroki pogosto povečajo, zaradi tega pa se lahko zmanjša povezanost v družini.

Močna, pozitivna rekonstrukcija družinskega življenja po ločitvi lahko privede do tega, da otroci pridobijo več samozvesti in vpogledov, ki so potrebni za spopadanje s stresnim življenjem današnjega časa ter nove možnosti za oblikovanje zadovoljujočih odnosov (Willans, 1994, str. 93).

Starša bosta navsezadnje opravila svojo pomembno vlogo v oblikovanju otrokove osebnosti takrat, kadar bosta dejavno opravljala svoje starševstvo. Tudi tako velika sprememba v družini, kot je razpad družine oziroma zakona, ne bi smela ogroziti opravljanja starševske vloge katerega koli od staršev (Štadler idr., 2009, str. 38).

1.3.5 Pomoč otrokom po ločitvi ali razvezi staršev s strani različnih oseb

Otroci med procesom ločitve ali razveze staršev doživljajo veliko stisk, izzivov, srečujejo se tudi z veliko težavami, med drugim tudi s sprejemanjem celotne situacije. V procesu okrevanja in prebolevanja pa ob sebi potrebujejo njim pomembne osebe, katerim lahko zaupajo in se z njimi pogovorijo. Pri tem lahko dobijo pomoč s strani prijateljev, družinskih članov, v šolskem okolju ali pa si pomoč poiščejo pri raznih strokovnjakih.

V zgodnji fazi se mladostniki pogosto čutijo nemočne, ker nimajo ničesar pod nadzorom. Pomaga jim, če se spomnijo, da je veliko drugih mladih preživelo podobno izkušnjo. Mnogo jih tudi odkrije, da jim pomaga, če se o svojih težavah pogovorijo s prijatelji ali celo s sorodniki, ki jih zelo dobro poznajo (Bingham, 2006, str. 24–25).

Prav tako Bingham (2006, str. 30–31) govori o tem, da ko se družina razhaja, mnogo mladih odkrije, da je svoje občutke koristno deliti še z nekom. Lahko se odločijo za pogovor z družinskim članom, s starimi straši ali pa si celo izberejo nekoga izven družine, to pa so lahko učitelji, svetovalci ali drugi.

Otroci potrebujejo ogromno opore in razumevanja, saj proces žalovanja in prilagajanja na spremembe tudi pri njih traja dlje časa (Ganc, 2015, str. 64). Za otroke in mladostnike je zato dobrodošlo, da se o dogajanju v družini pogovorijo s starši, čeprav je lahko to včasih težko (Bingham, 2006, str. 30). Starši si morajo vzeti dovolj časa za svoje otroke, z njimi se morajo veliko pogovarjati in jih podpirati. Bolj kot starši delajo v dobro otrok, boljše bodo potem možnosti za zdrav otrokov razvoj (Dodič, 2016, str. 29). Otroci še vedno potrebujejo enako mero ljubezni, spodbude, podpore in svetovanja. Vse, kar so potrebovali pred razvezo, potrebujejo tudi po njej (McGhee, 2015, str. 55).

Vsak otrok v obdobju ločevanja resnično potrebuje temeljni občutek varnosti, ki mu ga lahko omogočita le njegova starša. Otroka pomirja že to, da mu starša s svojo držo pokažeta, da bota ostala z njim ne glede na to, kako se okoliščine spreminjajo.

Nekateri mladostniki se pogovarjajo z brati in s sestrami, drugi se pogovarjajo s prijatelji. Dejstvo je, da ima veliko mladih izkušnjo z ločitvijo staršev, ob tem pa jih pomirja občutek, da

v tem niso sami. Ko se nekateri pogovarjajo s prijatelji ugotovijo, da imajo mnogi podobno izkušnjo in to jih nekako potolaži. Pogovori, ki jih ima otrok ali mladostnik s komer koli, ki mu zaupa, se mi zdi pomembno. Na takšen način se lahko razbremeni negativnih čustev, stisk, ki jih je doživel med ločitvijo, prav tako pa se lahko pogovori z nekom, ki je doživel podobno ali celo enako izkušnjo, kar lahko pozitivno vpliva na njegovo dožemanje samega procesa ločitve in sprememb, ki jih je ločitev staršev prinesla.

Pomembno vlogo pri prilagoditvi družine po ločitvi lahko odigrajo stari starši ločenih partnerjev, torej otrokove babice in dedki. Za otroke ločenih staršev so stari starši najpogostejše zaupniki v prvih tednih po novici o ločitvi staršev, torej lahko otroku nudijo izredno dragoceno zavetje in socialno oziroma čustveno podporo (Ganc, 2015, str. 83).

Vsekakor družine v teh bolečih prehodih potrebujejo tako praktično kot emocionalno podporo. To lahko iščejo pri sorodnikih, prijateljih ali pa tudi pri različnih strokovnjakih, lahko so to socialni delavci, psihologi, psihoterapevti itd. Vsi ti jim lahko zagotovijo čustveno podporo z empatičnim poslušanjem, ki je konsistentno in objektivno, zlasti pa ogromno pomagajo s tem, da neobsojajoče prepoznavajo njihove stiske (Simonič in Poljanec, 2008, str. 254).

1.3.6 Delo centrov za socialno delo in vloga socialnega dela pri ločitvi ali razvezi družine

Ko se družina oziroma starša ali partnerja razvežeta, imajo pomembno vlogo tudi centri za socialno delo, saj družini pomagajo pri zmanjševanju stisk s pogovorom ter z nekaterimi usmeritvami, ki so potrebne, da lahko družina funkcionira še naprej. Največji problem vidim v tem, da so centri za socialno delo preobremenjeni z delom, ki pogosto temelji na postopkovnosti, posledično pa zaradi tega zmanjka časa za socialno delo z družino.

DZ ureja dva načina razveze zakonske zveze, in sicer sporazumno razvezo zakonske zveze in razvezo zakonske zveze na tožbo.

Zakonca, ki nočeta več živeti skupaj, lahko na sodišču vložita predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze. Zakoncema za odločitev o tem ni treba navajati razlogov. Za sporazumno razvezo zakonske zveze ni dovolj le sporazum partnerjev o tem, da ne želita več nadaljevati, ampak se morata sporazumeti tudi o vseh bistvenih vprašanjih, ki se pojavljajo glede skupnih otrok. Predlogu za sporazumno razvezo morata predložiti sklenjene sporazume o varstvu in vzgoji, o preživljanju otrok, o njunih stikih z otrokom, o delitvi skupnega premoženja, o tem,

kdo ostaja ali postaja najemnik njunega skupnega stanovanja, ter o preživljanju zakonca (Novak, 2017, str. 115).

Zaradi koristi skupnih otrok se morata zakonca pred vložitvijo predloga za sporazumno razvezo udeležiti predhodnega svetovanja na centru za socialno delo (Novak, 2020, str. 105).

V katalogu javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo (2022), je predstavljen tudi namen predhodnega svetovanja, in sicer da se opozori starše oz. drugo osebo na varstvo koristi otroka pri urejanju razmerij z otrokom, na dober vpliv sporazumnega urejanja teh razmerij, staršema pomagati ob možnosti razpada zakonske zveze oziroma zunajzakonske skupnosti in ugotoviti, ali so njuni odnosi omajani do te mere, da je zveza za vsaj enega od njiju nevzdržna, ali še obstaja možnost ohranitve njune zveze. Namen je tudi, da se opozori na varstvo otrokovih interesov v primeru, da si starši med seboj niso enotni pri izpolnjevanju starševske skrbi o odločitvah, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj.

Na centru za socialno delo se na osnovi pridobljenih podatkov in predlogov opravi svetovalni pogovor, na katerem socialna delavka bivša partnerja seznani s spremembami, ki jih prinese ločitev ali razveza tako zanju kot za celotno družino. Prav tako ju socialna delavka informira o možnostih za rešitev problema ter o zaupanju v varstvo mladoletnih otrok. Če je treba, je s soglasjem staršev na pogovor povabljen tudi mladoletni otrok. Pogovor z otrokom se izvede z namenom razbremenitve in seznaitve z njegovim doživljanjem spremenjene družinske situacije. Seznani se ga tudi, da lahko sam poda svoje mnenje in da bo upoštevan tudi njegov glas (Katalog javnih pooblastil, 2022).

Če ločitve ali razveze ni možno speljati na sporazumen način, pride do razveze na tožbo. Razvezo zakonske zveze na tožbo lahko zahteva zakonec, ki zatrjuje obstoj razveznega razloga, torej nevzdržnost zakonske zveze, ki pa jo mora tudi dokazati. Pri tem ni pomembno, ali je zakonska zveza nevzdržna tudi za drugega zakonca, ker jo sodišče razveže tudi, če drugi zakonec nasprotje razvezi. Zakonci kot vzroke za nevzdržnost po navadi navajajo neskladnost značajev, razmerje z drugim partnerjem, odtujenost zakoncev. Sodišče nato razveže zakonsko zvezo na temelju tožbe za razvezo zakonske zveze v pravnem postopku. S sodbo tudi odloči o razvezi zakonske zveze, o varstvu in vzgoji otrok, o preživljanju otrok ter o njihovih stikih s starši. O vprašanjih glede otrok sodišče odloči, četudi zakonec, ki je vložil tožbo za razvezo, ni zahteval odločitve o teh vprašanjih. Sodišče mora namreč o vprašanjih glede otrok odločiti v skladu z njegovo koristjo. Pred samo odločitvijo pa si mora pridobiti mnenje centra za socialno delo, hkrati pa mora upoštevati mnenje razsodnega otroka (Novak, 2017, str. 116–117).

Socialno delo z družino ob ločitvi ali razvezi lahko družinske člane podpre ob izzivih prehoda pri opravljanju odnosnih nalog za želene spremembe drugega reda. Cilj je vzpostaviti in vzdrževati procese sodelovanja za raziskovanje novega, za soustvarjanje dogovorov o nadaljevanju življenja, za učenja novega, ter tudi ohranjanje možnega in zelenega. Praksa na centrih za socialno pa žal prepogosto zadovolji le najnujnejše postopkovne zahteve in s tem zoži prostor za socialno delo, namesto da bi ga širila. Socialnega dela na področju razvez in ločitev ne smemo omejiti zgolj na urejanje stikov, ki je na žalost še vedno pogosta formulacija za opisovanje dela na tem kompleksnem področju podpore in pomoči družinam (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 179–182).

V socialnem delu se mora ustvariti delovni odnos, ki nam omogoča, da raziščemo možnosti za sodelovanje. Prav tako je zelo pomembno, da najdemo obliko sodelovanja, ki je uresničljiva za vse. Na osnovi tega je pomembno, da je tema prvega pogovora z družino spreminjanje življenja po ločitvi in razvezi in ustvarjanje novih rešitev v novih okoliščinah starševstva (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 182).

Vloga centrov za socialno delo in nasploh vloga socialnega dela je torej zelo pomembna, saj družini in družinskim članom pomaga ob stiskah, izzivih, ki jih med ločitvijo ali razvezo doživljajo. Pomembno je, da se med socialo delavko in družino vzpostavi dober delovni odnos, saj je le to osnova za dobro sodelovanje in za uspešno delo naprej.

2. Formulacija problema

Pri raziskovanju sem izhajala iz različnih teoretskih spoznanj ter tudi z vidika lastnih izkušenj z ločitvijo staršev v svojem otroštvu.

Vedno govorimo le o tehnološkem napredku, a velikokrat pozabimo na človeški napredek, kjer so v ospredju naši medsebojni odnosi ter komunikacija. Zaradi vse slabših medsebojnih odnosov med ljudmi, pari in družinami velikokrat pride do ločitve ali razveze, v kateri so soudeleženi tudi otroci. V zadnjih letih je porast razvez ali ločitev vse večji (SURs, 2022). Problematika diplomskega dela zajema spremembe, ki se zgodijo v življenju otrok po ločitvi ali razvezi staršev. Otroci imajo večinoma kratkoročne težave zaradi ločitve staršev, dolgoročne posledice pa so odvisne od učinkovitosti odnosa med staršema po ločitvi in od zadovoljstva otroka v novi, reorganizirani družini (Žnidarič, 2022). Za otroke je v procesu ločitve staršev ključnega pomena njihova čustvena prilagoditev na novo situacijo. Običajne reakcije otrok pa so v tem procesu polne jeze, strahu, žalosti, občutkov krivde, zavračanja, pojavijo se lahko tudi zdravstvene težave in nazadovanje (Simonič in Poljanec, 2008, str. 251). Ravno po ločitvi ali razvezi se v življenju otrok zgodi največ sprememb, ki so najpogostejše povezane s spremembo bivališča, z odnosi ter reorganizacijo družine.

Raziskati želim, s kakšnimi spremembami so se med ločitvijo srečevali mladi odrasli in kako so te spremembe doživljali. Zanimajo me tudi odnosi, tako odnos med bivšima partnerjema, kot tudi odnos med starši in otroci po ločitvi, katerim prepisujem velik pomen. Raziskujem tudi zelo pomembno področje podpore in pomoči, torej katerih oblik pomoči so bili takrat deležni, kdo jim je takrat stal ob strani, in zlasti katerih oblik pomoči bi si takrat želeli, pa jih na žalost niso uspeli dobiti.

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA:

1. Katere so največje spremembe za otroke po ločitvi ali razvezi staršev?
2. Kako otroci te spremembe doživljajo?
3. Kako otroci doživljajo življenje v reorganizirani družini?
4. Kakšno vlogo ima pri doživljanju sprememb odnos staršev po ločitvi ali razvezi?
5. Katerih oblik podpore in pomoči so bili otroci deležni po ločitvi ali razvezi staršev?

3. Metodologija

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna, saj sem zbirala besedne opise, nanašajoče se na raziskovani pojav (Mesec, 2009, str. 85). Kvalitativna raziskava je raziskava, pri kateri sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo tudi obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov (Mesec, 1997, str. 11). V okviru kvalitativnega pristopa ne proučujemo večjega števila oseb kot enot kake socialno demografsko definirane kategorije ali populacije z namenom, da bi s preštevanjem prišli do posplošenih ugotovitev, ampak raziščemo posamezen primer ali majhno število primerov, ki jih med seboj primerjamo (Mesec, 1997, str. 18).

Raziskava je tudi empirična, saj sem zbirala osebna prepričanja o temi, ki jo raziskujem. V empiričnih raziskavah zbiramo novo, neposredno izkustveno gradivo, bodisi z opazovanjem ali spraševanjem (Mesec, 2009, str. 84).

3.2 Merski instrument in viri podatkov

Kot merski instrument sem uporabila vodilo oziroma smernice za intervju. Te so mi bile v pomoč pri sami izvedbi intervjujev, saj sem se nanje lahko oprla. Smernice so bile pripravljene vnaprej in so povezane z raziskovalnim problemom. Instrument sestavlja 16 odprtih vprašanj, ki so razdeljena na poglavja po raziskovalnih vprašanjih. Zastavljena so tako, da je sogovornik podal opisni odgovor. Metoda zbiranja podatkov je intervju.

3.3 Opredelitev enot raziskovanja – populacija in vzorec

Izbrana populacija so mladi odrasli, stari med 18 in 26 let, ki so imeli v času mladostnosti izkušnjo z ločitvijo ali razvezo staršev. Vzorec je neslučajnostni in priložnostni. Neslučajnostni vzorec je izbran zato, ker ne temelji na načelu, da mora imeti vsaka enota populacije pri izboru enako možnost, da pride v vzorec (Mesec, 2009, str. 153), hkrati pa sem izbirala med ljudmi, ki so bili najdostopnejši. Vzorec sem zbirala preko prijateljev, znancev in preko družbenih omrežij. V vzorec je bilo vključenih 8 oseb. V raziskavo je bilo vključenih sedem žensk in en moški, njihova starost se je gibala od 19 do 24 let. Sedem oseb še študira, od tega je ena oseba na podiplomskem študiju, šest oseb je na dodiplomskem študiju. Ena oseba ima doseženo srednješolsko izobrazbo in je že zaposlena. V času ločitve staršev so bili stari med 8 in 16 let.

3.4 Načrt zbiranja podatkov

Intervjuvance sem izbirala med prijatelji, znanci ter tudi na družbenih omrežjih. Vprašala sem jih tudi, če poznajo koga s podobno izkušnjo, tako sem intervjuvance zbirala po metodi snežne kepe. Vsakemu sodelujočemu sem predstavila namen raziskave. Z vsemi sem opravila poglobljene intervjuje, ki so trajali od 30 minut do 1 ure. Pred izvedbo intervjujev sem sodelujoče tudi seznaniła s snemanjem, nato so podpisali tudi informirana soglasja za sodelovanje v raziskavi. Vse intervjuje sem opravila v mesecu marcu 2023. Šest intervjujev sem opravila v živo, dva pa z videoklicem v spletnem okolju *Zoom*.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

Vseh osem intervjujev sem z dovoljenjem vseh sodelujočih posnela in jih nato pretipkala za namen analize. Vsak intervju sem označila s svojo črko, in sicer od A do H. Intervjuje sem prepisala dobesedno, pri čemer sem ponekod upoštevala doslednejšo pravopisno knjižno normo. Po prepisu intervjujev oziroma oblikovanju transkriptov sem določila enote kodiranja in pričela z odprtim kodiranjem. Pri odprtem kodiranju sem izjavam v tabelah pripisovala pojme, kategorije in teme. Odprtemu kodiranju je sledilo še osno kodiranje, kjer sem vse izjave združila v celoto. Po kodiranju sem se lotila pisanja rezultatov. V rezultatih sem po temah predstavila ključne ugotovitve, v poševnem tisku pa sem dodala tudi nekaj izjav intervjuvancev, ki še dodatno podkrepijo rezultate. Odprto in osno kodiranje sta priložena v prilogi (poglavje 9.2 in 9.3). Transkripti intervjujev so na voljo v mojem osebni arhivu.

4. Rezultati

4.1 O izkušnji ločitve ali razveze

Intervjuje sem opravljala s sedmimi ženskami in z enim moškim. Njihova starost se je gibala med 19 in 24 let. Njihovi starši so se ločili ali razvezali v času, ko so še bili mladoletni. V času ločitve so bili stari med 8 in 16 let (*»Takrat sem bila stara 8 let« (A9), »Star sem bil okoli 13 let« (H7)*).

Večina intervjuvancev je povedala, da so se starši razšli sporazumno (*»Ločitev je bila sporazumna in skupna odločitev« (B24)*). Nekateri sogovorniki so poudarili, da ločitev ni bila čisto sporazumna zaradi določenih zapletov (*»Ni bila čisto sporazumna« (D10)*). V enem primeru pa je bila ločitev nesporazumna, saj jo je zahteval oče, ker mama ni znala kuhati in pospravljati (*»oče se je želel ločit od mame, ker ni znala kuhat, pospravljat« (F10)*), hkrati se ona ni želela ločiti, zato se o tem nista mogla sporazumeti.

V nekaj primerih je šlo za skupno odločitev staršev za ločitev ali razvezo (*»Po nekaj dneh sta se odločila, da je najbolj pametno, da se ločita« (D20)*). Kljub temu da je bila ločitev skupna odločitev, je v nekaterih primerih ločitev zahteval oče (*»Ločitev je zahteval oče« (F8)*). Sogovornica je omenila tudi, da je bilo pred in med ločitvijo veliko preprirov med staršema (*»Pred tem je bilo veliko preprirov« (G1)*). Nekateri sogovorniki so povedali, da je bil potek ločitve zelo kratek (*»Sama ločitev se je zgodila hitro« (B11)*).

Vzroki za ločitev so bili v danih primerih zelo različni. Ena sogovornica je omenila, da so se pri starših stvari nabirale že skozi vsa leta, težave pa so se vedno bolj kopičile (*»nikoli ni samo ena težava vzrok za razvezo, ampak se le te kopičijo ena na drugo« (B13)*). V nekaterih primerih pa so sogovornice povedale, da je za ločitev bila kriva prevara s strani mame, torej po njihovem mnenju je bila mama tista, ki je razdrlo družino. Kljub temu, da je šlo za prevaro, pa sogovornica meni, da sta k ločitvi pripevala vsak svoj delež. V enem primeru se starša vseskozi nista razumela in sta se zelo pogosto prepirala, kar je bil tudi glavni razlog za ločitev. V tem istem primeru sogovornica izpostavi, da je po njenem mnenju mama kriva za vse prepire, zaradi česar se je oče želel ločiti. Povedala je tudi, da je zaradi mamine krivde, da je prišlo do ločitve, zdaj bolj srečna v novi reorganizirani družini (*»je zdaj nekako kriva, da smo mi zdaj srečna družina« (E75)*). V nekaterih primerih razlog ločitve ni čisto znan, hkrati pa dilemo še dodatno podkrepijo različne zgodbe o razlogu ločitve (*»Slišala sem tudi kakšnih deset zgodbic, zakaj sta se ločila« (F95)*).

Večina intervjuvanih je povedala, da imajo brate ali sestre (*»imam starejšo sestro« (A85), »Imam samo polbrata po mamini strani« (E52)*). En sogovornik pa je izpostavil, da bratov in sester nima (*»Sem edinec« (H47)*). Tri sogovornice imajo starejše brate ali sestre (*»Stara je 23 let« (B65)*). Ostali sogovorniki pa imajo mlajše brate ali sestre (*»Je pa on zelo mlajši od mene« (E87)*).

4.2 Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

Sogovornica je pripovedovala o tem, da so bili pred razvezo stabilna družina (*»pred tem bili neka stabilna družina, brez nekih problemov« (A3)*), hkrati pa je povedala, da je bila pred razvezo zelo razigran otrok. En sogovornik pa je povedal, da se je veliko bolj družil s prijatelji, preden so se starši ločili.

V intervjujih je bilo zaznati kar nekaj negativnih sprememb pri otrocih. Kot najpomembnejše so intervjuvanci izpostavili, da je prišlo do zaprtosti vase, zaradi česar so se umaknili v svoj svet (*»Veliko sem se odmikala, bila v nekem svojem svetu« (A52)*) in se socialno izolirali od družine, prijateljev ter drugih bližnjih. Prav tako so povedali, da so kot otroci po ločitvi postali drugačni in so se močno spremenili. Sogovornica je povedala, da jo je strah, da bi bila v življenju še kdaj tako prizadeta. Po drugi strani pa lahko izpostavim tudi nekaj pozitivnih sprememb pri otrocih in njihovem sprejemanju. Veliko sogovornikov se je na spremembe, ki jih je prinesla ločitev, hitro navadilo, jih sprejelo in z njimi preprosto živelo naprej skoraj enako življenje (*»se potem navadiš in ni več težko« (H60)*). S spremembami se tudi niso posebej obremenjevali. Ena sogovornica je tudi poudarila, da izguba sreče ob ločitvi staršev ni nujna (*»Seveda se ti zdi, da si popolnoma izgubljen in da ne boš več srečen, pa temu ni tako« (B35)*).

Organizacija bivanja je mnogim sogovornikom predstavljala različne izzive, saj kar naenkrat niso več živeli skupaj. Večina intervjuvancev je po ločitvi živela z očetom, saj je bila to njihova želja (*»Živim pri očetu« (F22)*). V nekaterih primerih se je mama odselila daleč stran. Zanimivo je izpostaviti tudi to, da so v dveh primerih družine ostale skupaj v isti hiši, torej je bil vsak starš v svoji etaži, otroci pa so bili ali en teden pri mami, drug teden pri očetu, ali pa vsak z enim od staršev (*»Oče in jaz živiva zgoraj« (G14)*). V nekaj primerih so sogovorniki povedali, da živijo z mamo. V večini primerov so si otroci sami izbirali in se odločali o tem, kje bodo živeli (*»sem se sam odločal kje želim biti« (H23)*), v enem primeru pa je sogovornica želela ostati z očetom, a ji je bilo to onemogočeno zaradi psihičnega nasilja očeta nad mamo, prav tako ni želela ostati z mamo zaradi selitve v drug kraj, ki ga ni marala. Dva sogovornika zdaj že živita na svojem.

Glede stikov je nekaj sogovornikov je povedalo, da so imeli starši deljeno skrbništvo, torej so imeli tedenske menjave (*»na začetku tako, da sem bil en teden pri mami, potem pa en teden pri očetu«* (H22)). Tisti, ki so živeli z mamo, so imeli stike z očetom čez vikende. Sogovorniki so povedali, da imajo sedaj med študijem bolj redke stike s starši, saj so doma le za vikende, se pa takrat pogosteje videvajo z mamo, redkeje pa z očetom. Nekaj stikov je bilo določenih neformalno, torej so se stiki oblikovali sproti in po željah in potrebah družine. Otroci so si tudi sami prilagajali stike, kot jim je to ustrezalo (*»Zdaj bolj menjavamo, kakor nama paše«* (C69)). Dva sogovornika, ki živita že na svojem, imata redne stike z enim ali obema staršema. Včasih sami obiščejo starše, včasih pa starši obiščejo njih.

Sogovorniki so izpostavili kar nekaj pridobitev, ki so jih bili deležni po ločitvi staršev. Med najpomembnejšimi so bile pridobitev mirnega in lepšega življenja (*»je vse bolj mirno, kot je bilo prej«* (G21)), prilagodljivost in pa to, da so kot osebe postali močnejši in samozavestnejši (*»Pridobila pa sem mogoče samozavest«* (F16)). Veliko sogovornikov je izpostavilo tudi to, da so bili po ločitvi deležni več pozornosti staršev in da so vsakega starša bolje spoznali (*»Pridobila pa sem mogoče to, da sem vsakega od staršev spoznala malo boljše«* (D33)). Ena izmed sogovornic je povedala, da je zaradi ločitve hitreje postala samostojna. Druga sogovornica je pripovedovala o tem, da ji je ločitev prinesla koristno znanje za življenje ter da je zdaj bolj pripravljena na življenjske udarce. Sogovornik je menil, da je z ločitvijo pridobil bližino sorodnikov, saj je po selitvi živel blizu njih. Kljub temu, da so sogovorniki z ločitvijo ali razvezo staršev veliko pridobili, so omenili tudi kar nekaj izgub, ki jih je prinesla ločitev. Nekaj sogovornikov je povedalo, da so ob ločitvi izgubili socialno mrežo ter prijatelje. Večina jih je poudarila tudi izgubo občutka družine in s tem povezano skupno preživljanje časa (*»izgubila sem občutek družine«* (A57)). Ena sogovornica je mnenja, da je izgubila ljubezen staršev, dva sogovornika pa sta pripovedovala o izgubi očeta v vsakdanjem življenju (*»očeta ni bilo vedno ob meni«* (H32)). Sogovornica je povedala, da je z ločitvijo izgubila sposobnost navezovanja stikov, saj jih sedaj zaradi strahu pred razočaranjem v svoji bodoči partnerski zvezi težje vzpostavlja. Ena izmed sogovornic pa je mnenja, da je zaradi ločitve staršev postala bolj razvajena in s tem posledično tudi manj samostojna.

Sogovornica je povedala, da nobena sprememba ni bila lahka, druga pa je povedala, da je lažje sprejela določene stvari (*»Nekatere stvari je bilo malo lažje sprejeti«* (A104)). Sogovorniki so lažje sprejeli to, da so imeli z drugim staršem še vedno pogoste stike, nekateri so ostali v istem stanovanju, ki so ga bili navajeni, spet drugi so lažje sprejeli to, da so ostali skupaj s sorojenci in z enim od staršev. Nekaj sogovornikov je pripovedovalo, da je življenje ostalo isto (*»Življenje*

na splošno se ni spremenilo kaj dosti« (E33)), saj so ostali v istem kraju, v isti šoli, torej je ločitev potekala brez večjih sprememb in so le te dobro sprejeli. Sogovornik je izpostavil, da je najlažje sprejel menjavo okolja, saj ga je poznal že od prej. Dve sogovornici sta povedali, da sta najlažje sprejeli to, da so vsi skupaj ostali v isti hiši in se zato nista rabili seliti drugam. Nekaj sogovornikov je povedalo, da so spremembe dobro sprejemali, pri tem pa jim je pomagala pozitivna naravnost, zaradi katere je bilo vse skupaj lažje za sprejeti. Zaznati pa je bilo tudi kar nekaj težkih sprememb. Kot najtežje sprejeta sprememba s strani večine intervjuvancev je bila ta, da so se morali tedensko seliti in si pakirati (*»Najtežje sem sprejela tudi seljenje in s tem povezano tedensko pakiranje«* (B83)). Kot druga najbolj izpostavljena težka sprememba je bila menjava bivalnega okolja in selitev. Veliko sogovornikov je pripovedovalo tudi o tem, da se moraš navaditi na življenje brez enega starša in da obeh staršev ni vedno doma (*»nimam več obeh staršev doma«* (C22)). Nekaterim je bilo tudi težko sprejeti dejstvo, da oče in mama ne bosta več nikoli skupaj. Eden sogovornik je kot najtežjo spremembo opredelil to, da očeta ne bo videl več vsak dan. Ločitev pa je prinesla tudi spremembe povezane z reorganizacijo življenja. Ena sogovornica je zato kot najtežjo spremembo omenila sprejetje maminega partnerja, ki ga ni marala.

4.3 Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem

Ločitev ali razveza staršev je sogovornikom prinesla mnogo razmišljanj o lastni partnerski zvezi. Nekateri so zaradi izkušnje pozornejši na dogajanje v lastni partnerski zvezi, zato želijo imeti urejene odnose (*»želim imeti bolj urejene odnose v prihodnosti sama s svojim partnerjem«* (B47)). Sogovornice so tudi poudarile velik pomen komunikacije, saj se o ločitvi veliko pogovarjajo s svojimi partnerji. Prav tako je ena izmed sogovornic izpostavila, da svojim otrokom ne želi izkušnje ločitve. Dve sogovornici sta v pogovoru pripovedovali o tem, kako jima je težko, kadar sta na obisku pri fantih, kjer imajo urejeno družino (*»ko sem bila pri fantu in sem videla njegovo družino, ki je bila stabilna«* (A58)) in se med sabo dobro razumejo. Ena izmed sogovornic je povedala, da se zaveda posledic, ki jih ločitev prinese otroku (*»Vse posledice pa vplivajo na človeka«* (B36)). Ena sogovornica se je iz situacije ločitve nekaj naučila (*»razumem in se lahko tudi zdaj jaz iz tega učim in bi jaz poskušala to naredi drugače«* (E42)), druga pa je zaradi izkušnje spremenila pogled na prihodnost.

4.4 Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

Vsem intervjuvancem je ločitev predstavljala šok, zelo hudo jim je bilo predvsem na začetku (*»je bilo na začetku težko« (H58)*). Izkušnjo je ena sogovornica opisala kot dramatično, druga je povedala, da se ji je življenje obrnilo čisto na glavo. Dejstvo pa je, da je ločitev vsakega izmed njih prizadela (*»vendar te kot otroka vseeno prizadene in pomeni šok« (B8)*).

Nekaj izmed intervjuvanih je povedalo, da izkušnja vseeno ni bila pretežka in da jim ni bilo tako hudo. Sogovornica je povedala, da je imela lahko izkušnjo (*»Izkušnja je bila zelo lahka« (F1)*) in ji zato ni bila pretresljiva.

Nekaj sogovornikov je izpostavilo, da so bili takrat premladi, da bi razumeli pomen ločitve (*»Kot otrok pa tega nisi mogel razumeti in šele z leti vidiš situacijo« (A82)*), spet drugi so poudarjali, da so bili takrat dovolj stari, da so razumeli nastalo situacijo. Vsi intervjuvanci so bili mnenja, da je bilo bolje, da sta se starša ločila (*»mislim, da je boljše da sta se razšla, kot pa, da jaz kot družinski član prenašam prepire« (F41)*), saj slab odnos staršev povzroča škodo otroku. Hkrati je večina izmed njih ločitev pričakovala. Na ločitev danes večina sogovornikov gleda kot na nekaj običajnega, saj je ločitev v njihovem socialnem okolju kar veliko (*»danes pa je veliko staršev ločenih in to ni več takšen problem« (C131)*).

Ena izmed sogovornic je med ločitvijo doživela izkušnjo z materinskim domom. Opisala jo je bolj v negativnem smislu, saj je posebej poudarila, da zaposlene takrat niso imele ustrezne izobrazbe. Zaposlene so slabo izpeljale razlago ločitve, ki je takrat ni razumela (*»ravno zaradi teh delavk, ki niso znale otroku predstaviti kaj je ločitev« (A13)*). Zaradi vsega tega je doživljala mnogo negativnih čustev v nevarnem okolju, kot ga je poimenovala sama.

Veliko sogovornikov je bilo med in po ločitvi v vlogi posrednika sporočil med staršema (*»zmeraj sem bila jaz nek poštar med njima« (A135)*). Doživljali so pritiske staršev z obeh strani in to jim ni bilo všeč, bili so mnenja, da se morata o svojih težavah pogovoriti sama (*»sem rekla, da če kaj želita naj me ne vpletata več in se naj začneta sama pogovarjati« (F83)*).

Dve sogovornici sta menili, da ni bila njihova krivda, da sta se starša razšla in sta se tega tudi dobro zavedali (*»nebi rekla, da bi bila jaz kriva, kot otrok« (F5)*). Ena sogovornica pa je doživljala krivdo, ker je tako redko obiskovala očeta (*»sem se počutila krivo, ker sem bila čez teden pri mami pri očetu pa le za vikend« (B52)*).

Ob poslušanju starševskih preprirov je kar nekaj intervjuvancev izpostavilo slabo voljo, prestrašenost ter grozno počutje (*»Zaradi tega sem se zelo prestrašila« (D39)*). Sogovornica je

povedala, da je bilo kreganje zelo težko poslušati (*»Teško je bilo, ko sem starše poslušala kako se kregajo« (B14)*). Marsikdo pa se je želel od preprirov umakniti in se s čim zamotiti.

Ločitev je pri otrocih oziroma sogovornikih pustila kar nekaj težav, s katerimi so se soočali. Sogovornica je izpostavila svoje napade jeze in težave, povezane z obvladovanjem jeze (*»Zaradi tega sem dobila tudi napade jeze« (A193)*). Dve sogovornici sta govorili tudi o možnostih soočanja z depresijo, ki je bila posledica nezadostne pomoči. Ena sogovornica pa je kot največjo težavo v povezavi z ločitvijo opredelila kričanje očeta.

Med ločitvijo staršev so se otroci soočali z mnogimi izzivi na različnih področjih. Dve sogovornici sta razmišljali o ponovni združitvi družine, ki pa se ni zgodila (*»Včasih pomislim kako bi bilo, če bi bila še skupaj« (F40)*). Mnogo izzivov intervjuvancev pa je bilo povezanih tudi s stiki. Menjavanje ob urah jim je bilo obvezujoče, prav tako je bilo ogromno izzivov s seljenjem in pakiranjem. Sogovornica je omenila tudi strah pred izgubo stika enega starša. Ena izmed sogovornic je pripovedovala o tem, kako sta se s sestro vsem v družini smilili, zaradi tega pa ji je bilo hudo (*»sva bile tiste bogi v družini« (C125)*). Nekaj intervjuvancev je bilo med ločitvijo še premajhnih, zato so se spopadali z nerazumevanjem ločitve, nerazumevanjem pomena varanja in drugimi izzivi. Kot velik izziv je sogovornica izpostavila dilemo ob pomembnih dogodkih, ker ne ve, ali bi povabila enega ali kar oba starša (*»Vedno imaš neko dilemo, koga povabiti kam« (G29)*).

Odnos staršev so ob dobrem razumevanju kot otroci doživljali dobro, bili so veseli (*»sem sedaj toliko bolj vesela in srečna, da se vsi med seboj razumemo« (B139)*). Ob slabem odnosu pa jim je bilo naporno, bili so pod stresom in slabe volje. Nekateri izmed njih pa pravijo, da se na prepire niso pretirano ozirali (*»Meni je bilo za to čisto vseeno« (H41)*).

Nekateri izmed sogovornikov so o ločitvi lahko brez težav govorili drugim (*»mi tudi ni problem govoriti o ločitvi« (C4)*). Nekateri sogovorniki se o ločitvi niso radi pogovarjali in so bili ob tem zelo zadržani.

Ena sogovornica je pripovedovala o tem, da sta ji starša skupaj povedala o ločitvi. Drug sogovornik pa za ločitev sploh ni vedel, saj sta jo starša nekaj časa pred njim skrivala. Zanimiv je bil tudi podatek o tem, da so bili očetje bolj zadržani glede pogovora o ločitvi, zato so se sogovorniki o ločitvi takrat pogovarjali večinoma z mamo (*»Z očetom se niti nisem toliko pogovarjala o ločitvi, saj je glede izražanja čustev bolj zadržan« (B153)*).

4.5 Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

Sogovornica je pripovedovala o očetovem nesprejetju ločitve in s tem tudi krivde (*»Tudi ločitve in krivde ni hotel sprejeti« (A27)*). Povedala je tudi, da je oče krivdo prelagal na njo.

Tako kot otroci so se tudi starši ob ločitvi soočali z izzivi. Dve izmed sogovornic sta pripovedovali o tem, da je oče kar nekaj časa preboleval ločitev. Ena izmed teh je povedala tudi, da si je oče želel mamine vrnitve in ponovne združitve družine. Večina sogovornikov je bila mnenja, da so bili starši v stresu in slabe volje zaradi tega, ker so se morali tudi sami soočati s spremembami (*»Tudi onadva sta se morala privaditi na določene spremembe« (H20)*).

Izkušnja ene izmed sogovornic opisuje nesodelovanje očeta s CSD-jem zaradi nestrinjanja z mamó glede skrbništva oziroma stikov (*»Oče ni želel sodelovati v postopku, ker me je dobil samo za vikend« (A37)*). Ena sogovornica je omenila tudi, da je oče želel z njo več stikov, a le teh ni mogla uskladiti s šolo. Nekateri sogovorniki so mnenja, da so imeli kljub vsemu starši kar nekaj težav z organizacijo bivanja, saj se o tem, kje bodo živeli otroci, le težko uskladili.

Kot največjo težavo staršev je ena izmed sogovornic omenila očetovo psihično nasilje in manipulacije s pomočjo hčerke proti mami, ki se potem zaradi nasilja ni več vrnila in se je zaprla vase. Nekateri izmed staršev tudi niso sprejeli ločitve, na začetku pa je bil to zanje šok (*»mi je mama govorila, da je bila malo šokirana, ko je dobila papirje za ločitev« (G105)*). Ena sogovornica je povedala, da mama od ločitve naprej stvari pogosto sprejema z jezo (*»Nekako ne zna sprejeti tega na drugačen način, kot pa da je jezna in ljubosumna« (E107)*).

4.6 Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

Vsem staršem je bilo po ločitvi skupno to, da so imeli v začetnem obdobju po ločitvi zelo napet odnos, v nekaterih primerih celo sovražen (*»Tako po ločitvi sta bila v nekem sovražnem odnosu« (D122)*). Starši takrat tudi niso imeli veliko stikov, pogovarjali pa so se zgolj o nujnih zadevah, kar se tiče otrok. Pogosto so se v tem obdobju tudi kregali in imeli slabši odnos v komunikaciji (*»Sem pa videl v njuni komunikaciji, da nista v najboljšem odnosu« (H93)*).

Veliko sogovornic je imelo ob ločitvi boljši odnos z očetom, saj so očeta idealizirale (*»Jaz pa sem očeta samo še bolj idealizirala« (A80)*) zaradi občutka varnosti in njegovega truda. Trud so prepoznale preko pogovorov, kupovanja daril ter pomoči, ki so je bile deležne s strani očeta. Ena izmed sogovornic pa je povedala, da je bila z očetom takrat manj povezana.

Dve sogovornici sta pripovedovali o tem, da z mamó nimata najboljšega odnosa, razlog zato pa je bil strogost mame, pomanjkanje materinske topline ter zamera, ki sta jo gojili do mame.

Druge sogovornice pa so mnenja, da so z mamo takrat imele zelo dober odnos, hkrati so bile nanjo zelo navezane (*»zato sem se tudi bolj navezala na mamo in se držala bolj zraven nje« (D40)*).

Odnos s sorojenci je pred in ob ločitvi ostal večinoma nespremenjen ter je vseskozi ostal dober, v nekaterih primerih pa se je celo izboljšal (*»Moj odnos s starejšo sestro je zelo napredoval« (B67)*). V enem primeru je sogovornica omenila pogoste konflikte s sestro, ob tem pa izpostavila svoj trud, ki ga vlaga v njun odnos.

Ena sogovornica je omenila, da so odnosi v širši družini ostali dobri, pri tem pa je poudarila dober odnos očeta s sorodniki po mamini strani (*»Zanimivo je bilo tudi, da si je bil moj dedek po mamini strani zelo blizu z očetom« (A144)*).

Nekateri so pripovedovali, da so imeli s starši na začetku bolj slab odnos, saj so bili zaradi ločitve vsi pod stresom. Spet drugi so bili mnenja, da se njihov odnos ni spremenil in je ostal enako dober kot pred ločitvijo (*»Ne pred ločitvijo in ne po ločitvi nisem imel slabšega odnosa s staršema« (H37)*). Se je pa v nekaterih primerih pojavljalo, da so imeli sogovorniki različno zaupanje do mame in očeta. Sogovornica je to pojasnila v smislu, da je nekatere stvari bolj zaupala očetu, druge pa bolj mami (*»Nekako se začne deliti, nekaj zaupaš mami, nekaj pa očetu« (C37)*).

4.7 Odnosi primarne družine danes

Vsak od staršev ima danes svoje življenje, res pa je, da se je odnos med njimi z leti nekoliko izboljšal. Sogovorniki so mnenja, da imajo starši danes dober odnos, lahko se v miru pogovarjajo, tudi prepirov ni več, hkrati pa se je izboljšala njihova komunikacija (*»odnos med mamo in očetom popravi zelo na boljše« (B121)*). Dve sogovornici sta pripovedovali o dobrem prijateljstvu med staršema in o tem, da se kdaj tudi dobita na pogovoru.

Skoraj vsi sogovorniki so povedali, da imajo danes veliko boljši odnos z očetom. Z leti so se bolj povezali, si začeli zaupati in dobro funkcionirati (*»Z očetom sva še vedno v super odnosih« (E51)*). Ena sogovornica pa je izpostavila, da se je njen odnos z očetom danes zelo ohladil, saj je oče opustil njun odnos (*»On se ni več boril za najin odnos« (A112)*). Večina sogovornikov je danes v super odnosu z mamo, saj mami zaupajo vse in jim predstavlja nek vzor. Tri sogovornice pa so se v tem času od mame oddaljile, saj imajo danes do mame zamero in jim ne morejo zaupati, niti ne morejo biti z njimi v pogostih stikih (*»Vidimo se zelo malo in smo dosti na distanci« (E43)*).

Dve sogovornici sta pripovedovali o slabšem odnosu sorojencev s starši. Razlogi za to pa so različni, v enem primeru gre za manipulacijo očeta preko brata do mame (*»Oče ga je navezal nase« (F28)*), v drugem pa ima brat osebne težave in zato posledično slabši odnos s starši.

V dveh primerih sogovornic gre za super odnos s svojima sestrama. Veliko sogovornikov pa je izpostavilo, da imajo danes s sorojenci nekoliko slabši odnos. Pogosti so vsakdanji konflikti, dilema zaupanja ter druge osebne težave, ki so zamajale odnose (*»mu ne morem nič takega zaupat« (F36)*).

Sogovorniki so o svojem odnosu s starši povedali, da je odnos večinoma ostal isti in se ni pretirano spremenil, le v nekaterih primerih sogovornikov se je odnos sčasoma še izboljšal. Sedaj se vsi razumejo zelo dobro in se med sabo tudi veliko pogovarjajo. Sta pa dve sogovornici vseeno izpostavili, da se bolje razumejo, če srečanja niso tako pogosta (*»ko se manj vidimo, se bolje razumemo« (B59)*). V dveh primerih se v razvezanih družinah razumejo tako dobro, da se skupaj z obema staršema velikokrat družijo na izletih (*»večkrat gremo na kak izlet, kam v planine ali kolesarit« (B131)*), hodijo skupaj na pijače in so vedno skupaj na pomembnih dogodkih.

4.8 Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi

Eden izmed sogovornikov je mnenja, da starševski odnos ni bil povezan z drugimi medosebnimi odnosi v družini (*»mislim, da to ni imelo velikega vpliva« (H104)*), saj so se ne glede na vse še vedno razumeli, tako da se odnosi niso spremenili. Velika večina intervjuvanih pa je mnenja, da je bil starševski odnos zelo povezan z drugimi odnosi (*»Lahko bi rekla, da je njun odnos nekako vplival na vse naše odnose« (A149)*).

Veliko sogovornikov je povedalo, da je po njihovem mnenju imel slab starševski odnos negativen vpliv na vse druge medosebne odnose (*»Če pa imata onadva nekaj med sabo, imamo pa vsi neko napetost v sebi« (G115)*). Prav tako menijo, da imajo dobri starševski odnosi pozitiven vpliv na vse njihove medosebne odnose (*»Ker če bi bil dober odnos, bi zagotovo drugače vplival in bi si vsi bolj razumeli« (D147)*).

Dva izmed sogovornikov sta mnenja, da boljši odnosi niso bili posledica ločitve, temveč so na odnos vplivali drugi dejavniki (*»Ne bi sicer rekla, da je na to vplivala razveza« (B68)*).

4.9 Življenje v reorganizirani družini

Skoraj vsi očetje sogovornikov, razen enega, imajo nove partnerke, medtem ko mame še po večini nimajo novih partnerjev.

Sogovorniki so enotnega mnenja, da so bili začetki v novi družini manj prijetni. Potrebovali so nekaj časa, da so v svoje življenje sprejeli nove osebe in se z njimi povezali (*»vendar sem se sčasoma tudi na to navadila in jo sprejela« (B106)*). Pri sprejemanju nove družine je imelo veliko vlogo tudi to, kako so novi partnerji sprejeli njih in prav tako njihov odnos, ki so ga skupaj ustvarili. Danes življenje v novi družini doživljajo dobro, so z njim zadovoljni, kljub izzivom, ki jih življenje v novi družini prinaša s sabo. Veseli so za starše, da so se na novo zaljubili in si spet ustvarili družino.

Novi partnerji imajo po večini otroke iz prejšnjega zakona. Nekateri partnerji jih niso mogli imeti ali pa jih sploh nimajo. Sogovornik je povedal, da so otroci partnerja stari 15, 20 in 22 let. Nekatero izmed sogovornic so o otrocih partnerja podale negativno mnenje. Predvsem izpostavljajo težave z razvajanostjo otrok, nespoštovanjem ter laganjem (*»Sploh se ne zna obnašati, nima spoštovanja« (B112)*).

Reorganizirana družina skupaj hodi na izlete ali skupna potovanja, se medsebojno obiskuje in se pogosto druži (*»smo bili večkrat vsi skupaj pri nas ali pa pri njih« (C90)*).

Kot največje izzive življenja v dveh družinah so sogovorniki izpostavili sprejemanje in spoznavanje novih partnerjev, hkrati so si nekateri težko predstavljali, da ima starš nekoga drugega. Glavni izziv je bilo tudi ljubosumje, tako s strani otrok kot tudi s strani bivših partnerk oziroma mam. Tudi starši so se trudili, da bi otrok sprejel novega partnerja. Sogovornica je povedala, da je oče iskal takšno partnerko, s katero bosta zadovoljna tudi otroka in bo tudi ona dobra do njiju (*»Vedno je iskal partnerko, ki bi jo midva z bratom sprejela« (F56)*). V nekaj primerih so starši novega partnerja poskušali otrokom približati s pogovorom, da bi situacijo lažje razumeli.

Kjer so razvezane družine ostale skupaj v isti hiši, je prišlo do zadrege tako partnerke kot tudi mame. V obeh so se zbuiali občutki neprijetnosti, mama pa se je počutila zapostavljeno (*»Ima občutek, kot da je malo potisnjena v ozadje« (G79)*). Sogovornica je zato mami namenjala več pozornosti s pogovori in skupnimi sprehodi, saj je mnenja, da se je potem počutila bolje (*»se tudi včasih potem potrudim, da tudi nje potem posvečam več pozornosti in greva kam na sprehod« (G84)*).

4.10 Odnosi v reorganizirani družini

V večini primerov sogovornikov so se otroci dobro ujeli z novim partnerjem starša in imajo zato dober odnos (*»Tudi ona je zelo v redu in se dobro razumeva« (E65)*). V štirih primerih pa se sogovornice niso ujele z enim izmed partnerjev starša. Hkrati jih tudi partner oziroma partnerka ni marala, razlog za to pa je bil po večini ljubosumje.

Tri sogovornice so pripovedovale o napetem odnosu med staršem in novim partnerjem zaradi grdega ravnanja partnerja do mame (*»Ni mi všeč, da ko naredi nekaj, kar ni po njegovem, jo zmerja« (D99)*) ali pa zaradi preprirov med otroki. Spet v drugih primerih se starši in novi partnerji super razumejo in že skupaj živijo ali pa to zaenkrat še načrtujejo.

Kar nekaj otrok med sabo nima posebnega odnosa in imajo samo občasne stike, kadar je le to nujno (*»Skratka z nobenim njenim sinom se ne vidim prav veliko, zato nimam posebnega odnosa z njima« (B115)*). Prav tako si odnosov ne želijo in jim je všeč, da je tako, kot je, torej da se vidijo in družijo le občasno. Je pa nekaj izjem, kjer se otroci med sabo zelo dobro razumejo, se družijo in so zadovoljni s takšnimi odnosi.

Sogovornica je pripovedovala o primeru, ker se njena mama ne razume s partnerjevima hčerkama (*»Mama se tudi ne razume z njegovima hčerkama« (D80)*), spet v drugem primeru je ena izmed sogovornic povedala, da sta hčerki partnerke dobro sprejeli njenega očeta.

4.11 Oblike pomoči s strani različnih oseb

Dve sogovornici sta pripovedovali, da sta bili v času ločitve brez podpornih oseb, zato takrat nista imeli komu za zaupati (*»nisem imela ljudi, ki bi jim lahko zaupala« (D175)*).

Tri sogovornice so povedale, da so se v času ločitve lahko najbolj obrnile na brate ali sestre (*»Moj največji zaupnik je bila sestra« (B140)*), ki so jim takrat predstavljali največjo oporo, tako da bi brez njih težko zmogli.

Zgolj trije ali štirje izmed intervjuvanih so pomoč in podporo prejeli s strani staršev. Drugi so starše v tem času dojemali kot osebe, ki jim povzročajo stres in njihove pomoči niso želeli sprejeti (*»Na mamo sem bila takrat preveč jezna, da bi mi lahko pomagala« (A182)*). Nekateri starši pa so želeli pomagati svojim otrokom, a so bili zadržani glede pogovora o ločitvi in so o svojih čustvih le stežka spregovorili z otrokom (*»Ker se oče takrat o takih stvari še ni pogovarjal, se mi zdi, da ni znal spregovoriti o tem« (G130)*).

Veliko sogovornikov je bilo deležnih pomoči in podpore starih staršev, ki so jih imeli radi (*»Največ sta bila prisotna starša od očeta, torej babica in dedek« (E128)*).

Veliko sogovornikov ni imelo pomoči s strani širše družine, en sogovornik pa je imel s strani stricev, tet in sestričen največ pomoči (*»Podporo sem iskal bolj pri sorodnikih in družini« (H110)*).

Skoraj vsi sogovorniki so kot najpomembnejšo pomoč omenili prijatelje. Pomoč je bila še bolj učinkovita s strani prijateljev, ki so prav tako imeli izkušnjo z ločitvijo staršev, zato so jih lahko bolje razumeli in jih podprli (*»Ni mi pa bilo to tako težko, ker sem imela veliko prijateljic, ki so imele ločene starše in so mi pomagale« (C26)*). Dve sogovornici pa takrat nista imeli prijateljev, zato njihove pomoči nista bila deležni.

Ena sogovornica je pripovedovala o tem, kako jo je zaznamovala ločitev in prepiri staršev, zato danes obiskuje psihologa (*»Zaradi staršev in njunih prepirov sem se zdaj pri 22. letih odločila, da grem na pogovor k psihologu« (F113)*).

4.12 Oblike pomoči s strani različnih institucij

Večina intervjuvancev je bila deležna pomoči in pogovorov s strani CSD-ja, nekaj pa je takšnih, ki s CSD-jem niso nikoli imeli stika (*»Jaz nisem imela nobenega razgovora na CSD« (F114)*).

Zgolj ena sogovornica je omenila pomoč učiteljice podaljšanega bivanja (*»Ni imela nekih strokovnih prijemov, ampak samo nek pravi občutek« (A158)*) in socialne pedagoginje. Vsi ostali pa so povedali, da niso bili deležni pomoči šole, razredničarke pa so z ločitvijo samo seznanili. V enem primeru šola ni bila seznanjena z ločitvijo.

Sogovornica, ki je imela izkušnjo z materinskim domom, je pripovedovala o tem, da v domu ni bilo povezanosti (*»tam se nisem z nobeno delavko posebej povezala« (A158)*), prav tako je imela nezaupanje v zaposlene, ker je menila, da niso dovolj strokovno usposobljene.

Ena sogovornica je bila deležna tudi pomoči mladinskega doma, kjer je preživljala kakovosten prosti čas in imela dobro družbo (*»Tudi družba v mladinskem centru je bila dobra« (A167)*).

Z zadržanostjo do iskanja pomoči se je soočala ena sogovornica (*»je težko mogoče, takrat si otrok in kaj rabiš, da boš potem šel prostovoljno v neko institucijo« (G139)*).

4.13 Želene oblike pomoči

Ena izmed sogovornic si je želela pomoči širše družine, tudi s strani babic, dedkov, stricev in tet (*»Želela bi si malo več pomoči od širše družine« (C142)*). Ena sogovornica je povedala, da si je takrat zelo želela pomoči in podpore staršev (*»Potrebovala bi očeta in mamo« (F125)*) tako preko pogovora kot tudi preko pomoči pri šolskih nalogah.

Nekaj sogovornic bi si takrat želelo več pomoči CSD-ja z bolj poglobljenimi srečanji in pogovori (*»Mislim, da je CSD edina možnost, kjer bi te poslušali, skušali razumeti tudi tvojo zgodbo« (D176)*).

Ena izmed sogovornic si je želela več pomoči s strani šole, kot na primer pogovor z razredničarko ali s psihologom, saj bi to pripevalo k razbremenitvi v šoli (*»sem se tudi v šoli kdaj počutila slabo in bi bilo dobro, če bi tudi tam dobila neko razbremenitev« (G146)*).

Ena sogovornica si je takrat želela pogovorov v materinskem domu, spet drugi sta želeli pogovor s CSD-jem, kjer bi bilo manj pogovorov o formalnostih in več o doživljanju (*»bi bilo dobro, če bi bilo več pogovor s CSD-jem« (G138)*). Ena sogovornica pa je izrazila željo zgolj po vsakdanjih pogovorih.

Dve sogovornici sta izrazili željo po pomoči strokovne osebe, in sicer psihoterapevta ali psihologa (*»Jaz bi si takrat želela predvsem neko psihološko strokovno pomoč z nekom, ki ima občutek za otroke in je šolan v tej smeri« (A188)*).

Nekaj intervjuvancev je izpostavilo, da drugih oblik pomoči in podpore niso potrebovali (*»Da pa bi še kaj drugega potrebovala, pa mislim da ne« (E147)*), saj so mnenja, da so prejeli dovolj pomoči.

4.14 Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

Kar nekaj intervjuvanih je povedalo, da so se zaradi prejete pomoči umaknili od prepirov in ob tem za nekaj časa pozabili na vse težave doma (*»Takrat mi je to res veliko pomagalo, saj sem ob tem pozabila na vse« (A180)*).

Skoraj vsi so omenili, da so zaradi prejete pomoči potem lažje prenašali in sprejemali spremembe, s katerimi so se srečevali med ločitvijo staršev (*»vse oblike pomoči, ki sem jih bila deležna, so mi pomagale, da sem lažje vse skupaj sprejela« (G137)*).

Po mnenju večine intervjuvancev so bile posledice pomoči zelo pozitivne, saj so mnogi takrat pozabili na jezo, hkrati so stvari pozitivno sprejemali (*»Mogoče nebi na takšen način sprejela, tako pa sem sprejela na pozitiven način« (E136)*).

Med ločitvijo so sogovornice imele nekaj slabih izkušenj s prejetjem pomoči. Ena sogovornica je omenila, da ji v materinskem domu niso znali nuditi pomoči. Druga je pripovedovala o tem, da prijatelji niso mogli razumeti stiske, ki jo je takrat doživljala. Ostale pa so mnenja, da je bila pomoč CSD-ja neučinkovita, saj so bile deležne le formalnega pogovora o organizaciji bivanja (*»bile so zgolj formalnosti« (D158)*). Pri tem pa so pogrešale pristen stik

s socialno delavko, poglobljen pogovor o čustvih in doživljanju ob ločitvi (*»Nihče me ni vprašal kako sem, kako se počutim« (B163)*).

Kljub nekaj slabim pa je bilo ogromno pozitivnih izkušenj glede prejemanja pomoči. Sogovornikom je prejeta podpora veliko pomenila, pri tem so omenili druženja tako s prijatelji kot z družino, pogovore, spodbujanja, vse to pa je nanje dobro vplivalo (*»Pogovor s prijatelji je definitivno najbolj pomagal, saj so mi dali oporo in sem se jim lahko zaupala« (B155)*). Bili so deležni tudi tolažbe s strani veliko oseb, veseli so bili tudi, da so v težkih trenutkih lahko nekomu zaupali. Poudarili so tudi, da jim je bilo všeč, kadar jim je prijateljica ali pa kdo iz družine približal ločitev, saj so vse skupaj potem lažje razumeli (*»Tako da so mi oni približali, da s tem ni nič narobe in ne moreš pričakovati, da bo nekdo skupaj do konca življenja« (D154)*). Za prejeto podporo so bili hvaležni, zavedali so se tudi njenega pomena in razbremenitve, ki jo je podpora prinašala (*»Čeprav sem imela malo ljudi okoli sebe, je bila ta pomoč tista prava« (E148)*).

5. Razprava

V nadaljevanju v razpravi po raziskovalnih vprašanjih povzemam ključne ugotovitve raziskave, ki jih hkrati povezujem s teorijo, predstavljeno v teoretičnem uvodu. Omejitev pri raziskavi je bila ta, da je bil vzorec majhen, zato hkrati ne morem posploševati rezultatov. Vzorec glede spola ni bil ravno raznolik, saj sem imela v vzorcu zgolj enega moškega, ostali vzorec so predstavljale ženske. V smernice bi bilo dobro vključiti tudi vprašanje o vzroku ločitve, saj so nekateri sogovorniki o vzroku pripovedovali sami, medtem ko ga drugi niso omenjali. Prav tako bi morala natančneje opredeliti vprašanje o tem, ali je bila ločitev sporazumna ali nesporazumna, saj so nekateri na to odgovarjali iz pravnega vidika, nekateri pa bolj na splošno.

1. Katere so največje spremembe za otroke po ločitvi ali razvezi staršev?

Ob ločitvi oziroma razvezi družina zaradi spreminjanja čustvenih odnosov in razmerij prehaja skozi različne faze iskanja novih možnosti ter načinov življenja, da bi se lahko njihovo življenje nadaljevalo (Bizjak, 1999, str. 30). Ločitev ali razveza ni enkraten dogodek, temveč je proces, v katerega je vpletena celotna družina. Za otroke se po ločitvi marsikaj spremeni, zato se srečujejo z mnogimi izzivi in ovirami. Spremenijo se tako oni sami kot njihovo bivalno okolje, pa tudi odnosi z družino in vsemi ostalimi ljudmi, ki so jim blizu.

V raziskavi sem ugotovila, da so se intervjuvanci kot otroci srečevali z mnogimi spremembami na različnih področjih. Prve spremembe so bile vidne že pri njih samih, pred ločitvijo so bili družabni, razigrani, ločitev pa je prinesla zaprtost vase, socialno izolacijo. Je pa ena izmed sogovornic povedala, da izguba sreče kljub težki izkušnji ni nujna. Glavna in največja sprememba je bila za vse sprememba bivalnega okolja. Kar naenkrat se je večina morala preseliti drugam, prav tako so morali nov kraj na novo spoznati, ob tem pa je tudi večina izgubila stik z enim staršem. Zaradi ločitve so imeli otroci redkejši stike z enim od staršev, kar je pustilo posledice, da so tako izgubili občutek družine. Otrok je tako vedno oddaljen od enega starša, kar pa na začetku doživlja kot veliko izgubo (Jerebic, 2018, str. 162). V nekaterih primerih je šlo za napore tedenske menjave, v drugih primerih pa so otroci enega starša videvali le ob vikendih, na kar so se morali navaditi. Dve sogovornici sta imeli to srečo, da so z družino ostali v isti hiši, kar je bilo zanju velika prednost. Izgubili so tudi socialno mrežo, ki mnogim predstavlja najpomembnejšo oporo v otroških ter mladostniških letih. Med ločitvijo so otroci doživeli tudi kar nekaj pozitivnih sprememb. Z ločitvijo so pridobili mnogo mirnejše življenje, z leti so tudi bolj razumeli situacijo in bili navsezadnje hvaležni staršem, da so se

odločiti za ločitev, saj je bilo tako najbolje za vse. Ob ločitvi in vseh spremembah, ki jih je ta prinesla, so hkrati postali samostojnejši, prilagodljivi in samozavestni. Nekateri so med ločitvijo ohranjali pozornost staršev, uspeli so jih tudi bolje spoznati in se z njimi tudi bolj povezati. Kot navaja tudi Schöberl (2006, str. 66–69), lahko otrok v novih okoliščinah spozna nove, še neodkrite strani tistega starša, s katerim živi, to pa so lahko nove slabosti ali pa nove vrline. V večini primerov je prišlo tudi do sprememb v odnosih s sorojenci, s katerimi so se po ločitvi še bolj povezali, čeprav nekaj intervjuvancev navaja, da ločitev ni bila razlog, da so se zbližali.

2. Kako otroci te spremembe doživljajo?

Mnogo otrok doživlja različne težave vsaj v prvih nekaj mesecih po ločitvi. Medtem ko se preoblikujejo družinske vloge, odnosi in okoliščine, otroci pogosto doživljajo tesnobo, jezo, njihova stiska pa se izraža z vedenjskimi težavami, s težavami z regulacijo čustev, pogosto se temu pridružijo še učne težave in različne medosebne težave v otrokovem socialnem okolju.

Kot že omenjeno, ločitev ali razveza prinaša ogromno sprememb otroku, ki pa jih mora sprejeti in se na njih navaditi. Ganc (2015, str. 81) pravi, da imajo pri sprejemanju sprememb pomembno vlogo otrokova starost, spol in značaj. Nekateri izmed sogovornikov so bili ob razvezi še majhni otroci, zato takrat niso najbolj vedeli, kaj se dogaja. Celoten proces je bil za njih še težji.

Otroci, ki so živeli ločeno od enega starša, so se spoprijemali z veliko izgubo. Hudo jim je bilo, da drugega starša ni bilo ob njih. Otrokom je težko, ko se odseli eden od staršev, težko pa jim je tudi živeti s staršem, ki ostane (McKay, Rogers, Blades in Gosse, 1984, str. 145). Nekateri izmed otrok so bili takrat bolj sproščeni glede sprememb in so jih sprejemali pozitivno ter se na njih tudi navadili. Nekatere pa je ločitev in s tem povezane spremembe tako prizadela, da se z njimi še nekaj časa niso mogli soočiti. Kot najtežjo spremembo so mnogi opredelili tedensko pakiranje in preseljevanje iz enega kraja v drugega. Imeti dva domova je vsakemu otroku vsaj na začetku nenavadno in težko. Tudi stalno poslavljanje po kratkem skupnem vikendu je lahko čustveno naporno in težko, saj se otrok v tem kratkem času privadi na nove okoliščine, potem pa spet mora drugam (Schöberl, 2006, str. 66–69).

3. Kako otroci doživljajo življenje v reorganizirani družini?

Ločitev ali razveza staršev po navadi vključuje vse člane družine, zato je naloga vseh, da v procesu prilagajanja na ločitev reorganizirajo družinske odnose, kar vključuje tudi možnost za postavljanje novih okvirov življenja v enostarševskih družinah ali v novo ustvarjenih družinah (Simonič in Poljanec, 2008, str. 254). Življenje v reorganizirani družini predstavlja otrokom še dodatne izzive, s katerimi se morajo soočiti. V svoje življenje morajo sprejeti nove osebe, kot so staršev nov partner in tudi njegovi otroci. V raziskavi sem ugotovila, da so bili otroci po večini srečni, da sta si starša poiskala nove partnerje. Po drugi strani pa so si še vedno na nek način želeli, da bi bili z družino spet skupaj. Na začetku so nove osebe težko sprejemali, potrebnega pa je bilo kar nekaj časa, da so te osebe sprejeli v svoje življenje. Ugotovila sem, da so se po nekem času vsi navadili na nove družine in konec koncev so zdaj prav srečni, da so lahko spoznali nove, dobre ljudi. O tem piše tudi Schöberl (2006, str. 73), ki meni, da otroci morda sčasoma spoznajo, da s tem ne bodo nikogar izgubili, temveč da bodo lahko v družino pridobili nekaj prijetih ljudi. Nekaj več težav je bilo pri vzpostavljanju odnosa z otroki novih partnerjev, za katere so imeli sogovorniki različna mnenja. Nekateri so se razumeli že ob prvem srečanju, spet drugi se še danes ne razumejo dobro. Slab odnos med otroki pa lahko negativno vpliva tudi na odnos starša in novega partnerja, kar je lahko potrdila tudi ena izmed sogovornic. Ob tem gre poudariti tudi izzive z dvema družinama, ki zajemajo predvsem ljubosumje mam ali očetov na nove partnerje starša, razne zadrege v primerih kjer družina živi v isti hiši, ko pride nov partner na obisk k drugemu staršu in strah otroka pred sprejetjem novega partnerja starša.

4. Kakšno vlogo ima pri doživljanju sprememb odnos staršev po ločitvi ali razvezi?

Štadler idr. (2009, str. 53) menijo, da je potreben čas, da se življenje na novo ustali. Torej da se vzpostavijo novi odnosi med partnerjema, ki pa ne temeljijo več na intimnosti, ampak le na starševski skrbi za skupnega otroka. Vzpostavitev dobrega in sodelujočega odnosa z bivšim partnerjem je zato zagotovo največji izziv staršev po ločitvi ali razvezi (Ganc, 2015, str. 129). V raziskavi sem ugotovila, da je bil odnos bivših partnerjev v mojem vzorcu po navedbah intervjuvancev na začetku zelo hladen in napet. Med sabo nista imela stikov, prav tako sta ustvarila nek sovražen odnos. V nekaterih primerih se je ta odnos čez leta izboljšal in prerasel v zelo dober odnos ali v nekaj primerih tudi v prijateljstvo. Spet v drugih primerih pa imata bivša partnerja slab odnos tudi po nekaj letih od ločitve ali razveze. Nekaj izmed sogovornikov

je mnenja, da je dober odnos staršev dobro vplival na nadaljnje življenje in na njihovo vzpostavljanje medosebnega odnosa z drugimi ljudmi. Ravno obratno je pri slabem odnosu, ki ima po mnenju sogovornikov negativen vpliv na druge medosebne odnose in hkrati povzroča dodatne stiske otroku. Dejstvo je, da dva dobra človeka nista vedno dober par, vendar pa to ne pomeni, da dva dobra človeka ne moreta biti dobra starša, ki živita ločeno. Ne glede na to, kdo bo še stopil v življenje otrok, bosta oče in mama še vedno otrokova starša. Čeprav se je zveza moža in žene končala, je starševska vloga življenjska obveza (McGhee, 2015, str. 51). Pomembno je, da se bivša partnerja ne osredotočata na zamere in težave, s katerimi sta se srečevala. Namesto tega se morata usmeriti v njun odnos, ga razvijati, saj bosta le na tak način lahko v pomoč svojim otrokom, hkrati pa bosta dobro opravljala svoji starševski vlogi.

5. Katerih oblik podpore in pomoči so bili otroci deležni po ločitvi ali razvezi staršev?

Otroci ob prebolevanju ločitve potrebujejo ogromno opore in razumevanja, saj lahko proces žalovanja in prilagajanja na spremembe pri njih traja dlje časa (Ganc, 2015, str. 64). V raziskavi sem ugotovila, da so bili sogovorniki deležni kar nekaj različnih oblik pomoči. Največ opore so bili deležni s strani prijateljev. So pa sogovornice izpostavile, da je bila pomoč bolj učinkovita pri tistih prijateljih, ki so imeli podobno izkušnjo. Ker so doživeli podobno izkušnjo, so jim ločitev bolj približali, da so jo lahko bolje razumeli in se z njo soočali. Tudi Bingham (2006, str. 24–25) meni, da otrokom pomaga, če se spomnijo, da je veliko drugih mladih preživelo podobno izkušnjo. Veliko jih tudi odkrije, da je dobro, če se o svojih težavah pogovorijo s prijatelji in družino.

Pomembno oporo pa so otrokom predstavljali tudi stari starši, s katerimi so se lahko pogovarjali in se družili, kar pa jim je omogočalo odmik od vsakdanjih težav. Nekaj sogovornikov je omenilo tudi pomoč staršev, s katerimi so se lahko o ločitvi tudi pogovorili. Majhen delež sogovornikov je kot obliko pomoči prejelo tudi strokovno pomoč s strani psihologa ali socialnega pedagoga. Ugotovila sem tudi, da so bili sogovorniki z dobljeno pomočjo zadovoljni in niso imeli potrebe po drugi pomoči, kar so zatrjevali z argumentom, da so takrat prejeli dovolj pomoči. Kot negativno izkušnjo prejetanja pomoči je sogovornica opisovala izkušnjo v materinskem domu, kjer so takrat po njenem mnenju imeli strokovno neusposobljen kader, zato se tam ni počutila varno. Mnoge sogovornice so izpostavile tudi, da bi si želele več pomoči s strani CSD-ja, saj so takrat imele s socialnimi delavkami zgolj formalne pogovore o organizaciji bivanja. Manjkalo jim je pogovor o njihovih čustvih ter o doživljanju same ločitve. Nekaj

sogovornikov je izpostavilo, da bi si takrat želeli predvsem pomoč in podporo staršev. Starši si morajo vzeti dovolj časa za svoje otroke, z njimi se morajo veliko pogovarjati, jih podpirati. Bolj kot starši delajo v dobro otrok, boljše bodo potem možnosti za otrokov razvoj (Dodič, 2016, str. 29). V raziskavi sem ugotovila, da so se vse pozitivne oblike prejetja pomoči tudi pozitivno povezovale z nadaljnjim sprejemanjem sprememb. Sogovorniki so bili mnenja, da so zaradi prejete pomoči lažje preživeli proces ločitve in da so določene spremembe lažje sprejeli. Vsekakor jim je pogovor, druženje in razvedrilo s strani različnih pomagajočih pomagalo, da niso razmišljali o svojih težavah, hkrati pa so se zaradi pomoči bolje soočali s problemi.

6. Sklepi

V nadaljevanju povzemam ključne sklepe, ki so bili pridobljeni z raziskavo s pomočjo osmih intervjujev. Ugotovitev ne moremo posplošiti na celotno populacijo.

- Večina ločitev ali razvez je bila sporazumna in skupna odločitev obeh staršev.
- Najpogostejša vzroka za ločitev ali razvezo sta bila nerazumevanje staršev in prevara s strani enega od partnerjev.
- Ob prepirih staršev med in po ločitvi so bili otroci v vlogi posrednika sporočil med staršema, kar je bila za udeležene v raziskavi obremenjujoča vloga.
- Pred ločitvijo so bili otroci brezskrbni in razigrani, po ločitvi pa se jih je kar nekaj umaknilo v svoj svet, sogovorniki so pripovedovali, da so se močno osebno spremenili (večja samozavest, samostojnost, boljša samopodoba, osebna rast).
- V skoraj vseh primerih je bila mama tista, ki se je sama ali z otroki odselila iz skupnega stanovanja.
- V dveh primerih sogovornikov je prišlo do situacije, kjer sta ločeni družini zaradi finančne obremenitve ostali skupaj v isti hiši, pri čemer je oče prebival v eni etaži, mama pa v drugi.
- Sogovorniki kot otroci velikokrat niso bili deležni skupnega pogovora o ločitvi, zaradi pomanjkanja pogovorov o ločitvi skupaj s starši so posledično doživljali nerazumevanje, stiske in mnoge druge izzive. Le v nekaj primerih je bila mama tista, ki je sporočila novico o ločitvi ali razvezi.
- Po ločitvi ali razvezi se je večina sogovornikov odločila, da bo živela in ostala z očetom, preostali intervjuvanci pa so živeli z mamo.
- Otroci so na začetku zelo težko sprejeli ločitev, saj jim je to predstavljalo nekaj novega in nepoznanega, stiske pa so se še povečale zaradi pomanjkanja informacij o ločitvi.
- Z izkušnjo ločitve ali razveze so sogovorniki kot otroci postali osebno bolj močni, samozavestni ter prilagodljivi, pridobili pa so tudi mirnejše in lepše življenje, med drugim pa so nekateri izgubili samostojnost, sposobnost navezovanja stikov, veliko jih je v tem času izgubilo občutek družine, ki jim je predstavljala vse.
- Vsi sogovorniki so se s spremembami ob ločitvi ali razvezi na začetku težko soočali, sčasoma pa so se na njih navadili in jih sprejeli.
- Večina staršev oziroma bivših partnerjev je po ločitvi sčasoma uspela ustvariti dobre odnose brez konfliktov, nekateri odnosi so celo prerasli v prijateljstvo med staršema.

- Nekaj sogovornikov je po ločitvi ali razvezi vzpostavilo boljše odnose in večjo povezanost z mamo, medtem ko so se drugi sogovorniki bolj povezali z očetom, torej se je po ločitvi ali razvezi vsak sogovornik bolj povezal z enim od staršev.
- Večina sogovornikov se je ob reorganizaciji družine soočala s težavami pri prilagajanju na prisotnost novega partnerja svojega starša in na njegove otroke.
- Skoraj vsi sogovorniki pozitivno dojemajo življenje v novi reorganizirani družini in izražajo zadovoljstvo z njo, prav tako imajo danes v reorganizirani družini dobre odnose, je pa nekaj izjem, kjer prihaja do stalnih konfliktov, ljubosumja med otroci in novimi partnerji.
- Zaradi ločitve staršev danes veliko otrok ceni pomen komunikacije, hkrati pa so pozorni na odnose v lastni partnerski zvezi.
- Ob stiskah in težavah med procesom ločitve ali razveze so sogovorniki največ podpore dobili s strani prijateljev, staršev, sorojencev in starih staršev.
- Z večino prejete podpore so otroci izkazovali zadovoljstvo, saj jim je pomagala pri soočanju s spremembami v njihovem življenju. Vendar pa je veliko intervjuvancev takrat izrazilo željo po še večji podpori, pomoči, predvsem so si želeli več pogovorov s starši. Poleg tega so vsi sogovorniki, ki so bili vključeni v pogovore na centrih za socialno delo, izpostavili potrebo po več poglobljenih srečanjih, kjer bi se lahko pogovarjali o svojih čustvih in doživljanju ločitve ali razveze.

7. Predlogi

- Predlagam izobraževanja za starše na centrih za socialno delo. Socialni delavci bi jim tako zagotavljali podporo in izobraževanje o tem, kako najti skupne rešitve in se usmeriti v sostarševstvo, ki igra pomembno vlogo v otrokovem življenju. Izobraževanje bi lahko potekalo v obliki delavnic, terapij ali pa svetovanj, vse to pa bi lahko staršem pomagalo razumeti potrebe svojih otrok, obenem pa bi razvili veščine za učinkovito sodelovanje.
- Dobro bi bilo, da bi centri za socialno delo v okviru razveznega postopka starše oziroma bivše partnerje informirali o tem, kako in na kakšen način otroku povedati za ločitev. Sogovorniki so namreč izpostavili, da niso bili deležni pogovorov o ločitvi, zato so bili večkrat v stiski, saj niso vedeli, kaj se dogaja in kaj nadalje pričakovati.
- Potrebni bi bilo več srečanj otroka in socialne delavke na centrih za socialno delo. Večkratna srečanja bi morala biti bolj usmerjena na otrokova čustva in na njegovo doživljanje ločitve, soočanje s spremembami. Nujno bi bilo, da pomoč ne ostane le na formalni ravni, temveč da je v ospredju odnosna raven. Na srečanjih se mora upoštevati otrokov glas in njegove želje, saj so tudi oni soustvarjalci rešitev, zato se morajo aktivno vključevati v proces odločanja glede njihovega življenja po ločitvi ali razvezi staršev. Socialne delavke pa morajo zagotoviti varno in spodbudno okolje, kjer se bo otrok počutil dovolj varno, da bo izrazil svoje mnenje.
- Dobro bi bilo imeti podporne skupine na različnih koncih države v okviru nevladnih organizacij ali centrov za socialno delo, vodile pa bi jih tam zaposlene strokovne delavke. Podporne skupine bi bile namenjene mladim, ki so doživeli ločitev staršev ali pa se z njo še soočajo. Tako bi se lahko povezale osebe z isto izkušnjo, skupaj bi raziskovali svoje občutke, spremembe, povezane z ločitvijo in soustvarjali boljše rešitve za izzive, s katerimi se srečujejo.
- Strokovne delavke centrov za socialno delo bi morale tesneje sodelovati s šolami in tamkajšnjo svetovalno službo z namenom, da se otroke, ki doživljajo stiske zaradi ločitve ali razveze staršev, podpre in se jim nudi pomoč, ki jo potrebujejo. Otroci velikokrat čutijo pomanjkanje podpore s strani šole, učitelji pa velikokrat ne vedo, da otrok doživlja stiske zaradi ločitve staršev. Na tak način bi bili učitelji seznanjeni s situacijo in bi lahko otroku tudi ustrezno pomagali ter do njega pristopali na drugačen način.

– Potrebna so izobraževanja za učitelje, svetovalne delavce o prepoznavanju stisk otrok v šolah. Izobraževanja bi lahko vodile strokovne delavke centrov za socialno delo, družinske terapevtke ali psihoterapevtke. Otroci imajo na različnih področjih veliko težav in stisk, a so premalokrat deležni pomoči s strani učiteljev, ki pa v večini primerov nimajo ustreznega znanja za ravnanje v takih primerih. Ravno zato bi bila ta izobraževanja koristna za vse učitelje, saj bi do otrok v primeru stisk lažje pristopali, bolj bi prepoznavali znake raznih stisk, znali pa bi tudi ustrezno ukrepati in pomagati.

8. Uporabljeni viri in literatura

- Ahrons, C. R. (1980). Redefining the divorced family: A conceptual framework. *Social Work*, 25(6), 437–441.
- Amato, P. R. (2000). The consequences of divorce for adults and children. *Journal of marriage and family*, 62(4), 1269–1287.
- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of marriage and family*, 72(3), 650–666.
- Andrejč, A. (2014). Negativni učinki razveze staršev na otroke in mladostnike. *Socialno delo*, 53 (1), 25–41.
- Andrejč, A. (2018). *Razveza staršev in otroci: znanstvena monografija*. Maribor: Kulturni center, Zavod za umetniško produkcijo in založništvo.
- Arendell, T. (1995). *Fathers and divorce*. Thousand Oaks: Sage publications.
- Bingham, J. (2006). *Zakaj se družine razidejo?* Ljubljana: Grlica.
- Bizjak, I. (1999). Vzajemno starševstvo po razvezi zakonske zveze ali razpadu izvenzakonske skupnosti: ugodnejše možnosti za socialno delo z družino. *Socialno delo*, letnik 38 (1), 29–40.
- Charlish, A. (1998). *Med dvema ognjema*. Ljubljana: DZS.
- Coloroso, B. (1996). *Otroci so tega vredni: notranja disciplina, največ kar lahko damo otroku*. Ljubljana: Tangram
- Cvetek, R. (2009). *Bolečina preteklosti: travma, medosebni odnosi, družina, terapija*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Čaćinovič Vogrinčič, G. (1998). *Psihologija družine: prispevek k razvidnosti družinske skupine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Čaćinovič Vogrinčič, G. & Mešl, N. (2019). *Socialno delo z družino: soustvarjanje zelenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Dodič, D. (2016). *Ločitev*. Ljubljana: Corason.
- Dreman, S. (1991). Coping with the trauma of divorce. *Journal of Traumatic Stress*, 4(1), 113–121.

- *Družinski zakonik (DZ)* (2017). Uradni list RS, št. 15/17, 21/18, 22/19, 67/19, 200/20, 94/22, 94/22, 5/23). Pridobljeno 14. 3. 2023 s strani: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7556>.
- Finkelhor, D., Shattuck, A., Turner, H., & Hamby, S. (2015). A revised inventory of adverse childhood experiences. *Child abuse & neglect*, 48, 13–21.
- Ganc, D. (2015). *Izzivi očetovstva po ločitvi*. Sevnica: Družinski inštitut Zaupanje.
- Glasser, W. (2021). *Teorija izbire: nova psihologija osebne svobode*. Ljubljana: Chiara.
- Gostenčnik, C. (2018). *Bolečina ločenosti*. Ljubljana: Brat Frančišek: Frančiškanski družinski inštitut: Teološka fakulteta.
- Greene, S. M., Anderson, E. R., Forgatch, M. S., DeGarmo, D. S., & Hetherington, E. M. (2003). Risk and resilience after divorce. V Walsh F. (ur.), *Normal family processes: growing diversity and complexity* (str. 96–120). New York: The Guilford Press.
- Jerebic, D. (2018). Terapevtske intervencije pri vzgoji otrok v družinah razvezanih in ponovno poročenih zakoncev. V Rijavec Klobučar N. (ur.). (2018). *Živeti in ljubiti po ločitvi* (str. 155–172). Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo (2022). Pridobljeno 17. 4. 2023 s strani: <https://www.scsd.si/katalogi/katalog-javnih-pooblastil/>.
- Keilman, N. (2003). *Demographic and social implications of low fertility for family structures in Europe*. Council of Europe.
- Kompare, A., Stražišar, M., Dogša, I., Vec, T. & Curk, J. (2013). *Psihologija: spoznanja in dileme*: učbenik za psihologijo v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. Ljubljana: DZS.
- Kuntzag, L. (1997). *Ločitev boli: Otroci in starši v ločitvenem dogajanju*. Ljubljana: Kres.
- Lansford, J. E. (2009). Parental divorce and children's adjustment. *Perspectives on psychological science*, 4(2), 140–152.
- Lanz, A. (2019). Čustveno doživljanje v procesu soočanja z ločitvijo. V Logar, J. (2019). *Zakonski/partnerski odnosi skozi pogled zakonske in družinske terapije*, (str. 54–61). Samozaložba.

- Levine, P. A., & Kline, M. (2007). *Trauma Through A Child's Eyes: Awakening the Ordinary Miracle of Healing*. North Atlantic Books.
- Levine, P. A. (2015). *Kako prebuditi Tigra: zdravljenje travm: prirojena sposobnost preobražanja izkušenj, pod katerimi klonimo*. Ljubljana: V. B. Z.
- McGhee, C. (2015). *Vzgajati ločeno: kako lahko ločeni in razvezani starši vzgojijo srečne in brezskrbne otroke*. Grosuplje: Svetovalno izobraževalni center MIT.
- McKay, M., Rogers, P. D., Blades, J. & Gosse, R. (1984). *The divorce book: A practical and compassionate guide*. Oakland, CA: New Harbinger Publications.
- Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave*. (študijsko gradivo za interno uporabo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Musek, J. (1995). *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
- Novak, B. (2017). *Družinsko pravo*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- Novak, B. (2020). *Družinski zakonik z uvodnimi pojasnili*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- Rener, T. (2006). Težave s pojmom družine. V Rener, T., Sedmak, M., Švab, A. & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji* (str. 13–26). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Rener, T., Sedmak, M. & Švab, A. (2006). Uvod v raziskovanje družin in družinskega življenja. V Rener, T., Sedmak, M., Švab, A. & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji* (str. 27–62). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Robinson, M. (1991). *Family transformation through divorce and remarriage: A systemic approach*. London: Routledge.
- Schneider, M. F. & Zuckerberg, J. (1996). *Difficult questions kids ask (and are too afraid to ask) about divorce*. New York: Simon and Schuster.

- Schöberl, E. (2006). *Moja starša se ločujeta: priročnik za mladostnike*. Radovljica: Didakta.
- Simonič, B. & Poljanec A. (2008). Ko odnos propade. Posledice ločitve in proces žalovanja. *Socialno delo*, 47 (3/6), 249–257.
- Statistični urad republike Slovenije (2011). Registrski popis. Pridobljeno 14. 3. 2023 s strani: https://www.stat.si/popis2011/MP_GD.aspx.
- Statistični urad Republike Slovenije (2022). Sklenitve in razveze zakonskih zvez. Pridobljeno 20. 3. 2023 s strani: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10353>.
- Štadler, A., Starič Žikič, N., Borucky, V., Križan Lipnik, A., Černetič, M., Perpar, I. & Valenčak, K. (2009). *OTROK in ločitev staršev: da bi odrasli lažje razumeli otroke*. Ljubljana: Otroci.
- Švab, A. (2001). *Družina: od modernosti k postmodernosti*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Švab, A. (2006). Družinske spremembe. V Renner, T., Sedmak, M., Švab, A. & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji* (str. 63–87). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Wallerstein, J., Lewis, J. & Packer Rosenthal, S. (2013). Mothers and their children after divorce: Report from a 25-year longitudinal study. *Psychoanalytic Psychology*, 30(2), 167–184.
- Wells, R. (1993). *Helping children cope with divorce*. London: Sheldon Press.
- Willans, A. (1994). *Divorce and separation: everywoman's guide to a new life*. London: Sheldon.
- Wong, S. L. (2018). EMDR-based divorce recovery group: A case study. *Journal of EMDR Practice and Research*, 12(2), 58–70.
- Žnidarič, Z. (2022). *Otrokovo doživljanje ločitve staršev*. Kameleon: Društvo za psihološko svetovanje. Pridobljeno 20. 3. 2023 s strani: <https://svetovalnicakameleon.si/2022/03/otrokovo-doživljanje-locitve-starsev/>.

9. Priloge

9.1 Smernice za intervju

Spol:

Starost:

RV1: Katere so največje spremembe za otroke po ločitvi ali razvezi staršev?

1. Kako bi opisali svojo lastno izkušnjo ob ločitvi ali razvezi staršev?
2. Koliko ste bili stari ko sta se vaša starša razšla?
3. Kako je potekala ločitev ali razveza? Je bila ločitev ali razveza sporazumna ali ne sporazumna? Pojasnite svojo izkušnjo s tem.
4. Katere so bile tiste največje spremembe, ki so se zgodile po ločitvi oz. razvezi staršev? Kako bi sedaj reflektirali vašo izkušnjo, kaj ste ob tem pridobili, kaj izgubili?
5. V kakšnem odnosu ste bili z vsakim od staršev po ločitvi ali razvezi? Kakšen je vaš odnos sedaj?
6. Kakšen je bil odnos z drugimi sorojenci po ločitvi ali razvezi in kakšen je sedaj?

RV2: Kako otroci te spremembe doživljajo?

7. Kako ste te spremembe doživljali? Katero izmed sprememb ste najtežje sprejeli? Katero najlažje?

RV3: Kako otroci doživljajo življenje v reorganizirani družini?

8. Kako je vaša družina organizirana sedaj?
9. Ima sedaj po ločitvi ali razvezi kdo od staršev novega partnerja? Kako ste ga sprejeli? Ima ta partner tudi svoje otroke? Kakšen odnos imate z njimi?
10. Kako doživljate življenje v tej reorganizirani družini?

RV4: Kakšno vlogo ima pri doživljanju sprememb odnos staršev po ločitvi ali razvezi?

11. V kakšnem odnosu sta vaša starša po ločitvi ali razvezi? Je bil odnos kaj drugačen na začetku, kot je zdaj?
12. Kako se vam zdi, da je odnos med starši po ločitvi ali razvezi prispeval h kasnejšim spremembam v vaših medsebojnih odnosih?

RV5: katerih oblik podpore in pomoči so bili otroci deležni po ločitvi ali razvezi staršev?

13. Na katere osebe ste se po ločitvi ali razvezi staršev lahko obrnili? Komu ste najbolj zaupali?
14. Opišite kakšnih oblik pomoči ste bili deležni po ločitvi staršev? Družina? Prijatelji? Šola? CSD? Drugo?
15. Kako so te oblike pomoči prispevale k sprejemanju sprememb?
16. Kakšne oblike pomoči bi si še želeli, pa je niste dobili?

9.2 Tabele odprtega kodiranja

Intervju A

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1	Izkušnja je bila zelo negativna, dramatična.	Dramatična izkušnja	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A2	moja prva velika prelomnica v življenju	Življenjska prelomnica	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A3	pred tem bili neka stabilna družina, brez nekih problemov	Pred razvezo stabilna družina	Otrok pred ločitvijo ali razvezo	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A4	Moja mama je invalid, ima težave z vidom.	Mamina invalidnost	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A5	Prejema pokojnino, ki je nekje v višini minimalne plače.	Pokojnina	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A6	Problem je imela z iskanjem stanovanj	Stanovanjska problematika	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A7	najprej je izbrala materinski dom	Materinski dom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A8	Spomnim se kako me je mama vzela iz šole in mi rekla, da greva v Celje v trgovine. Potem pa me je peljala nekam in sem najprej mislila, da me hoče presenetiti.	Odvzem iz šole	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A9	Takrat sem bila stara 8 let.	8 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
A10	Potem sva prišle v materinski dom	Materinski dom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A11	ena socialna delavka in še dve zaposleni, ki pa nista imele izobrazbe s tega področja, kar se je kar poznalo.	Neustrezna izobrazba zaposlenih	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A12	Vse skupaj je bilo zelo slabo izpeljano	Slaba izpeljava razlage ločitve	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A13	ravno zaradi teh delavk, ki niso znale otroku predstaviti kaj je ločitev	Neustrezna razlaga razveze otroku	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A14	Rekli so mi samo, da ne smem očetu povedat kje smo, da ga ne bom videla več	Molčanje o lokaciji pred očetom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

A15	so uporabile neko taktiko zastraševanja	Taktika zastraševanja	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A16	Zaradi tega me je bilo še bolj strah, jokala sem se, ker to za mene ni bilo neko varno okolje	Negativna čustva v ne varnem okolju	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A17	Oče ni takoj sprejel, da je mama šla	Očetovo nesprejetje maminega odhoda	Nesprejetje ločitve	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A18	Očeta sem videla kakšen mesec po ločitvi, najprej sva imela kontrolirane obiske	Stiki pod nadzorom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A19	sva imela telefonske stike, vendar so bili kontrolirani klici, kjer je še nekdo drug poslušal	Nadzorovani telefonski pogovori z očetom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A20	Z očetom sva bila lahko tudi sama, tako da sva imela en dan, ko sva imela celo popoldne zase	Samostojna srečanja z očetom	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A21	Po kakšne pol leta pa sem začela hoditi k njemu za vikende	Pri očetu za vikende	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A22	Mama je nekaj časa želela iti še nazaj k očetu	Mamina želja po vrnitvi	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A23	ko je videla kako je bil agresiven, ne fizično, ampak psihično, verbalno, si je premislila	Psihično nasilje očeta	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A24	Potem sta si prek mene pošiljala sporočila	Pošiljanje sporočil preko hčerke	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A25	mene je oče manipuliral proti mami. Da si on želi, da bi jaz ostala pri njemu, da bi bilo meni to lažje	Očetove manipulacije proti mami	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A26	Oče je želel, da bi kot družina ostali skupaj	Očetova želja, da ostanejo družina	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A27	Tudi ločitve in krivde ni hotel sprejeti	Očetovo nesprejetje krive	Nesprejetje krivde	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A28	poskušal je nekako vplivati na mene, da sem jaz kriva za vse	Prelaganje krivde na otroka	Nesprejetje krivde	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A29	Jaz se nisem počutila krivo za ločitev, sem se pa	Občutek manipulacije	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

	počutila zmanipulirano z obeh strani			
A30	Tudi mama mi je govorila kakšen je oče, ampak mi je to govorila manjkrat kot oče	Mimino govorjenje čez očeta	Odnos med staršema	Odnos primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A31	Kakšno leto in pol sva bile od doma, potem pa se je oče sprijaznil	Čez čas oče sprejme mamin odhod	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A32	Še vedno so bili včasih grozilni klici, kjer je na primer rekel, da jo bo ubil, vendar je to bila samo neka jeza	Grozilni klici očeta	Odnos med staršema	Odnos primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A33	bi lahko rekla da je bila sporazumna	Sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
A34	Potem smo šli še na CSD, kjer pa oče ni želel takoj sodelovat	Nesodelovanje očeta s CSD	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A35	Jaz sem takrat iz nekega razloga krivila socialno delavko, ker je bil oče jezen na njih	Otrok krivi socialno delavko	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A36	Zaradi očetove jeze do njih sem bila tudi jaz jezna na njih in sem jih krivila	Jeza do socialnih delavk	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A37	Oče ni želel sodelovati v postopku, ker me je dobil samo za vikend	Nesodelovanje zaradi stikov	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A38	Mama pa ni želela, da bi imeli tedenske menjave	Mamino nestrinjanje s tedenskimi menjavami	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A39	oče podpisal sporazum, je pa bilo za to potrebno več obiskov CSD-ja	Več obiskov CSD	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A40	nov kraj, novi prijatelji	Nov kraj in prijatelji	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A41	Z mamom sva takrat najprej šle v materinski dom	Odhod v materinski dom	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A42	Potem je še oče zvedel kje sva, mama pa tega ni želela	Oče izvedel za lokacijo	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A43	na nek način je oče mamom še zasledoval in tudi rekel, da ve kje sva in bo prišel tja	Zasledovanje očeta	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

A44	Vendar je to bilo samo verbalno, ni pa nikoli kaj takega naredil	Verbalne grožnje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A45	Zaradi selitve v nov kraj nisem želela ostati z mamo	Ni želela ostati z mamo	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A46	sem želela ostati z očetom, ki sem ga imela raje	Želela ostati z očetom	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A47	ker sem si želela biti z očetom, mi je bilo tako sitno biti drugje	Otrok ne želi selitve	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A48	Jaz sem se po ločitvi zelo zaprla v sebe	Zaprto vaze	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A49	pred tem pa sem bila zelo razigrana	Razigranost pred razvezo	Otrok pred ločitvijo ali razvezo	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A50	ko se ti naredi takšna stvar ne moreš več ostati enak	Otrok se ob razvezi spremeni	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A51	Videlo se je, da sem postala drugačna	Postala drugačna	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A52	Veliko sem se odmikala, bila v nekem svojem svetu	Umik v svoj svet	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A53	V šoli sem med odmori brala knjige, se držala za sebe	Socialna izolacija	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A54	še po nekem času sem se vklopila nazaj v družbo	Vklop v družbo	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A55	Izgubila sem socialno mrežo, sošolce, to se mi je zelo poznalo	Socialna mreža	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A56	Izgubila sem tudi neko varnost, ker se nisem počutila varno v materinskem domu	Varnost v materinskem domu	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A57	izgubila sem občutek družine	Občutek družine	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A58	ko sem bila pri fantu in sem videla njegovo družino, ki je bila stabilna	Stabilna družina pri fantu	Urejene družine njihovih partnerjev	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
A59	Izgubila sem tudi očeta v vsakdanjem življenju, s katerim sva imela močan stik	Oče v vsakdanjem življenju	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A60	Pridobila pa sem veliko znanja o življenju	Znanje o življenju	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

A61	Pridobila sem tudi to, da bolj razumem ženske, zakaj gredo stran od moških	Razumevanje žensk ob ločitvi	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A62	Imam občutek, da nisem nikjer ukoreninjena, s tem sem bolj prilagodljiva v življenju,	Bolj prilagodljiva	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A63	Izgubila sem tudi stabilnost	Stabilnost	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A64	Zdaj zelo lažje zapuščam neke ljudi ali pa nek kraj	Lažje zapuščanje ljudi in krajev	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A65	Sem tudi bolj odprta za neke življenje udarce, ker vem kaj lahko pridobim iz tega	Odprtost za življenjske udarce	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A66	Pred ločitvijo sem imela očeta bolj rada	Očeta imela raje	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A67	bolj mi je dajal občutek varnosti, ker je z menoj delal razne aktivnosti, znal je delati z menoj neke stvari izven okvirjev	Oče dajal občutek varnosti	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A68	Bilo me je tudi strah teme, on pa me je na primer peljal v gozd po temi, kar mi je tudi pomagalo pri premagovanju strahu	Pomoč očeta pri premagovanju strahu	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A69	Mama pa je bila vedno stroga do mene	Stroga mama	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A70	Mama je bila otrok institucije, odraščala je v zavodu	Odraščanje v zavodu	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A71	Ni imela neke materinske topline, zato sem to dobila pri očetu	Mama brez materinske topline	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A72	Bila je zelo živčna zaradi vida in je to prinašala še na mene in očeta	Prenašanje jeze na očeta	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A73	Nisem je imela tako rada	Mame ni imela tako rada	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A74	Po ločitvi pa sem videla, da na nek način trpi	Opazila mamino trpljenje	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
A75	Očeta sem potem videla, kot da se je njemu naredila krivica	Krivica do očeta	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

A76	Po ločitvi se je oče še bolj trudil za mene. Pravijo tudi, da mi je kupoval neka draga darila	Trud očeta	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A77	Socialna delavka je napisala, da me poskuša na tak način pridobiti na svojo stran	Mnenje socialne delavke o manipulaciji	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A78	Jaz pa mislim, da me je oče samo želel razveseliti	Oče hotel razveseliti otroka	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A79	Po ločitvi je bila mama, kar živčna, zelo je tudi shujšala	Mamina živčnost	Izzivi staršev	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A80	Jaz pa sem očeta samo še bolj idealizirala	Idealiziranje očeta	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A81	po nekaj letih pa sem začela mamu vedno manj videti kot krivca. Postajalo pa mi je tudi jasno, da tudi oče ni bil takrat najboljši	Iskanje krivde v obeh starših	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A82	Kot otrok pa tega nisi mogel razumeti in šele z leti vidiš situacijo	Razumevanje situacije	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A83	Avtomatsko si potem otrok izbere enega starša, ki ga je imel že prej raje	Otrok izbere starša, ki ga ima že prej raje	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A84	Jaz takrat nisem videla bolečine, ki jo je zadajal mami	Spregledala mamino bolečino	Odnos z mamom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A85	imam starejšo sestro	Starejša sestra	Sorojenci	O izkušnji ločitve ali razveze
A86	Najin odnos se ni veliko spremenil	Nespremenjen odnos	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A87	sestra ni bila aktivno vključena v moje življenje	Ne vključenost sestre	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A88	Ona je bila takrat stara 22 let. Bila je že pri fantu in hodila je v službo	Sestra že odseljena	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A89	Ona je stala ob mamini strani	Sestrina podpora mami	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A90	S sestro nimava istega očeta, kar se je tudi poznalo	S sestro imata različna očeta	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

A91	Oče do sestre ni bil naklonjen, ker je pomagala mami	Nenaklonjenost očeta do sestre	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A92	Nekajkrat naju je obiskala, ni pa veliko hodila k nama	Obiski sestre	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A93	Sem pa namesto nje našla lik sestre v neki drugi osebi, ki je bila tudi v materinskem domu in je bila takrat stara 18 let	Lik sestre v drugi osebi iz materinskega doma	Izkušnja z materinskim domom	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A94	S to osebo imava še danes dobre odnose in imava stike	Še danes dobri odnosi in stiki	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejetjem sprememb
A95	Mislim, da sestra ni odigrala vloge kot bi jo lahko	Sestra ni odigrala svoje vloge	Odnos s sestro	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A96	sva se pa zdaj bolj povezali	Bolj povezani	Odnos s sestro	Odnosi primarne družine danes
A97	Najtežje je bilo dejstvo, da nikoli več ne bomo družina, kar sem potem še dolgo upala	Nikoli več ne bodo družina	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A98	Nekaj časa sem imela fantazijo, da se bo mama vrnila nazaj k očetu	Fantazija o vrnitvi mame	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A99	Mama mi je tudi dolgo obljubljala, da bova šle nazaj k očetu	Mamina obljuba vrnitve	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A100	vendar je oče bil spet verbalno nasilen preko telefona. Tako, da se je odločila, da bova ostale tukaj	Vrnitve mame zaradi nasilja ni bilo	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A101	Potem sem bila spet jezna na mamo in jo krivila, ker mi je obljubljala, da se bova vrnile	Jeza do mame	Odnos z mamo	Odnos primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A102	Ni mi bilo všeč, da sva ostale v tukaj, ker tega kraja nisem marala	Nov kraj	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A103	Tudi drugi sošolci mi niso bili všeč in to sem najtežje sprejela	Novi sošolci	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A104	Nekatere stvari je bilo malo lažje sprejeti	Lažje sprejetje določenih stvari	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A105	vseeno pa mi je bilo vse težko sprejeti	Vse težko sprejeti	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

A106	Najlažje je bilo mogoče to, da sem vedela, da bom očeta videla vsaj za vikende	Stiki z očetom za vikende	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
A107	Mama je zdaj ostala sama. Ima nek odpor do moških, zaradi teh negativnih izkušenj. Torej zaradi mojega očeta in prejšnjega partnerja s katerim ima mojo sestro	Mama ostala sama	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
A108	Dejstvo, da oče mame nebo dobil nazaj se je vleko kar nekaj let. Tudi na začetku moje srednje šole se mi zdi, da je še vedno upal, da bo mamo dobil nazaj	Očetovo upanje o vrnitvi mame	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A109	Oče si je našel novo partnerko, s katero je že nekaj let	Oče ima partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
A110	Najprej sva se s partnerko razumeli, zdaj pa se ne najbolje	Poslabšanje odnosa s partnerko	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
A111	Odnosi so se zelo spremenili odkar je on dobil partnerko	Po prihodu partnerke sprememba odnosov	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
A112	On se ni več boril za najin odnos	Očetova opustitev odnosa	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
A113	ona pa ima močan karakter in hoče biti glavna v hiši	Močan karakter partnerke	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
A114	Bila je zelo ljubosumna na mene. Imela je občutek, da ko sva z očetom sama, da se pogovarjala o njej	Ljubosumje s strani partnerke	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
A115	Zato sva potem začela imeti slabši odnos	Slabši odnos z očetom	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
A116	Odnos z mamo pa se je potem izboljšal	Izboljšanje odnosa z mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
A117	in je ona zdaj moja zaupnica. Ima me zelo rada	Mama kot zaupnica	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
A118	Sedaj ko študiram, grem očetu grem enkrat na mesec, k mami pa vsak vikend	Med študijem stiki s staršema za vikende	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

A119	Krivo je bilo ljubosumje	Ljubosumje	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v
A120	Oče se glede tega ni želel prerekati in je bil samo tako, da smo nova družina in bomo zdaj delali stvari skupaj	Očetovo siljenje z novo družino	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v
A121	ker si mora ona to zaslužiti	Partnerka mora zaslužiti odnos	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
A122	Ona je imela neke izpade, ker sva bila z očetom zelo povezana	Izpadi partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v
A123	Oče pa se s konflikti ni želel soočati	Ne soočanje s konflikti s strani očeta	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v
A124	Zato smo zdaj, kjer smo in sem to sprejela. Šele zdaj sem sprejela, da oče zaradi partnerke ne želi časa posvečati meni	Sprejetje očetovih odločitev	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v
A125	ni jih mogla imeti	Partnerka ni mogla imeti otrok	Otroci novih partnerjev	Življenje reorganizirani družini v
A126	Zdaj se starša lahko pogovarjata čisto mirno	Miren pogovor staršev	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
A127	se pokličeta in se zmenita	Dogovarjanje preko klicev	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
A128	To se je zgodilo šele pred kratkim. Pred tem pa se veliko let sploh nista menila	Stabilen odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
A129	Če so bile kakšne nujne stvari, sem se morala z vsakim posebej zmeniti, kdo bo kaj plačal za šolo	Pogovor o nujnih stvareh	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
A130	Ni pa bilo tako, da bi se onadva kaj videla, razen na moji maturi	Srečanje staršev na maturi	Odnos med staršema	Odnos primarne družine danes
A131	veliko let je bilo tako, da je oče govoril, da je ona kriva	Oče krivca videl v mami	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A132	Bil je jezen ob enem pa je želel, da bi prišla nazaj	Očetova jeza	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A133	Imela je posebno mesto v njegovem srcu	Posebno mesto mame v očetovem srcu	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

A134	Nikoli pa se nista menila o meni	Starša se nista pogovarjala o hčerki	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A135	zmeraj sem bila jaz nek poštar med njima	Vloga poštarja	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A136	Vsega je bilo, veliko kreganja, verbalno nasilje preko telefona, potem v redu odnos, potem se spet nista menila, pa sta se spet kregala	Nihanje dobrih in slabih odnosov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A137	zdaj pa se lahko pogovarjata in imata zdrav odnos	Zdrav odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
A138	Za mene je bilo to zelo naporno	Naporno	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A139	ker se mama najprej ni želela pogovarjat z očetom, ker je bil tako nesramen do nje, ker jo je verbalno zmerjal	Mamino izogibanje pogovorov z očetom	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A140	Zelo je bil naporen, mama se je zaprla v sebe, oče pa je silil v njo	Zaprtoost mame	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
A141	Na mene je vse skupaj vplivalo tako, da sem enega starša bolj favorizirala enega manj	Favoriziranje enega starša	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
A142	Sestri predvidevam, da je bilo tudi stresno	Sestri bilo stresno	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A143	želela je biti v oporo mami	Sestra v oporo mami	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A144	Zanimivo je bilo tudi, da si je bil moj dedek po mamini strani zelo blizu z očetom	Mamin oče blizu z očetom	Odnos s širšo družino	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A145	Oče je takrat šel tudi do njega in mu rekel, če lahko prepriča mamo, da pride nazaj k njemu	Sodelovanje očeta in dedka	Odnos s širšo družino	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A146	Potem je tudi dedek šel do mame, ampak mu je ni uspelo prepričat	Neuspeh dedka	Odnos s širšo družino	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A147	Mamina družina je mami zamerila, ker so imeli zelo radi mojega očeta, ker je	Mamina družina imela rada očeta	Odnos s širšo družino	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

	bil zelo delaven in je veliko pomagal mamini družini			
A148	Videli so ga kot nekega svetnika	Oče kot svetnik	Odnos s širšo družino	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A149	Lahko bi rekla, da je njun odnos nekako vplival na vse naše odnose	Vpliv na druge odnose	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
A150	Takrat se nista najbolj razumela in posledično je vse to vplivalo tudi na nas	Vpliv slabega odnosa	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
A151	Dolgo časa nisem imela nobenega, kar je mogoče še dodatno pripomoglo k občutku, da se nisem varno počutila	Nekaj časa brez podpornih oseb	Brez zaupnih oseb	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A152	Izpostavila bi učiteljico v podaljšanem bivanju, kjer me je mama pustila, da sem bila čim manj v materinskem domu	Učiteljica v podaljšanem bivanju	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A153	Materinski dom je namreč poglavje zase	Materinski dom poglavje zase	Pomoč materinskega doma	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A154	tam se nisem z nobeno delavko posebej povezala	Ni bilo povezanosti	Pomoč materinskega doma	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A155	razen nekaj časa z eno, nisem ji pa najbolj zaupala	Nezaupanje v zaposlene	Pomoč materinskega doma	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A156	Najbolj sem se povezala s to učiteljico, ki je bila zelo razgledana, čustveno inteligentna ženska	Povezanost z učiteljico	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A157	Vedno pravim, da mi je žal, da ni šla za socialno delavko	Učiteljica kot socialna delavka	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A158	je imela ta občutek kako iz mene kot jeznega otroka pridobiti neko produktivnost in ustvarjanje, da sem lahko izlila čustva in zaupala	Učiteljica s pravim občutkom	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A159	Ni imela nekih strokovnih prijemov, ampak samo nek pravi občutek	Učiteljica brez strokovnih prijemov	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A160	Me je pa soočila z dejstvi, da mama ni čisto kriva, in da je tudi oče kriv	Soočenje s strani učiteljice	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij

A161	Zaradi tega sem bila tudi malo jezna na njo	Jezna na učiteljico	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A162	vendar sem ugotovila, da je imela prav	Učiteljica imela prav	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A163	Obrnila sem se lahko tudi na tisto prijateljica iz materinskega doma, ki je prevzela vlogo moje sestre	Prijateljica, ki je prevzela vlogo sestre	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A164	Bila sem tudi v nekem mladinskem centru, kjer je mama tudi nekaj časa delala	Mladinski center	Pomoč mladinskega centra	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A165	torej da sem nekje kakovostno preživljala čas	Kakovostno preživljanje časa v mladinskem centru	Pomoč mladinskega centra	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A166	Veliko smo hodili na izlete, kjer sem preživela dve celi poletji, tako sem se umaknila nekam v drugo okolje	Umik v drugo okolje	Pomoč mladinskega centra	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A167	Tudi družba v mladinskem centru je bila dobra	Dobra družba v mladinskem centru	Pomoč mladinskega centra	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A168	Zelo so mi pomagali, vendar je bil ta proces kar naporen	Pomoč ob napornem procesu	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A169	Otroku delajo obrambni mehanizmi in sem želela ščititi očeta	Ščitenje očeta	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
A170	Veliko so mi pomagali, ampak so bili mogoče kdaj tudi strogi do mene	Pomagajoči bili strogi in dobri	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A171	Marsikaj bi lahko bilo boljše izpeljano	Slaba izpeljava marsičesa	Slaba izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A172	v materinskem domu delavke niso najbolj znale pomagati	Ne znanje nudenja pomoči zaposlenih	Slaba izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A173	Ko sem gledala za nazaj pa sem videla tudi dobre prakse pomoči	Dobre prakse pomoči	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A174	Sem pa hvaležna, da sem imela različne procese pomoči	Hvaležnost	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A175	Pomagala mi je tudi najboljša prijateljica, s	Najboljša prijateljica	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb

	katero sva še danes najboljši prijateljici			
A176	Veliko je dala skozi zraven mene	S prijateljico veliko dale skozi	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A177	Brez nje ne vem kakšna bi bila danes	Brez prijateljice ne ve kako bi bilo	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A178	Takrat smo bili otroci, stari 8 let in se takšnih stvari niti nismo pogovarjali	Otroci se o ločitvi ne pogovarjajo	Otroci in govor o ločitvi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A179	prijateljica mi je nekako pomagala skozi igro, ustvarjanje, kot je risanje, umetnost	Pomoč prijateljice skozi igro in ustvarjanje	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A180	Takrat mi je to res veliko pomagalo, saj sem ob tem pozabila na vse	Ob pomoči pozabila na vse	Odmik od težav	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A181	Očeta in mame nisem videla kot oblike pomoči, ampak bolj kot nek faktor, ki mi povzroča stres	Starša kot stres faktor	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A182	Na mamo sem bila takrat preveč jezna, da bi mi lahko pomagala	Nesprejetje mamine pomoči zaradi jeze	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A183	oče pa verjetno ni bil primeren v tisti situaciji	Neprimernost očeta za pomoč	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A184	Tudi sestre ni bilo z mano ob teh trenutkih, saj se je odselila in se nisva veliko videli	Odsotnost sestre	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A185	Iz širše družine tudi nisem bila deležna kakšne pomoči	Brez pomoči širše družine	Pomoč širše družine	Oblike pomoči s strani različnih oseb
A186	Sprašujem se zakaj v materinskih domovih ni psihoterapevtov za pogovore	Pogovor psihoterapevta v materinskem domu	Strokovna pomoč	Želene oblike pomoči
A187	Zaradi tega, ker ni dosti dovolj strokovno usposobljenih oseb si tudi sama želim iti na prakso v materinski dom	Strokovno neusposobljen kader v materinskem domu	Pomoč materinskega doma	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A188	Jaz bi si takrat želela predvsem neko psihološko strokovno pomoč z nekom, ki ima občutek za otroke in je šolan v tej smeri	Psihološka strokovna pomoč	Strokovna pomoč	Želene oblike pomoči

A189	jaz tega takrat nisem imela	Brez strokovne pomoči	Strokovna pomoč	Želene oblike pomoči
A190	Najboljši približek temu je bila tista učiteljica	Učiteljica kot strokovna pomoč	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A191	Želela bi si pogovorov v materinskem domu, da bi lahko dajala ven, kar mi je govoril oče	Pogovori v materinskem domu	Pogovor	Zaželene oblike pomoči
A192	Tako pa sem morala vse sama predelati, zato sem tudi postala jezen otrok	Jezen otrok	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A193	Zaradi tega sem dobila tudi napade jeze	Napadi jeze	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
A194	pri 12-ih letih dobila socialno pedagoginjo, ki mi je tudi zelo pomagala	Pomoč socialne pedagoginje	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
A195	Ta jeza je s časom izginila	Jeza izginila	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
A196	Ker tekom ločitve staršev nisem imela dovolj pomoči se je to poznalo tudi v srednji šoli, kjer sem se srečevala z depresijo	Soočanje z depresijo zaradi nezadostnih oblik pomoči	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

Intervju B

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
B1	Svojo izkušnjo bi na kratko opisala kot vrtinec čustev	Vrtinec čustev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B2	Veliko se je dogajalo	Veliko dogajanja	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B3	marsikaj se je spremenilo, na kar se je bilo treba navaditi	Veliko sprememb	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B4	ново okolje, ki je prinašalo nove izzive	Novo okolje	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B5	Predvsem je bilo stresno	Stresno	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B6	je le izkušnja, ki ti na nek način spremeni življenje in ga obrne na glavo	Življenje se obrne na glavo	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

B7	Sama sem takrat bila že dovolj stara da sem razumela določene stvari	Dovolj stara za razumevanje	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B8	vendar te kot otroka vseeno prizadene in pomeni šok	Šok za otroka	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B9	Stara sem bila 12 let	12 let	Starost ob ločitvi	O izkušnji ločitve ali razveze
B10	Lahko bi rekla kar, da sem bila v času pubertete, zato je vse skupaj name še toliko bolj vplivalo	Vpliv pubertete	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B11	Sama ločitev se je zgodila hitro	Hitra ločitev	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
B12	so se stvari nabirale skozi leta	Nabiranje stvari skozi leta	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
B13	nikoli ni samo ena težava vzrok za razvezo, ampak se le te kopičijo ena na drugo	Kopičenje težav	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
B14	Težko je bilo, ko sem starše poslušala kako se kregajo	Kreganje težko poslušati	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B15	napetost se je čutila v zraku	Čutenje napetosti	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B16	Tudi sama sem bila slabe volje, ko so bili »dnevi kreganja«	Slaba volja ob dnevih kreganja	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B17	enostavno se ne počutiš dobro v takšnem okolju	Slabo počutje	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B18	In bolj kot se je stopnjevalo, slabše je bilo	Ob stopnjevanju preprih slabše počutje	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B19	Imam to srečo, da imam starejšo sestro	Sreča za starejšo sestro	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B20	s katero sem se lahko družila in mi je bila v veliko oporo	Druženje in opora s strani sestre	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B21	je bila starejša in se je znala s situacijo bolje spopasti	Sestra bolje spopadla z ločitvijo	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B22	Ko sta starša sporočila novico o razvezi niti ni bilo veliko presenečenje	Ločitev ni bila presenečenje	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

B23	sem pričakovala, da pač nista za skupaj in je bolje tako	Pričakovana ločitev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B24	Ločitev je bila sporazumna in skupna odločitev	Sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
B25	ko pogledam nazaj, najboljša odločitev v tistem trenutku	Najboljša odločitev staršev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B26	Na začetku je bilo zelo hudo	Na začetku hudo	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B27	se moraš naenkrat navaditi življenja brez enega starša. To je bila verjetno moja najbolj težka sprememba	Življenje brez enega starša	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B28	Preselili smo se v novo okolje	Selitev v novo okolje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B29	s sestro sva živeli pri mami	Skupno življenje z mamo in sestro	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B30	očeta pa obiskovali za vikende	Obiskovanje očeta za vikende	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B31	smo se z očetom videli enkrat na teden je vseeno drugače, kot videti se vsak dan	Enkrat tedensko videvanje z očetom	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B32	Tudi na novo okolje se je bilo treba navaditi	Privajanje na novo okolje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B33	spoznati nove prijatelje	Spoznavanje novih prijateljev	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B34	sem se s časoma na vse navadila in je bilo spet tako kot je bilo	Postopno navajanje	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B35	Seveda se ti zdi, da si popolnoma izgubljen in da ne boš več srečen, pa temu ni tako	Izguba sreče ni nujna	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B36	Vse posledice pa vplivajo na človeka	Vpliv posledic na otroka	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
B37	kot otrok si vse skupaj še toliko bolj jemlješ k srcu, vsaj jaz sem si	Jemanje k srcu	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B38	Kljub vsej jezi, žalosti, slabi volji in solzam, mi je bila to nova izkušnja iz katere sem veliko odnesla	Pomembna preizkušnja	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

B39	med drugim se zavedam česa v svoji partnerski zvezi ne želim imeti	Pozornost na lastno partnersko zvezo	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
B40	ključ do uspeha komunikacija in pogovor	Pomembnost komunikacije	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
B41	se zadeve da rešiti tudi na normalen human način in ne s kreganjem in vpitjem	Normalno reševanje zadev	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
B42	Sem pa zelo hvaležna staršema, da sta se odločila za razhod	Hvaležnost staršem	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B43	menim, da starši ki ostanejo skupaj izrecno zaradi otrok storijo največjo napako in še večjo škodo svojemu otroku	Vztrajanje v odnosu povzroča škodo otroku	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B44	zelo veliko pomenili prijatelji	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B45	ko zamenjaš okolje, se od prijateljev oddaljiš	Prijatelji	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B46	To je bila zame največja izguba	Prijatelji	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B47	želim imeti bolj urejene odnose v prihodnosti sama s svojim partnerjem	Želja urejenih partnerskih odnosov	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
B48	je bilo po razvezi bolj mirno in umirjeno okolje	Mirno življenje	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B49	Ker sem punca sem seveda bila bolj navezana na mamo	Navezana na mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B50	z njo sem se le lahko vse pogovorila, ji zaupala	Pogovor z mamo	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B51	Kot otrok nosiš krivdo	Čutenje krivde	Občutek krivde	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B52	sem se počutila krivo, ker sem bila čez teden pri mami pri očetu pa le za vikend	Krivda zaradi stikov	Občutek krivde	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B53	Ko mi je oče omenil, da bi se rad pogosteje videval, sem se počutila še bolj krivo	Oče želel več stikov	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

B54	vendar sem s šolo težko uskladila vse skupaj	Usklajevanje	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B55	S sestro sva vedno očeta obiskovali skupaj, vsaj v začetku	Obiskovanje očeta s sestro	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B56	Takoj po ločitvi staršev je bil moj odnos z obema bolj buren	Buren odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B57	jezna sem bila na oba, zakaj sta dopustila, da je šlo tako daleč	Jeza do staršev	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B58	ko je minilo že nekaj let od tega pa se je naš odnos izboljšal	Boljši odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
B59	ko se manj vidimo se bolje razumemo	Manj se vidijo, bolje se razumejo	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
B60	Očeta sedaj obiskujem samo enkrat mesečno za vikend	Redki stiki z očetom	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B61	Med študijem sem tako v Ljubljani, drugače pa grem za vikende domov k mami	Med študijem vikendi pri mami	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B62	Odnos z mamo je bil vedno dober, sedaj je vedno in vedno boljši	Izboljšanje odnosa z mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
B63	Lahko ji vse povem	Mami vse pove	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
B64	mi je za vzor	Mama kot vzor	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
B65	Stara je 23 let	23 let	Starost sorojencev	O izkušnji ločitve ali razveze
B66	Ob ločitvi je bila stara 15 let	Ob ločitvi 15 let	Starost sorojencev	O izkušnji ločitve ali razveze
B67	Moj odnos s starejšo sestro je zelo napredoval	Napredovanje odnosa	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B68	Ne bi sicer rekla, da je na to vplivala razveza	Na izboljšanje odnosa ni vplivala razveza	Ločitev ali razveza ni spremenila odnosov	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
B69	sva se pa definitivno bolj povezali po razvezi staršev	Boljša povezanost	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B70	saj sva imeli le druga drugo in sva si stali ob strani	Ena drugi stali ob strani	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

B71	Obe sva bili v isti situaciji in sva razumeli druga drugo	Razumevanje	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B72	Če pogledam za nazaj si ne predstavljam, da bi skozi izkušnjo šla sama	Brez sestre ne bi zmogla	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B73	verjetno bi bilo veliko huje	Težje brez sestre	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B74	danes sva še vedno v zelo dobrih odnosih	Dobri odnosi	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
B75	še več si zaupava in se razumeva	Več zaupanja	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
B76	ne vem, če je bila katera sprememba lahka, vsaj sprva ne	Nobena sprememba lahka	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B77	Najtežja sprememba je kot sem že zgoraj omenila sprememba poteka življenja	Sprememba poteka življenja	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B78	Drugačen potek dneva	Drugačen potek dneva	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B79	drugačno okolje	Menjava okolja	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B80	Večino časa sem preživela v svoji sobi, kamor sem se lahko umaknila	Umik v sobo	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B81	Vse se mi je obrnilo na glavo	Zmeda	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B82	spremenile so se tudi navade	Sprememba navad	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B83	Najtežje sem sprejela tudi seljenje in s tem povezano tedensko pakiranje	Tedenske selitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B84	V petek sem si spakirala potovalko, potem sem šla k očetu	Tedensko pakiranje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B85	potem v nedeljo spet nazaj k mami, spet pakiranje nazaj	Tedensko pakiranje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B86	Zdaj ne hodim več tako pogosto k očetu	Redki stiki z očetom	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

B87	grem bolj na obisk, zato mi ni treba več toliko pakirat	Zdaj samo obiski očeta	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B88	Najlažje sem sprejela to, da tudi če smo se preselili sem bila še vedno skupaj z mamo in sestro	Skupaj s sestro in mamo	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B89	s sestro še vedno živiva pri mami	Skupno življenje z mamo in sestro	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B90	očeta obiskujeva skupaj, ko najdeva skupni čas	Skupno obiskovanje očeta	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
B91	Z obema se razumemo	Razumevanje z obema staršema	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
B92	oče in mama se razumeta med seboj	Starša se razumeta	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
B93	Čez leto gremo skupaj na družinski izlet, bodisi kolesariti, ali planinariti	Skupni družinski izleti	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
B94	Čeprav ima oče drugo partnerko, se z mamo razumeta na prijateljski ravni	Kljub partnerki, se starša razumeta	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
B95	za kar sem zelo vesela	Vesetje ob dobrem odnosu	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B96	oče ima novo partnerko	Oče ima partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
B97	mama je sama in nima partnerja	Mama nima partnerja	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
B98	Sprva me je motilo, saj moraš v svoje življenje sprejeti novo osebo	Sprejemanje nove osebe	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
B99	Sama sem imela na začetku občutek, da preveč sili vame	Vsiljivost partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
B100	želi biti moja mama, čeprav ni	Partnerka želela biti njena mama	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
B101	Večkrat smo šli skupaj v planine	Skupinski izleti	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje v reorganizirani družini
B102	Ona je bila veliko pri nas na obisku	Obiski	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje v reorganizirani družini
B103	igrali karte	Igranje kart	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje v reorganizirani družini

B104	se družili	Druženje	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje reorganizirani družini v
B105	Sprva je bilo malo manj prijetno	Manj prijetni začetki	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
B106	vendar sem se sčasoma tudi na to navadila in jo sprejela	Sčasoma sprejmeš nove ljudi	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
B107	Ni slaba oseba ko jo enkrat v redu spoznaš	Osebo moraš dobro spoznati	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
B108	ima dva sina	Partnerka ima dva sina	Otroci novih partnerjev	Življenje reorganizirani družini v
B109	Starejšega sina sem enkrat le bežno spoznala, kajti ima že partnerko in živita na svojem	Bežno srečanje s starejšim sinom	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
B110	Večkrat pa sem bila v stiku z njenim mlajšim sinom	Stiki z mlajšim sinom	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
B111	Ta mi gre zelo na živce, saj je neodgovoren, naporen najstnik	Neodgovoren	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje reorganizirani družini v
B112	Sploh se ne zna obnašati, nima spoštovanja	Brez spoštovanja	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje reorganizirani družini v
B113	Ne morem ga prebavljati, čeprav se trudim	Ga ne prebavlja	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje reorganizirani družini v
B114	Niti ne uboga svoje mame, niti mojega očeta	Ne uboga	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje reorganizirani družini v
B115	Skratka z nobenim njenim sinom se ne vidim prav veliko, zato nimam posebnega odnosa z njima	Ni posebnega odnosa	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
B116	ga niti ne želim imeti	Odnosov ne želi	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
B117	ker grem k očetu sedaj redkeje kakor v začetku, se z njegovo novo partnerko ne vidim pogosto	Redki stiki s partnerko	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
B118	Na spremembe sem se hitro navadila in jih sprejela	Hitro navajanje na spremembe	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
B119	Sprijazniti sem se morala, da je to očetova odločitev in njegovo življenje	Sprijaznila z očetovo odločitvijo	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje reorganizirani družini v

B120	če ne bi bila v dobrem odnosu s partnerko, ne bi vztrajal z njo	Oče ne vztraja v slabem odnosu	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
B121	odnos med mamo in očetom popravil zelo na boljše	Izboljšan odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
B122	V začetku sta bila zadržana drug do drugega	Zadržanost drug do drugega	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B123	sta se grdo gledala	Grdo gledanje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B124	bila sta v sporu zaradi stikov, kajti oče je želel da sva en teden pri njemu in en teden pri mami	Spor staršev zaradi stikov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B125	kar pa se je meni takrat zdelo naporno, nisem želela vsak teden nekam seliti	Naporno tedensko seljenje	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B126	Nekaj časa sta bila še tako	Nekaj časa slab odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B127	potem pa sta se počasi začela spet pogovarjati	Postopni pogovori	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B128	Tudi mene in sestro je oče večkrat poklical, kaj delava, pa kako se imava	Očetovi pogosti klici	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B129	Nekako so se stvari začele umirjati	Umirjanje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
B130	Danes lahko rečem, da imamo super odnos	Super odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
B131	večkrat gremo na kak izlet, kam v planine ali kolesarit	Skupni družinski izleti	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
B132	ko sem mela maturantski ples sta prišla skupaj	Skupaj na pomembnih dogodkih	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
B133	To mi je zelo všeč. Čeprav sta še vedno ločena, se mi zdi lepo, da se skupaj družimo, kot smo se prej	Druženje	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
B134	Ker se starša takoj po ločitvi nista najbolje razumela, je to seveda negativno vplivalo name	Negativen vpliv slabih odnosov	Negativne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
B135	več sem bila pod stresom, bila sem slabšega počutja	Slabo počutje	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

B136	sta zakopala bojno sekiro in sta sedaj v prijateljskih odnosih	Prijateljski odnosi	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
B137	se mi zdi, da je to zelo pozitivno vplivalo tako name, kot na starejšo sestro	Pozitiven vpliv dobrih odnosov	Pozitivne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
B138	Odnos staršev ima velik vpliv na vse	Vpliv na druge odnose	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
B139	sem sedaj toliko bolj vesela in srečna, da se vsi med seboj razumemo	Sreča ob dobrem odnosu	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B140	Moj največji zaupnik je bila sestra	Sestra največji zaupnik	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B141	za njo pa prijatelji	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B142	velika večina ni razumela stiske, ki sem jo takrat doživljala	Ne razumevanje stiske s strani prijateljev	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B143	niso imeli iste izkušnje, so mi pa bili v veliko pomoč	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B144	sem se zamotila v šoli in nisem razmišljala o težavah doma	V šoli se je zamotila	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B145	sem bila tudi na pogovoru s socialno delavko iz CSD-ja	Pogovor na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
B146	me je med drugim vprašala, kje bi rada živela. To je pa tudi vse kar sva se pogovarjali	Zgolj pogovor o bivanju	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B147	Ni bilo nekega pristnega stika, bolj uradne zadeve	Brez pristnega stika	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B148	Veliko podpore sem dobila s strani dedka in babice	Babica in dedek	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B149	takrat sta bila vedno z mano, veliko smo se pogovarjali, družili	Pogovor in druženje	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B150	Ob tem sem pozabila na vse težave, ker sta me vedno spravljal v dobro voljo	Pozabila na težave	Odmik od težav	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

B151	Tudi oče in mama sta mi pomagala	Pomoč očeta in mame	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
B152	mogoče mama bolj, saj sem ji lahko bolj zaupala in sva se lahko pogovarjali o vsem	O ločitvi bolj zaupala mami	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B153	Z očetom se niti nisem toliko pogovarjala o ločitvi, saj je glede izražanja čustev bolj zadržan	Oče zadržan glede izražanja čustev	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
B154	Je pa pomagal na druge načine, tako da sva večkrat šla na kak sprehod in se pogovarjala vsakdanje stvari	Sprehodi in pogovori z očetom	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B155	Pogovor s prijatelji je definitivno najbolj pomagal, saj so mi dali oporo in sem se jim lahko zaupala	Prijateljski pogovori	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B156	V tistem trenutku se je bilo lepo umakniti od doma in se družiti s prijatelji	Druženje s prijatelji	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B157	so me še toliko bolj poskušali razvedriti	Razvedrilo	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B158	Pomembno vlogo je odigrala tudi sestra, ki je razumela kaj se dogaja	Pomembna vloga sestre	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B159	me je znala potolažiti, dala mi je vedeti, da sva skupaj v tem	Tolažba	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B160	Tako sem posledično vse spremembe lažje prenašala in se spoprijela z njimi	Lažje prenašanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B161	Mogoče mi takrat ne bi škodil pogovor s psihologom, da bi o težavah razglabljala in bi mogoče potem še bolje razumela vse skupaj	Pogovor s psihologom	Strokovna pomoč	Želene oblike pomoči
B162	Poudarila bi tudi razgovor na CSD, ki je bil tak uraden, brez čustev	Preveč uraden pogovor na CSD	Slaba izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

B163	Nihče me ni vprašal kako sem, kako se počutim	Brez pogovora o čustvih	Slaba izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B164	Šlo je zgolj za formalnosti	Zgolj formalnosti	Slaba izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
B165	bi prav prišel kakšen vsakdanji pogovor	Vsakdanji pogovor	Pogovor	Želene oblike pomoči

Intervju C

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
C1	V mojem primeru je bilo kar lepo	Bilo lepo	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C2	sta se starša trudila, da je to potekala čim bolj enostavno za mene in mojo sestro	Trud staršev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C3	ni bilo nobenega pritiska	Brez pritiska	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C4	mi tudi ni problem govoriti o ločitvi	O ločitvi brez problema govori	Otroci in govor o ločitvi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C5	Nebi rekla da je bilo karkoli težkega	Ni bilo težko	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C6	Mislím, da smo mi bolj poseben primer	Poseben primer družine	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C7	Kolikor poznam od drugih prijateljic so vse imele hujše zgodbe	Obstajajo hujše zgodbe	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C8	Stara sem bila 12 let	12 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
C9	Po eni strani se tega sploh ne spomnim, sploh obdobja pred ločitvijo	Slabo spominjanje	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C10	se samo spomnim, da sta nama starša povedala, da ne bomo več skupaj živeli	Starša skupaj povedala	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C11	Pred tem pa nisva s sestro čutili, da bi bilo karkoli narobe	Ločitve ni bilo čutiti	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C12	Mogoče sva zvečer preden sva šle spat slišali, da sta se kdaj kregala	Poslušanje preprirov	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

C13	Potem ko sta nama povedala, pa je mama odšla	Mama je odšla	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C14	Od začetka sva bile 12 dni pri očetu in 2 dni pri mami	Več stikov z očetom	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C15	Potem pa en teden pri enem, drugi teden pa pri drugemu	Tedenske menjave	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C16	Oba starša sta želela imeti pogoste stike z obema	Pogosti stiki z obema staršema	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C17	midve pri tem nisva nič vplivali. Sta naju pa vprašala kje bi raje živele	Vprašanje staršev o bivanju	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C18	Edini problem je bil, da se je mama odselila stran, oče pa je ostal doma	Oče ostal v stanovanju	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C19	ko sva bile 12 dni pri očetu in 2 dni pri mami, sva imele problem kako hoditi v šolo, ker je mama živela daleč	Mama živela daleč	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C20	Se je pa potem mama preselila bližje in sva bile en teden pri enem in drugi pri drugemu	Mamina selitev bližje	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C21	Naju je pa obiskovala vsak dan po službi, tako da smo imeli vsak dan stike	Vsakodnevni obiski mame	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C22	nimaš več obeh staršev doma	Doma ni obeh staršev	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C23	da moraš vsak teden pakirat kovček in greš drugam	Tedensko pakiranje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C24	ko sva šle kam z očetom, pa so nas spraševali kje je mama	Spraševanje po mami	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C25	smo poskušali to skrivati, da smo govorili, da je na primer v službi	Skrivanje ločitve pred drugimi	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C26	Ni mi pa bilo to tako težko, ker sem imela veliko prijateljic, ki so imele ločene starše in so mi pomagale	Prijateljica s podobno izkušnjo	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
C27	Izgubila sem mogoče to, da sva bile s sestro zaradi tega bolj razvajene	Postala razvajena	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

C28	vsak želel pokazati sebe v boljši luči	Dokazovanje staršev	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C29	imaš naenkrat samo enega starša na voljo in ti poskuša dajati čim več	Starša veliko dajeta	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C30	zaradi tega nisem zdaj toliko samostojna kolikor bi lahko bila	Ni samostojna	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C31	Pridobila pa sem to, da sem postala močnejša kot oseba	Močnejša oseba	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C32	sem vse skupaj v redu preživela, ker je to vseeno neka velika težka izkušnja za otroka	Dobro soočanje z težko izkušnjo	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C33	Po ločitvi se ne spomnim točno kakšen odnos smo imeli	Se ne spominja	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C34	smo se kasneje bolj povezali, ker smo hodili na primer z očetom potem na potovanja in smo se bolj povezali, kakor prej	Z očetom bolj povezani	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
C35	sva imele samo enega starša naenkrat in se potem vedno opiraš na njega	Opiranje na enega starša	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C36	Tudi z njo mislim, da je enako. Vez postane bolj močna	Močnejša vez z mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C37	Nekako se začne deliti, nekaj zaupaš mami, nekaj pa očetu	Različno zaupanje do mame in očeta	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C38	Tako imaš z mamo neko drugačno vez kot z očetom	Drugačna vez z obema	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C39	Ne vem pa kako bi bilo če bi bili vsi skupaj v družini	Verjetni drugačni odnosi če bi ostali skupaj	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C40	mislim, da je vse isto	Ostal isti odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
C41	Tudi starša se še vedno dobro razumeta	Starša se razumeta	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C42	Je pa bilo na začetku težko, zdaj mi je pa to samoumevno in navadno	Na začetku hudo	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C43	Sestra je stara 19 let	19 let	Starost sorojencev	O izkušnji ločitve ali razveze

C44	po ločitvi se mi zdi, da sva se kar bolj zbližale, ker sva si tudi bolj zaupale	Zbližanje	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C45	Zvečer, ko sva šle spat sva imela pogovore in tako vse predelali	Pogovori pred spanjem	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C46	Velikokrat razmišljam, da če nebi imela sestre bi bilo vse težje, ker se nebi imela komu za zjokat in povedat kaj me teži	Težje brez sestre	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C47	Tako sva mogli biti skupaj močnejši in je bilo potrebno stopiti skupaj	Skupaj močnejši	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C48	je veliko primerov ko gre en otrok živeti enemu staršu, drugi pa drugemu	Primeri kjer en otrok ostane z enim staršem	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C49	Najina starša sta želela, da sva skupaj in ohranja odnos	Ohranjanje odnosa s sestro	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C50	da se moram vsak teden seliti	Tedenske selitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C51	Moraš se učiti in se vedno prestavljaš	Prestavljanje med učenjem	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C52	En teden si za eno mizo, potem pa drugi teden za drugo	Vsak teden druga miza	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C53	Nisi vedno v istem okolju, kjer ti bi bilo najbolj udobno	Menjava okolja	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C54	sem bila raje v tistem stanovanju, kjer sem bila od rojstva	Bivanje v istem stanovanju	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C55	Tam kamor smo se preselili z mamo, se še zdaj počutim tuje	Bivanje v maminem stanovanju	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C56	moraš vsak teden razmišljati, kaj potrebuješ in kam sploh moraš iti domov	Naporno razmišljanje o tem kaj potrebuješ	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C57	Mogoče je bilo najtežje sprejeti še odnos z babico, očetovo mamo	Odnos z babico	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C58	Karkoli sva midve s sestro povedale, kaj nama je mama kupila, je potem bila babica jezna na mamo	Babičina jeza	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

C59	Ko sva omenile, da greva k mami, je to kar ignorirala	Ignoriranje s strani babice	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C60	Težko sem sprejela, da ona ni tega sprejela	Babica ni sprejela ločitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C61	kot otrok občutiš, da nekaj ni v redu	Občutek otroka da nekaj ni v redu	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C62	Najlažje je bilo mogoče to, da je bilo vse še vedno isto	Vse ostalo isto	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C63	ko sem naslednji dan šla v isto šolo	Šola ostala ista	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C64	ni bilo takšne spremembe, da je to še vedno isto življenje, kot je bilo prej	Življenje ostalo isto	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C65	Najlažje mi je bilo tudi razumeti, kaj se je zgodilo	Razumevanje ločitve	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C66	Zdaj živiva pri mami	Živita pri mami	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C67	malo sva tudi pri očetu	Občasno pri očetu	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C68	Pred pol leta sva se odločile, da nisva več en teden pri enem in drugi teden pri drugemu	Sprememba stikov	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C69	Zdaj bolj menjavama, kakor nama paše	Menjavanje stikov	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C70	nekaj dni pri enem, potem pa nekaj dni pri drugemu	Spontani stiki	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C71	Prej nama ni bilo všeč	Menjavanje ob urah ni bilo všeč	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C72	smo se vsak teden menjali ob nedeljah ob 19h in si se mogel pripravljati, kot na nek dogodek, bilo je obvezujoče	Obvezujoče menjavanje ob urah	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C73	Zdaj pa se menjavama kakor nama ustreza, katerikoli dan, ob katerikoli uri	Menjavanje kot ji ustreza	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C74	vsaka od naju si prilagodi po svoje	Stike si prilagaja	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
C75	vedno je bilo tako čudno	Čudni stiki ob določeni uri	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

C76	mama ima	Mama ima partnerja	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
C77	to je bol tako, ima pa nima	Ima in nima	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
C78	Oče pa je dolgo časa imel partnerko	Oče dolgo imel partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
C79	zdaj pa je tudi nima več	Oče nima več partnerke	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
C80	Bilo mi je težko, ker si nisem mogla predstavljati, da ima mama ali pa oče nekoga drugega	Težko predstavljanje da ima starš nekoga drugega	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C81	Vseeno pa sem takšna oseba, da sprejemam	Oseba, ki sprejema	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C82	ker sem imela rada mamo, sem vseeno sprejela, ker je dobro za njo, da ima nekoga	Dobro da ima mama nekoga	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
C83	sem mogla dolgo sprejemati to osebo, da sem jo imela za svojo	Sprejemanje partnerja dolgo trajalo	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
C84	to ni trajalo dolgo in se tudi nismo navezali	Niso se uspeli navezati	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
C85	Mamin partner naju z sestro ni maral in naju ni odobral	Partner ju ni maral	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
C86	Očetova partnerka pa mi je skoraj postala druga mati	Partnerka kot druga mama	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
C87	Pomembno je kako te oni sprejmejo, ker se posledično tudi ti lažje odpreš	Ob sprejemanju se odpreš	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C88	očetova partnerka je imela še dva otroka	Partnerka imela dva otroka	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
C89	ko smo šli na potovanja, smo šli vsi skupaj	Skupna potovanja	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje v reorganizirani družini
C90	smo bili večkrat vsi skupaj pri nas ali pa pri njih	Obiski	Skupne aktivnosti reorganizirane družine	Življenje v reorganizirani družini
C91	smo že skoraj živeli skupaj	Skoraj skupaj živeli	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C92	Bila pa sta mlajša od mene in sta mi bila tako kot mlajša brata	Sinova kot mlajša brata	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini

C93	je imel enega sina, ki je bil veliko starejši	Starejši sin partnerke	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
C94	Prve 2-3 leta ga sploh nisva spoznale	Sina nista poznali	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
C95	Sva vedele da obstaja nismo se pa videli, pa je bil doma samo 1 km od nas	Vedeli da sin obstaja	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
C96	Partnerka pa je bila 130 km stran pa smo se z njo več videli kot pa z njim	Pogosti stiki s partnerko	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
C97	imata oba starša lep odnos	Lep odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C98	gremo večkrat kam skupaj	Gredo kam skupaj	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
C99	moja sestra trenira roket in gremo skupaj na tekme	Skupaj na tekme	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
C100	Ne gremo z dvema avtoma na tekmo, ampak gremo vsi skupaj	Gredo skupaj z enim avtom	Skupne aktivnosti družine	Odnosi primarne družine danes
C101	Se tudi ne gledata grdo in nama dajeta nek zgled	Zgled staršev	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C102	se vidi, da njima pač v zvezi ni šlo	V zvezi ni šlo	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C103	mama vedno pravi, da boljše da sta se ločila, ker bi bilo slabše za naju, ker bi videle neke slabe vzorce v družini	Bolje da sta se ločila	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C104	Tako pa se zdaj razumeta in smo vsi zadovoljni	Zadovoljstvo ob razumevanju	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C105	vedno imela enak odnos	Vedno enak odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C106	Na začetku je bil odnos malo bolj hladen	Bolj hladen odnos na začetku	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C107	sta bila en do drugega nekako bolj uradna	Bila uradna	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C108	Zdaj pa imata normalen prijateljski odnos	Prijateljski odnosi	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C109	oče ločitve dolgo časa ni želel sprejet in je imel slabši odnos do mame	Oče ni sprejel ločitve	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

C110	Ni se rad spuščal v pogovore z mamo	Oče se ni rad pogovarjal z mamo	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
C111	Malo se je oddaljil, ker je želel to takrat preboleti	Oče preboleval ločitev	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
C112	mislim, da je to 100% vplivalo na to	Vpliv na druge odnose	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
C113	vem, da se v nekih družinah sploh ne pogovarjajo	Družine se ne pogovarjajo o drugem staršu	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C114	na primer da otroci mami razlagajo, kam so na primer šli z očetom	Pogovor mame in otrok o očetu	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
C115	Ni okej, da razmišljaš, da tega ne smeš govoriti, da se je nekaj zgodilo v očetovi družini	Odprtost pogovorov	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C116	Moja mama rada sliši, če kaj povem o očetu, na primer kaj se mu dogaja v službi	Mama rada sliši o očetu	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C117	tudi drugače kaj vpraša o njem	Mama vpraša po očetu	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C118	mama pravi, da sta popoln ločen par	Popoln ločen par	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
C119	Najbolj sem se oprla na sestro	Opora sestre	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
C120	najboljšo prijateljico	Najboljša prijateljica	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
C121	Ker sem bila ves čas z njo in so se tudi njeni starši pred tem ločili	Prijateljica z ločenimi starši	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
C122	me je tako ves čas spodbujala, da bo vse v redu, da bo vse enako, samo živela ne boš več z obema na istem koncu	Spodbujanje	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
C123	Naša širša družina, na primer tete, strici, babice, dedki so ločitev doživeli kot šokantno in niso želeli govoriti o tem	Širša družina ni želela govoriti o ločitvi	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C124	Nekaterim družinskim članom sva se nekaj časa še smilili	Smiljenje drugim	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C125	sva bile tiste boge v družini	Boge v družini	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

C126	Počutila sem se tako kot, da sem nek revček, da nimam nič	Počutila kot revček	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C127	pa sta se samo najina starša ločila	Samo ločitev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C128	Takrat se mi je to zdelo še hudo	Hudo zaradi smiljenja drugim	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C129	danes pa na to gledam kot na nekaj normalnega	Normalen odnos do ločitve	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C130	Takrat 10 let nazaj se mi zdi, da je bila to neka tabu tema	Pred leti tabu tema	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C131	danes pa je veliko staršev ločenih in to ni več takšen problem	Danes veliko ločitev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C132	Ne čisto nič	Brez pomoči šole	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
C133	V šoli se niti ne spomnim, kako je bilo	Ne spomni se pomoči s strani šole	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
C134	Verjetno so mogli starši to povedati učiteljicam, ampak se tistega obdobja sploh ne spomnim, da bi karkoli bilo	Seznanitev razredničarke z ločitvijo	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
C135	Tudi na CSD nisem nikoli bila	Nikoli na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
C136	Definitivno sem lažje sprejemala spremembe, ker sem videla, da nisem sama v temu	Lažje sprejemanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
C137	Vedela sem da se lahko komu zaupam, sploh če mi je šlo kaj na živce	Nekomu lahko zaupala	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
C138	Lahko sem se komu izpovedala	Izpoved	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
C139	S sestro pa sva veliko takih stvari predelali in sva veliko pogovarjali	Veliko pogovorov s sestro	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
C140	se mi zdi, da imava neko močno vez zaradi tega	Močna vez med njima	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
C141	če nama nekaj ni po godu, stopiva skupaj in to rešiva	Skupaj rešita vse	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes

C142	Želela bi si malo več pomoči od širše družine	Pomoč širše družine	Pomoč širše družine	Želene oblike pomoči
C143	na primer od babi, dedka, teta, strici	Pomoč babic, dedkov, stricev in tet	Pomoč širše družine	Želene oblike pomoči
C144	so se takrat oni malo ustrašili in umaknili	Umik širše družine	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C145	je bil šok in so bili tudi oni vpleteni	Šok za celotno družino	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C146	Sploh babica, ki je zelo tradicionalna in jo je zelo prizadelo	Babico prizadelo	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C147	Je rabila kar nekaj let, da je to sprejela	Babica ni sprejela ločitve	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
C148	Rada bi videla, da bi tudi od nje čutila podporo	Čutiti podporo babice	Pomoč širše družine	Želene oblike pomoči
C149	To bi mi tudi veliko pomenilo	Podpora babice bi veliko pomenila	Pomoč širše družine	Želene oblike pomoči
C150	od kje drugje je nisem potrebovala, kot na primer od CSD-ja	Ni potrebe po drugi podpori	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
C151	Sploh ni bilo tako hudo	Ni bilo hudo	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
C152	ne vem pa kako bi bilo, če se starša med seboj nebi razumela	Ne ve kako bi bilo ob nerazumevanju staršev	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

Intervju D

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
D1	ko sta se moja starša ločila sem bila še otrok	Ob ločitvi še otrok	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D2	vem, da takrat so bile neke spremembe, ampak tega nisem doživljala kot neki novega	Nekaj sprememb	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D3	ker sem imela takrat že veliko sošolk, ki so bili starši ločeni in mi je bilo to normalno	Veliko ločenih staršev sošolk	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D4	Tudi zdaj ko gledam na to, se mi zdi normalno	Normalen odnos do ločitve	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

D5	ker ni vse tako kot v nekih knjigah, kjer so zaljubljeni do konca življenja	Življenje ni pravljica	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D6	Se mi pa zdi zadnje čase, da se zavedam kako me je to prizadelo in kako je to vplivalo na mene	Prizadetost	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D7	Predvsem to opazim pri odnosih z drugimi	Odnosi z drugimi	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D8	tudi pri vzpostavljanju stika z moškimi	Vzpostavljanje stika z moškimi	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
D9	takrat sem bila stara okrog 12 let	12 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
D10	Ni bila čisto sporazumna	Ločitev ni bila čisto sporazumna	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D11	Bila je velika noč, mi pa smo po navadi imeli tradicijo, da je mama skrila jajčke in naredila lov na zaklad	Lov na jajčke	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D12	Potem pa smo sedele s sestro in mamo v kuhinji. Gledale smo stvari, kaj je katera našla	Skupaj sedele v kuhinji	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D13	kar naenkrat oče pridrvi noter z maminim telefonom v roki	Oče pridrvel s telefonom	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D14	začne kričati	Kričanje očeta	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D15	ga je mama varala 4 leta	Mamino varanje	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D16	Za sebe vem, da sem takrat planila v jok	Planila v jok	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D17	prvo kar sem naredila sem se stisnila k mami	Stisnila k mami	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D18	niti nisem vedela kaj pomeni, da ti nekoga varaš	Ni vedela pomena varanja	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D19	Očetu so se zelo ulile solze, tudi mami, nato pa smo se vsi jokali	Vsi so jokali	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D20	Po nekaj dneh sta se odločila, da je najbolj pametno, da se ločita	Skupna odločitev staršev za ločitev	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze

D21	Potem so bile še težave s tem, kako bomo imeli organizirano življenje, kje bova s sestro živele	Težave z organiziranjem	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
D22	Ampak sta se pri tem strinjala kako bo	Strinjanje staršev	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
D23	Nisem prepričana, če je bila ločitev sporazumna, ker mislim, da bi mama lahko že prej reagirala, če je že imela drugega partnerja	Ločitev ni bila čisto sporazumna	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D24	Ne bi bilo treba tega tako dolgo vleči in tega skrivati	Predolgo skrivanje mame	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D25	se je bolj oče odločil in naredil konec	Oče naredil konec	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D26	je bila največja sprememba to, da sem se morala navaditi na seljenje vsak teden	Tedenske selitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D27	Prej sem imela eno sobo, potem pa sem vsak teden bila v drugi sobi	Tedenska menjava sob	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D28	Sicer imam srečo ali nesrečo, da živimo še vedno v isti hiši	Živijo v isti hiši	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D29	Tako, da se selim zdaj samo po hiši	Seljenje po hiši	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D30	Ni bilo pa kakih večjih sprememb	Brez večjih sprememb	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D31	Izgubila sem zagotovo neko sposobnost navezovanja globljih čustev oziroma globljih stikov	Sposobnosti navezovanja stikov	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D32	na koncu bo vedno nekdo prizadet in si ne želim, da bi bila to jaz	Ne želi biti prizadeta	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D33	Pridobila pa sem mogoče to, da sem vsakega od staršev spoznala malo boljše	Bolje spoznala vsakega starša	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D34	Ker zdaj imam čas, da z vsakim preživim posebej nekaj časa	Preživljanje časa z vsakim posebej	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D35	prej smo vedno čas preživljali skupaj	Skupno preživljanje časa	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

D36	Takoj po ločitvi se spominim, da smo šli na CSD	Po ločitvi na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
D37	želela sem biti samo zraven mame	Bila samo zraven mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D38	mi je tako ostalo v spominu, da je oče tak človek, da je lahko agresiven z besedami in kriči	Oče verbalno agresiven	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
D39	Zaradi tega sem se zelo prestrašila	Bila prestrašena	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D40	zato sem se tudi bolj navezala na mamo in se držala bolj zraven nje	Navezana na mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D41	Mama naju je pa tudi že prej preden smo šli na CSD, pripravila na to kaj morava povedati na CSD-ju	Priprava na pogovor na CSD	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D42	po tem, ko je minilo že toliko časa, pa sem začela razumeti, kako se je pa oče takrat počutil	Razumevanje očetovega počutja	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
D43	z mami pa sem se malo oddaljila	Oddaljitev od mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
D44	Z očetom sva vzpostavila boljši odnos, čeprav je on tak, da ne izraža veliko čustev	Boljši odnos z očetom	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
D45	Kakšno leto nazaj sva imela prelomen trenutek, ko sva se zjokala drug drugemu in si vse povedala	Skupno jokanje	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
D46	Najine občutke, kako je zdaj, kako je bilo prej, kako si želiva, da bi bilo	Deljenje občutkov	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
D47	Na mamo pa vedno bolj gledam kot na neko osebo, ki je razdrla družino	Mama razdrla družino	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D48	ne bi rada, da je taka oseba zraven mene in je prisotna v mojem življenju	Mame ne želi ob sebi	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
D49	Po eni strani skušam, da bi te občutke zatrla, da tega nebi čutila	Skuša zatreti občutke jeze do mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes

D50	se hočem po eni strani čisto oddaljiti od nje	Oddaljitev od mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
D51	Po drugi strani pa vem, da je vseeno moja mama	Še vedno njena mama	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
D52	je bilo takrat verjetno vse z razlogom. Vendar teh razlogov ne poznam in jih tudi nikoli ne bom zvedela	Vse bilo z razlogom	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D53	tega takrat nisem razumela, ker sem mislila, da je mami hudo, ker se je oče drl na njo	Kot otrok ni razumela situacije	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D54	Sedaj pa na vse gledam drugače	Zdaj drugačen pogled na vse	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D55	Najin odnos ni ravno najboljši	Ni najboljši	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
D56	dosti se kregava	Veliko kreganja	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
D57	Kot otroci, se tako vsi kregajo in imajo konflikte med sabo	Otroci imajo konflikte	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D58	se mi vseeno zdi, da sva se imele rade in vedno skupaj delale neke stvari	Imele sta se rade	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D59	sem jaz vseeno zdaj že odrasla, ker je sestra 4 leta mlajša, in bi rada poskrbela za njo	Skrb za sestro	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D60	ter jo nekaj poskušala naučiti. Da ji dam neke nasvete, ker sem dala že več skozi kot ona	Svetovanje sestri	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D61	Ona pa tega ne dojema na tak način, zato je zadnje čase veliko prepirov med nama	Veliko prepirov	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D62	Vem, da imam včasih malo napačen pristop, ampak želim vse najboljše za njo	Sestri želi najboljše	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D63	ona pa tega ne vidi tako	Sestra drugače vidi odnos	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
D64	Trudim se, da bi v prihodnje najin odnos izboljšala	Trud za izboljšanje odnosa	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes

D65	Najtežje mi je bilo sprejeti to, da zdaj pa ne bosta več skupaj	Ne bosta več skupaj	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D66	Da ne bomo več imeli družinskih kosil	Konec družinskih kosil	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D67	da si bo moral vsak reorganizirat življenje, začeti nekako na novo	Reorganizacija življenj	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D68	Potem mi je bila tudi velika sprememba, da sem se morala pripraviti na to, da spoznam maminega partnerja, ki ga je mama takrat že imela	Spoznanje maminega partnerja	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D69	Celotna izkušnja mi je bila lahka, ker sem imela prijateljice, ki so šle že čez to in so mi lahko pomagale in svetovale	Prijateljice s podobno izkušnjo	Pomoč prijateljev s podobno izkušnjo	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D70	Dale so mi vedeti, da ni otrok kriv za to, da ni moja ali sestrina kriva, da se je to zgodilo	S sestro nista krive	Občutek krivde	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D71	Tako, da je bilo mogoče najlažje to, da so mi prijateljice pomagale pri sprejemanju sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D72	Mi živimo v eni hiši, ki ima dve etaži	Živijo v isti hiši	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D73	V spodnji etaži je oče	Oče v spodnji etaži	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D74	v zgornji etaži pa mama in njen partner, s katerim je prej varala očeta	Partner in mama v zgornji etaži	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D75	S sestro sva en teden pri enem in drug teden pri drugemu	Tedenske menjave	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
D76	Mamin partner ima tudi dve hčerki, ki sta mlajši od mene	Partner ima dve hčerki	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
D77	Jaz sicer njunega odnosa ne odobravam	Neodobravanje odnosa	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D78	vem, da pri tem nimam neke besede. Ker je takšna mamina odločitev in jaz ne morem spremeniti njenega mnenja	Ona nima besede	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini

D79	vidim, da to z njim ni ravno najboljšo.	Z njim ni najboljšo	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D80	Mama se tudi ne razume z njegovima hčerkama	Nerazumevanje mame s hčerkama	Odnosi med staršem in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D81	težko si potem ustvariš družino z nekom, ko se ne razumeš z njegovimi otroci.	Težko ustvariš novo družino	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D82	Tudi jaz se ne razumem najboljšo z njegovimi hčerkami.	Ne razumevanje s hčerkama	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D83	Vseeno pa sem vesela za mamo, da si je našla nekoga	Vesela za mamo	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
D84	to mi paše zato, ker je potem en teden tako, da nje sploh ni doma, ker gre potem ona njemu.	Mame včasih ni doma	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D85	ker pač ne živita skupaj. Tako, da se tudi ona vsak teden seli.	Mamine tedenske selitve	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
D86	Oče tudi ima partnerko	Oče ima partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
D87	je rekel, da še ni pripravljen, da bi jo midve spoznale	Nepripravljenost na spoznavanje	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D88	ga je strah, da če bi jo spoznale, da bi naju to prisililo, da jo sprejmeva kot drugo mamo.	Strah očeta	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D89	Na nekako takšen način nama je on to razložil	Oče vse razložil	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D90	sem mu povedala, da je to najina odločitev, če jo midve sprejmeva kot drugo mamo	Sprejemanje je odločitev otrok	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D91	Si jo pa želim spoznat, vendar če oče ni pripravljen, tudi ne bom silila v to	Želi spoznati partnerko	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
D92	se tudi oče želi prepričati, če je to oseba s katero si želi preživeti življenje	Prepričanje očeta	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D93	Midva imama v redu odnos	V redu odnos	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini

D94	Če je potrebno se z njim pogovarjam	Pogovor po potrebi	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
D95	tudi do sestre je v redu	V redu odnos do sestre	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
D96	vem kaj se dogaja, ko sta mama in on sama	Ve za dogajanje med mamo in partnerjem	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D97	recimo neke grožnje, na primer reče ji, če to narediš si pa za psihiatrično bolnico	Partnerjeve grožnje mami	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D98	Ne vem če je to ravno nek odnos, ki bi si ga jaz želela, niti da bi ga privoščila mami	Mami ne želi takega odnosa	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D99	Ni mi všeč, da ko naredi nekaj kar ni po njegovem jo zmerja	Partner zmerja mamo	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D100	On se pač vsem dela lepega in prijaznega in najboljše osebo	Dela se prijaznega	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D101	Mogoče sem tudi jaz dvolična zaradi tega, ker nekaj govorim za njegovim hrbtom, ko pa sem z njim pa je vse v red	Občutek dvoličnosti	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D102	Trudim se, da nimamo veliko stika in odnosa	Trud za manj stikov	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
D103	Zdaj, ko študiram, se večinoma vidimo samo za kakšne rojstne dneve	Občasni stiki	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
D104	Ne bi rekla, da je to starostna razlika, ker imam zelo rada otroke	Starostna razlika ni kriva za neujemanje	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D105	Mlajšo hčerko sem res želela imeti rada	Partnerjevo hčerko želela imeti rada	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D106	Moti me njen karakter	Moti jo karakter	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D107	Ona je 6. razred in se že od 1. razreda laže, si izmišljuje, prikriva neke stvari, napeljuje neke zgodbe	Laganje hčerke	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D108	Obsedena je s svojim očetom, niti minute ne more biti brez njega	Hčerka obsedena s svojim očetom	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini

D109	razumem, da si otrok in se hočeš igrati, vendar ne moreš silit človeka v nekaj	Siljenje hčerke	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D110	recimo da se moramo igrati z njo, drugače bo vse povedala očetu oziroma mojemu očimu, pa nam bo vzel telefone	Naporno igranje z mlajšo hčerko	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D111	Starejša je v redu	Starejša hčerka v redu	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D112	imam z njo tudi manj stika kot z mlajšo	Manj stika s starejšo hčerko	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D113	Sta pa zelo razvajeni	Razvajenost hčerk	Mnenje o otrocih partnerja	Življenje v reorganizirani družini
D114	Imam zelo specifičen okus kakšne osebe imam rada in takoj vidim, če se bom z osebo ujela	Specifičen okus ujemanja z drugimi	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D115	Se trudim, da ko se vidimo, sem v redu, navdušena	Igrano navdušenje ob srečanju	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D116	Vem tudi, da sta se mama in njen partner veliko prekgregala, ker se mi ne razumemo najboljšje	Prepiri zaradi nerazumevanja hčerk	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
D117	Trudim se, da imamo čim boljši odnos, da ne povzročam dodatnih težav v družini	Trud za boljši odnos	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
D118	Zdaj trenutno mi je v redu	Trenutno v redu	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
D119	vem, da je bilo potrebno, da se zveza mojih staršev konča	Bolje da sta se ločila	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D120	Spodbujam to, da si najdeta druge partnerje	Spodbujanje staršev za nove partnerje	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
D121	Če bi imela možnost izbirat drugega partnerja za mamo, bi zagotovo nekoga drugega izbrala	Možnost izbire drugega partnerja za mamo	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
D122	Takoj po ločitvi sta bila v nekem sovražnem odnosu	Starša kot sovražnika	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D123	Za očeta razumem, da se lahko tako počuti	Razumevanje očetovega počutja	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes

D124	mama pa ne more imeti toliko sovraštva do njega, ker je ona na nek način kriva za to	Mama ne more gojiti sovraštva	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D125	obadva sta kriva za ločitev, ker očitno v zvezi nekaj ni bilo prav, da je ona iskala drugje	Oba kriva za ločitev	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
D126	Sta pa na nek način onadva postala sovražnika	Starša kot sovražnika	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D127	Nista sploh imela stikov	Brez stikov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D128	nista se pogovarjala	Brez pogovorov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D129	sporočila so bila samo za nujne stvari	Sporočila za nujne stvari	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
D130	Tudi zdaj ni nič boljše	Ni nič boljše	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
D131	če je nujno se pogovarjata, ampak to samo prek telefona	Telefonski pogovori za nujne stvari	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
D132	V živo se niti vidita ne, da bi imela kak stik	V živo se ne vidita	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
D133	Zadnje čase prihaja tudi do raznih preprirov zaradi dediščin in lastništva	Prepri zaradi dediščine	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
D134	Jaz pa sem posrednik med njunimi prepri	Posrednik med prepri	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D135	moram prenašati sporočila med njima	Prenašanje sporočil	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D136	Najboljše bi bilo, da bi se usedla in se pomenila	Pogovor kot rešitev preprirov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
D137	Zdaj ko si bili ti prepri na koncu, sem se grozno počutila	Grozno počutje	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D138	Ker bi po eni strani lahko jaz pri temu pomagala	Želi pomagati staršema	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D139	da se mogoče jaz usedem z vsakim posebej in povem stran zgodbe, ki sem jo slišala in kako bi jo rešila	Pogovor z vsakim staršem	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
D140	Po drugi strani pa ni to moja stvar	Ni njena stvar	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

D141	ne bom jaz tega reševala	Ne bo reševala prepirov	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D142	Mi je bilo kar grozno, ker mi vsak iz svoje strani govori neke stvari	Dvojne slišane pripovedi	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D143	Bila sem samo tako, da ne bom več prišla domov, dokler se to ne umiri	Ob preprih ne želi biti doma	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D144	pač moram tudi jaz svoje misli zbrat in videt situacijo iz vsega tega, kar sta mi povedala	Mora videti situacijo iz obeh strani	Občutki ob preprih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D145	Definitivno zato slabši odnosi zelo vplivajo na vse nas	Vpliv slabega odnosa	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
D146	zelo negativno že skos	Negativen vpliv slabih odnosov	Negativne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
D147	Ker če bi bil dober odnos, bi zagotovo drugače vplival in bi si vsi boljše razumeli	Pozitiven vpliv dobrih odnosov	Pozitivne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
D148	Takrat nisem povedala komu drugemu, kot trem prijateljicam	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D149	Nisem imela druge osebe, ki bi ji lahko zaupala	Ni bilo zaupnih oseb	Otroci in govor o ločitvi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D150	Vsaki osebi, ki bi ji lahko zaupala, bi se potem postavila na eno strani	Vsak bi se postavil na eno stran	Slaba izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D151	za te prijateljice pa sem vedela, da bojo nevtralne	Prijateljice nevtralne	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D152	Tako, da sem oporo bolj iskala pri njih in sem jim najbolj zaupala	Podpora prijateljic	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D153	Mogoče so bili tudi stari starši po očetu	Stari starši	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D154	Tako, da so mi oni približali, da s tem ni nič narobe in ne moreš pričakovati, da bo nekdo skupaj do konca življenja	Stari starši približali ločitev	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D155	nisem bila taka odprta oseba, da bi z drugimi delila svoje stiske	Ni delila stisk	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

D156	Pogovor na CSD je izgledal tako, da smo prišli tja in imeli 15-minutni pogovor o tem, kako bo življenje organizirano	Pogovor na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
D157	kje bomo živeli, kje bova midve s sestro, kako bo časovno organizirano, kako bo skrbništvo organizirano	Pogovor o skrbništvu	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
D158	bile so zgolj formalnosti	Zgolj formalnosti	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D159	Jaz sem že preden sta se moja starša ločila, bila velikokrat pri prijateljici, ki je imela ločene starše	Prijateljica z ločenimi starši	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D160	Po ločitvi mojih staršev mi je pomagala tako, da mi je predstavila celotno izkušnjo in kaj lahko pričakujem od tega	Predstavitev izkušnje	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D161	Da ni tako grozno, oziroma je še boljše, ker dobiš v življenje nove osebe	Tolažba ob spoznavanju novih oseb	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D162	Mogoče mi je tudi zaradi tega, vse skupaj bolj približala, da se lahko zgodi še kaj lepega	Približanje ločitve	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D163	Druga prijateljica pa me je malo prestrašila, ker ni imela več stika z očetom, po tem ko sta se njena starša razšla	Pogovor o izkušnji prijateljice	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D164	Potem je bilo še mene strah, da bom tudi jaz izgubila stik z enim od staršev	Strah pred izgubo stika enega starša	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D165	Dobro je imeti neko podporo	Dobro imeti podporo	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D166	se zaupati komu, ki ima isto izkušnjo	Zaupanje osebi z isto izkušnjo	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D167	ne pa da govoriš komu, ki tega ni doživel in ne razume tvojega počutja	Nekateri ne razumejo tvojega počutja	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

D168	Zagotovo ti lahko najbolj pomaga nekdo, ki je kaj takega že doživel	Zaupanje osebi z isto izkušnjo	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D169	tako tudi sam lažje sprejmeš vse spremembe, ker ti je potem lažje	Lažje sprejemanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
D170	zdelo prav, da bi imela nek pogovor na CSD	Pogovor na CSD	Pogovor	Želene oblike pomoči
D171	Ne samo tisti formalni pogovor	Manj formalnih pogovorov	Pogovor	Želene oblike pomoči
D172	da bi bile najprej samo midve s sestro in bi povedali kako doživljava celotno ločitev	Pogovor o doživljanju ločitve	Pogovor	Želene oblike pomoči
D173	Kaj drugega pa se mi zdi, da jaz osebno niti nebi rabila	D drugega ne potrebuje	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
D174	vseeno ni bilo tako hudo	Ni bilo hudo	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
D175	nisem imela ljudi, ki bi jim lahko zaupala	Ni imela komu zaupati	Brez zaupnih oseb	Oblike pomoči s strani različnih oseb
D176	Mislim, da je CSD edina možnost, kjer bi te poslušali, skušali razumeti tudi tvojo zgodbo	CSD bi razumel stiske	Pomoč CSD	Želene oblike pomoči
D177	ti dati nek nasvet ali da bi te skušali te zgolj usmeriti	Usmeritve CSD	Pomoč CSD	Želene oblike pomoči
D178	da dobiš pomoč ki jo potrebuješ	Pomoč s strani CSD	Pomoč CSD	Želene oblike pomoči

Intervju E

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E1	se moja dva starša nista razumela	Nerazumevanje staršev	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
E2	kar sem skos čutila kot otrok	Čutenje napetosti	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E3	Bila sem že nekako pripravljena na to	Pripravljenost na ločitev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E4	sem že čez celo otroštvo nekako hotela, da bi šla narazen s tega vidika, da bi bilo potem lažje za vse	Želela ločitev staršev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

E5	Vseeno mi je bilo zelo težko	Bilo težko	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E6	Je neka navada, da si z nekom	Navada biti z nekom	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E7	Skos sem bila z mamo, ker ona ni delala in je bila vedno doma	Vedno zraven mame	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E8	Potem sem ostala z očetom v Ljubljani	Ostala z očetom	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E9	Oče in jaz živiva zgoraj	Selitev mame v drug kraj	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E10	Največji šok je bil to, da je očeta to zelo prizadelo	Očeta ločitev prizadela	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E11	mi je bilo zaradi tega še najhujše	Hudo ji je bilo za očeta	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E12	Ne pa tako zaradi sebe, ker sem to hitro predelala	Hitro predelala ločitev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E13	Takrat sem bila konec osnovne šole, stara nekje 15 let	Konec osnovne šole, 15 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
E14	Nismo več živeli skupaj	Niso več živeli skupaj	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E15	sta pa že prej živela en mimo drugega, tako da ni bil tak velik šok	Že prej živela ločeno	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E16	Bilo je tako, da je mama v tem času, ko naj bi se odselila, že zanosila s partnerjem, ki si ga je vmes našla. Zato se je bila prisiljena hitro odseliti	Hitra selitev mame	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E17	Z očetom sva ostala v prejšnjem stanovanju, katerega je bil potem primoran prodati	Z očetom ostala v stanovanju	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E18	sva se preselila v stanovanje zraven te hiše	Selitev v drugo stanovanje	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E19	Z mamo zdaj nimava veliko stikov	Manj stikov z mamo	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E20	sem ugotovila, da je tako zame najboljše	Bolje da sta se ločila	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E21	Tako sva z očetom ostala sama	Ostala z očetom	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

E22	Oče je bil zelo v krizi. Ne tako, da bi se smilil sam sebi, ampak ker ga je skrbelo zame	Očeta skrbelo za hčerko	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E23	je bil šok ker si toliko let skupaj in nisi navajen na takšno življenje	Šok za očeta	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E24	Jaz sem potem sprejela, da tako mora biti	Sprejetje ločitve	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E25	Izhajala sem iz tega, da sem zadovoljna, da sem ostala z očetom in imam urejeno življenje	Zadovoljna z življenjem z očetom	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E26	Še vedno imam tukaj šolo in prijatelje	Ista šola in prijatelji	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E27	Je bila sporazumna ja	Sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
E28	oče ni želel delat nobenih problemov in je vse potekalo brez sodišča in tega	Brez sodišča	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
E29	Pridobila sem dosti bolj mirno življenje v smislu, da ni bilo kreganja	Mirno življenje	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E30	Imam srečo, da imam dobrega očeta, ki je poskrbel zame	Skrb očeta	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E31	Nisem izgubila tega, da nebi skrbeli zame in da bi izgubila pozornost	Ohranitev pozornosti	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E32	sem imela še več pozornosti, ker sva se z očetom zelo povezala	Več pozornosti	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E33	Življenje na splošno se ni spremenilo kaj dosti	Življenje ostalo isto	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E34	Pri teh letih sem morala že sama vse doma delati, kar je prej delala mama	Vse delala sama	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E35	Ampak mi to sploh ni bilo težko, ker sem hitreje postala samostojna	Hitro samostojna	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E36	se res ne spomnim za nobeno stvar, ki bi jo izgubila	Nič izgubila	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E37	Kvečjemu sem veliko pridobila. Res se je vse na	Veliko pridobila	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

	koncu obrnilo na pozitivno			
E38	Takoj po ločitvi sem imela do mame zamero in jezo, zaradi načina na katerega je izpeljala ločitev	Zamera do mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E39	Takrat sem bila zelo jezna na njo	Jeza do mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E40	Zdaj pa sem se že pomirila in sem sprejela vse, ter ji tudi oprostila, ker ona pač takrat ni znala drugače	Oprostila mami	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E41	Mogoče sem bila takrat v zameri, zakaj ni na prvem mestu gledala name, ne pa samo nase	Zamera do mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E42	razumem in se lahko tudi zdaj jaz iz tega učim in bi jaz poskušala to naredi drugače	Učenje iz situacije	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
E43	Vidimo se zelo malo in smo dosti na distanci	Distanca z mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E44	vem, da bi ona želela moje življenje po svoje urejat in sem zato rajši malo na distanci, kot pa da bi se ona preveč vtikala	Vtikanje mame v njeno življenje	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E45	ima neke svoje muhe s katerimi se ne strinjam	Mamine muhe	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E46	Z očetom pa sem že celo življenje in ga imam rada	Očeta ima rada	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
E47	Vendar pa nisva bila toliko v stiku, ker je on vedno delal	Z očetom malo stikov	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E48	Po ločitvi pa sva se še bolj povezala	Povezanost z očetom	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
E49	Ko mu je bilo hudo sva se pogovarjala in nudila podporo drug drugemu	Podporni pogovori z očetom	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
E50	Tut očetovi starši so zelo pomagali	Pomoč očetovih staršev	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E51	Z očetom sva še vedno v super odnosih	Super odnosi	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
E52	Imam samo polbrata po mamini strani	Polbrat	Sorojenci	O izkušnji ločitve ali razveze

E53	sem kar vse dobro sprejela	Vse dobro sprejela	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E54	Tudi vse, kar sem doma sama delala se mi je zdelo nekako prav in bom iz tega nekaj pozitivnega odnesla	Vse odnesla pozitivno	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E55	sem očetu pomagala, da je lažje vse skupaj prenesel	Pomoč očetu pri sprejemanju	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E56	Ni bilo tako velikih sprememb, ker se mi zdi, da sem vedno bila bolj samosvoja	Ni bilo velikih sprememb	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E57	nisem bila tako navezana na starše, da nebi mogla brez njih	Ni bila navezana na starše	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E58	Mogoče je bila sprememba to, da sem se na začetku tega malo sramovala in sem mogoče kdaj tudi skrivala, da živim samo z očetom	Sramovanje življenja z očetom	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E59	To je bila neka sprememba, ki pa sem jo z časom normalno sprejela	Sčasoma normalno sprejela novo življenje	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E60	Dosti sem premišljevala o tem kako bi bilo če se mami to nebi zgodilo	Premišljevanje o mamini situaciji	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E61	sem vedno izhajala iz tega, da je zdaj boljše, tako zame in za očeta	Bolje da sta se ločila	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E62	Vse spremembe sem sprejemala pozitivno	Pozitivno sprejemanje sprememb	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E63	Ves čas živela z očetom	Ostala z očetom	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E64	potem je on čez nekaj let spoznal novo partnerko, ki se je potem v roku 1-2 let preselila k nama	Preselitev partnerke k očetu	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E65	Tudi ona je zelo v redu in se dobro razumeva	Dobro razumevanje s partnerko	Odnosi med otroki in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E66	Zdaj pa sem se jaz odselila na svoje	Živi na svojem	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
E67	Onadva nimata otrok	Oče in partnerka brez otrok	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini

E68	tudi ona od prej nima	Partnerka prej nima otrok	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
E69	Imam pa srečo v smislu, da me je ona sprejela kot svojega otroka	Partnerka jo sprejema kot svojega otroka	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
E70	Tudi finančno je vedno pomagala	Finančna pomoč partnerke	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E71	Tako kot, da bi bila onadva moja starša	Partnerka kot druga mama	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
E72	Ni bila nikoli ljubosumna na mojo mamo	Ne ljubosumje partnerke	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
E73	moja mama pa je ljubosumna na njo	Ljubosumje mame	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E74	ve, da je ona uničila vse	Mamin občutek krivde	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E75	je zdaj nekako kriva, da smo mi zdaj srečna družina	Mamina krivda	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
E76	otrok od moje mame in njenega partnerja	Polbrat	Sorojenci	O izkušnji ločitve ali razveze
E77	Jaz tega partnerja nikoli nisem marala, ker smo ga poznali že od prej	Partnerja ni marala	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
E78	Prej smo hodili v en kamp, kjer je bil tudi on in sta se tako z mamo spoznala	Mama partnerja poznala že od prej	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E79	Nikoli ga nisem marala, zaradi njegovih pogledov na življenje in duhovnosti	Partnerja ni marala zaradi duhovnosti	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
E80	Je pa mamin partner potem umrl zaradi raka	Partner umrl	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E81	mama zdaj živi sama	Mama zdaj živi sama	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E82	On je tudi grdo delal z mamo in jo tudi tepel	Partner grdo delal z mamo	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E83	Po eni strani mi je bilo žal po drugi strani pa sem si mislila, da je sama to želela	Mešani občutki glede njunega odnosa	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
E84	Z njim nimam skoraj nič odnosov, ker se tudi z mamo nič ne vidim	Nimata odnosov	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes

E85	Mogoče enkrat na dve leti	Zelo redki stiki	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
E86	nisem nič z njim	Nič nista skupaj	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
E87	Je pa on zelo mlajši od mene	Mlajši polbrat	Starost sorojencev	O izkušnji ločitve ali razveze
E88	Je še v osnovni šoli in sem težko njegova prijateljica	Težko prijatelja	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
E89	se počutim zelo v redu	V redu počutje	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E90	Jaz ne čutim, da bi imela premalo pozornosti	Dovolj pozornosti	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E91	pa da bi pogrešala mamo	Ne pogreša mame	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E92	je čisto normalno, da ima oče novo partnerko in da je to moja družina	Normalno da ima oče partnerko	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E93	Nikoli nisem razmišljala o tem, da bi bilo boljše, če bi kot družina ostala oče in mati. U bistvo bi bilo slabše	Slabše če bi ostali skupaj	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E94	partnerka od očeta je veliko bolj družabna in prilagodljiva	Družabna partnerka	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E95	Mogoče, ker sem celo življenje gledala mamo, ki pa ni bila taka in sem mogoče nekako zasovražila tak odnos do življenja	Sovraži mamin način življenja	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E96	Zdaj pa pri njej vidim, da je veliko boljše	Bolje partnerka kot mama	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
E97	Mogoče sem bila na začetku malo ljubosumna na očeta, ko sta se spoznala	Ljubosumje	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E98	Po mojem je to tudi normalno, da otrok tako odreagira, ker sem prej imela celo njegovo pozornost, zdaj pa je prišla kar neka druga ženska v njegovo življenje	Normalna reakcija ljubosumja	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini

E99	To je pač normalno in je tudi ona to razumela	Partnerka razumela ljubosumje	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E100	Zdaj pa ni več tega ljubosumja	Ni več ljubosumja	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
E101	nimata dosti stikov	Nimata veliko stikov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E102	Mogoče oče kdaj pomaga s kakšnim prevozom	Pomoč s prevozom	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E103	Nimata pa ravno nekega odnosa	Nimata odnosa	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E104	je oče njej dosti oprostil v smislu, da se je zdaj sprijaznil s tem, da ona je takšna kakršna je	Oče mami oprostil, da je takšna kot je	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E105	ona še vedno ljubosumna na njega	Mamino ljubosumje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E106	zdaj ni zadovoljna z življenjem in vidi kako je bilo prej življenje dobro	Mama nezadovoljna z življenjem	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E107	Nekako ne zna sprejeti tega na drugačen način, kot pa da je jezna in ljubosumna	Mama vse sprejema z jezo	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
E108	odnos se ni spremenil	Odnos takšen kot prej	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E109	je dosti tako kot je bilo že prej	Odnos takšen kot prej	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
E110	starša sta imela nek odnos, ampak sta se vedno kregala	Pogosto kreganje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E111	Oče se je vedno trudil, da bi mogoče še vedno zaradi mene rešil razmerje	Očetov trud rešitve razmerja	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E112	Ona pa je vedno iskala prepir	Mama vedno iskala prepir	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E113	tudi po ločitvi je bilo isto. On je hotel pomiriti situacijo, ona pa se je še vedno želela kregati	Oče miril situacijo	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E114	je vplival na ta način, da sva se še bolj zblížala	Zbližanje z očetom	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi

E115	Po ločitvi je mama pritiskala na očeta	Pritisk mame na očeta	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E116	ona je želela preko mene izsiljevati	Izsiljevanje mame preko otroka	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E117	Jaz pa sem njemu vse povedala in se je pogovoril z mano, da sem tudi jaz razumela, zakaj se gre	Pogovor z očetom za lažje razumevanje	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E118	je bila ona tista, ki je iskala probleme in šla v to, da sem bila nekako potem jaz že od začetka na očetovi strani	Vedno na očetovi strani	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E119	sva potem imela še boljši odnos	Boljši odnos z očetom	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E120	Ne vem pa kakšnega bi imela, če bi mi ostali skupaj, po moje bi bilo isto	Če bi ostali skupaj bi imela isti odnos	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
E121	Zagotovo sem se lahko najbolj obrnila na očeta	Obrnila na očeta	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E122	Če bi bila za mamo to pozitivna ločitev, bi mogoče tudi z njo imela več stikov, ter več zaupanja	Ob pozitivni ločitvi pomoč mame	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E123	ko je ona čist zafurala življenje, se pa potem mogoče malo probam jaz odmakniti od tega	Oddaljitev od mame	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E124	Se manj druživa	Manj druženja	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E125	manj si zaupava	Manj zaupanja	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E126	če bi si bolj zaupali, bi lahko bila tudi ona ljubosumna name	Nezaupanje zaradi ljubosumja	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
E127	vem, da se pri očetu to nebi zgodilo	Pri očetu vse drugače	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
E128	Največ sta bila prisotna starša od očeta, torej babica in dedek	Prisotnost babice in dedka	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E129	Veliko sem bila pri njih	Veliko pri starih starših	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E130	bila sta mi kot starša	Babica in dedek kot starša	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

E131	Nisem pa potrebovala kaj drugega kot recimo kakšnega psihologa	Brez potrebe po drugi podpori	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
E132	Ni bilo kakšne pomoči, to je bilo tako ali tako po koncu osnovne šole	Drugih oblik pomoči ni bilo	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
E133	Potem pa sem šla v srednjo šolo, spoznala nove ljudi in nisem toliko govorila o tem	Ni govorila o ločitvi	Otroci in govor o ločitvi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E134	To je name vplivalo zelo pozitivno	Pozitiven vpliv	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E135	Če nebi imela te podpore, bi se mogoče drugače razvila in bi drugače gledala na vse	Brez podpore drugače gledala	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E136	Mogoče nebi na takšen način sprejela, tako pa sem sprejela na pozitiven način	Pozitiven način sprejemanja	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E137	Ko gledam druge otroke, so eni dosti na težji način to sprejeli	Otroci nasploh težko sprejemajo	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E138	jaz pa sem probala bolj na pozitivno	Pozitiven način sprejemanja	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E139	sem se hotela tudi dokazati, da bo meni uspelo in ne bom propadla, tako kot je mama	Dokaz, da ji bo uspelo	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E140	je pa to odvisno od karakterja. Če si bolj občutljiv, lahko hitro zapadeš v kakšno depresijo	Možnost depresije	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E141	se mi zdi, da sem imela dovolj podpore	Dovolj podpore	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E142	Vprašanje pa je, kaj bi bilo če tega nebi bilo, zagotovo bi bilo dosti težje	Brez podpore bi bilo težje	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E143	Ne vem, če bi probala kaj drugega takrat bi vedela	Ob drugi pomoči bi bilo drugače	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči

E144	sem imela kar dosti pomoči	Dovolj podpore	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E145	moraš iti sam čez to	Vsak sam čez izkušnjo	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E146	tudi če je ne vem kakšna strokovna pomoč, če sam pri sebi nisi razčistil, ne bo pomagalo	Razčiščevanje pri sebi	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
E147	Da pa bi še kaj drugega potrebovala, pa mislim da ne	Ni potrebe po drugi podpori	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
E148	Čprav sem imela malo ljudi okoli sebe, je bila ta pomoč tista prava	Imela pravo pomoč	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
E149	Nisem pa takrat imela takšnih resnih prijateljev, kot pa jih imam zdaj, da bi se lahko še z njimi pogovarjala	Takrat brez pravih prijateljev	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
E150	Mislim, da sem imela v celoti dovolj podpore	V celoti dovolj podpore	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči

Intervju F

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
F1	Izkušnja je bila zelo lahka	Lahka izkušnja	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F2	sem bila majhna	Ob ločitvi še otrok	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F3	nisem doživljala kaj posebnega	Brez posebnega doživljanja	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F4	mi ni bilo jasno kaj se dogaja	Nič jasno o dogajanju	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F5	nebi rekla, da bi bila jaz kriva, kot otrok	Ni čutila krivde	Občutek krivde	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F6	Ni bilo težko	Ni bilo težko	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F7	stara sem bila 9 let	9 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
F8	Ločitev je zahteval oče	Ločitev zahteval oče	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
F9	je verjetno bila ne sporazumna	Ne sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze

F10	oče se je želel ločit od mame, ker ni znala kuhat, pospravljat	Ločitev zaradi ne opravljanja gospodinjskih opravil	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
F11	Zame je bilo težko mogoče to, da ko sem prišla domov, nisem imela doma in očeta in mame	Doma ni obeh staršev	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F12	da je bila doma samo mama, ker se je oče odselil	Doma ni obeh staršev	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F13	Na začetku sem živela samo pri mami in to je bila največja sprememba	Na začetku živela z mamo	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F14	Izgubila sem mogoče malo ljubezni od staršev	Ljubezen staršev	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F15	ker se je meni in bratu posvečal le dedek	Posvečanje dedka	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F16	Pridobila pa sem mogoče samozavest	Samozavest	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F17	se je tudi spremenil moj pogled na prihodnost	Spremenjen pogled na prihodnost	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F18	želim najti partnerja za katerega bom vedela da hočem biti z njim, da se nebi ločila	Partner s katerim bo ostala skupaj	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F19	Takoj po ločitvi se mogoče sploh nisem tako zavedala, kaj se dogaja	Ne zavedanje dogajanja	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F20	Verjetno sem bila premajhna, da bi se sploh zavedala kaj pomeni ločitev	Premajhna za razumevanje ločitve	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F21	zaenkrat se bolj razumem z vsakim, če me ni doma	Dobro razumevanje če je ni doma	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
F22	Živim pri očetu	Živi pri očetu	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F23	sem z obema tako, da manj se vidimo raje se imamo	Manj se vidijo, bolje se razumejo	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
F24	Z mami se malo manj razumem kot z očetom	Manj razumevanja	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
F25	je moja mama malo posebna	Posebna mama	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine danes
F26	Imam brata, ki je star 20 let	20-letni brat	Starost sorojencev	O izkušnji ločitve ali razveze

F27	tako, da se on z mamo zdaj sploh ne razume	Nerazumevanje brata in mame	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F28	Oče ga je navezal nase	Oče brata navezal nase	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F29	ima on čisto drugačne odnose kot jaz	Brat ima drugačne odnose	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F30	jaz še vedno menim, da so to moji starši in imam do njih spoštovanje	Spoštovanje do staršev	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
F31	njega pa zanima samo oče	Brata zanima samo oče	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F32	Ima neko razdaljo, sovraštvo do mami	Brat sovražen do mame	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F33	Z bratom pa se imama rada in nimava rada	Nihanje dobrih in slabih odnosov	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
F34	Oče ga je preveč navezal nase	Prevelika navezanost na očeta	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F35	je težava, da je izdajalec in mu marsikaj pove	Brat vse pove očetu	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
F36	mu ne morem nič takega zaupati	Bratu ne more zaupati	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
F37	Sva brat in sestra, ampak nisva zelo povezana	Nista povezana	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
F38	Včasih priznam, da je bilo težko	Bilo težko	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F39	hodiš k prijateljem, ki imajo starše skupaj	Prijatelji imajo starše skupaj	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F40	Včasih pomislim kako bi bilo, če bi bila še skupaj	Misel o ponovni združitvi	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F41	mislim, da je boljše da sta se razšla, kot pa, da jaz kot družinski član prenašam prepire	Bolje da sta se ločila	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F42	Najtežja sprememba je bila, da smo se kar naenkrat odločili, da bom živela pri očetu	Odločitev za bivanje pri očetu	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F43	To se je zgodilo na hitro in se tega sploh ne zavedam	Hitre odločitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F44	Najlažje pa to, da nisem poslušala kakšnih preprirov, ko sta se starša ločevala	Ni poslušala preprirov	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

F45	Sicer sem imela dobrega dedka	Dober dedek	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
F46	naju je z bratom vedno odstranil, da nisva poslušala preprirov	Umik od preprirov	Odmik od težav	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F47	Oče se je na novo poročil	Oče se na novo poročil	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
F48	z mami nimata veliko stikov	Nimata veliko stikov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
F49	samo obvezne stike	Samo obvezni stiki	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
F50	Jaz se z očetom vidim bolj poredko	Redki stiki z očetom	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F51	samo čez vikend za en dan	Stiki za vikende	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F52	Z mami pa se vidim dvakrat na mesec	Občasni stiki z mamo	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F53	Zelo super	Super odnos	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
F54	oče si je vedno iskal partnerko tako, da sva bila tudi z bratom zadovoljna	Iskanje partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
F55	Nikoli ni šel v zvezo, kjer bi bila midva z bratom žalostna ali bila proti njej	Upoštevanje mnenja otrok	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
F56	Vedno je iskal partnerko, ki bi jo midva z bratom sprejela	Sprejemanje nove osebe	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
F57	da bi tudi ona naju sprejela	Sprejemanje partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
F58	Zaenkrat smo se dobro ujeli	Dobro ujemanje	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
F59	Ima 3 otroke	Partnerka ima tri otroke	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
F60	Se kar razumemo	Se razumejo	Odnosi med otroki in novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F61	kličemo se kar polbrat in polsestra	Kličejo se polbrati in polsestre	Odnosi med otroki in novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F62	Nimamo takih odnosov, da bi šli kam skupaj	Ne gredo kam skupaj	Odnosi med otroki in novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini

F63	Nismo pa tudi tako, da bi se kaj kregali	Se ne kregajo	Odnosi med otroki in otroki novega partnerji	Odnosi v reorganizirani družini
F64	Nisem pa tako povezana z njimi, kakor bi mogoče lahko bila	Niso tako povezani	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F65	polsestra ima že otroka in se je že odselila	Polsestra na svojem	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F66	Z njo sem se na začetku še najbolje razumela, sva šle kdaj na kavo	Najboljši odnos s polsestro	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F67	ampak se je to tudi že izgubilo	Izgubljen odnos s polsestro	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F68	odnosi so zdravi in v redu	Zdravi odnosi	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
F69	mama nima partnerja	Mama nima partnerja	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
F70	ga dobro doživljam	Dobro	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
F71	sem ga dobro sprejela	Sprejetje novega življenja	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
F72	te ločitev lahko kaj nauči	Ločitev te kaj nauči	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F73	vem, kaj ne želim da se dogaja mojim otrokom	Svojim otrokom ne želi ločitve	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F74	je zdaj lepše	Lepše življenje	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F75	sta se pred ločitvijo veliko kregala in to ni dobro vplivalo name	Slab vpliv kreganja	Negativne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
F76	Živela sem pri očetu	Živi pri očetu	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F77	z mamo nisem imela veliko stikov na začetku	Manj stikov z mamo	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F78	Ko pa smo se videli, smo se vseeno imeli lepo	Stiki z mamo bili lepi	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F79	Po ločitvi je bil katastrofalen odnos	Katastrofalen	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F80	sem u bistvo bila jaz poštar	Vloga poštarja	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F81	Oče je rekel kaj naj rečem mami in mama je rekla kaj naj rečem očetu	Pritiski obeh strani	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

F82	Tega sem imela dosti	Imela dovolj posredovanja	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F83	sem rekla, da če kaj želita naj me ne vpletata več in se naj začneta sama pogovarjati	Starša se morata sama pogovoriti	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F84	Tako sem se postavila zase	Postavila se je zase	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F85	sta se začela sama pogovarjati o nujnih zadevah, kot so štipendije in stanovanja	Pogovor o nujnih zadevah	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F86	ker je oče še vedno lastnik nekega deleža maminega stanovanja	Oče solastnik maminega stanovanja	Izzivi z organizacijo bivanja	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
F87	kar se tiče šolanja brata in mene	Pogovor glede šolanja	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F88	bolj socialne zadeve, kot so štipendije in preživnine	Pogovor o socialnih zadevah	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F89	Zdaj se slišita samo zaradi stanovanja	Slišita se zaradi stanovanja	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
F90	Nista ravno prijatelja, da se pokličeta za rojstni dan pa to	Nista prijatelja	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
F91	Oče pove neko zgodbo in potem mama pove svojo zgodbo in ne veš komu verjet	Poslušanje različnih zgodb	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F92	To je izpodbilo odnos, ker dobiš neko nezaupanje v oba starša	Nezaupanje izpodbije odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F93	Ne veš na koga se obrnit	Ne ve na koga se obrnit	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F94	ne veš, kaj je dejansko bilo	Razlog ločitve ji ni znan	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
F95	Slišala sem tudi kakšnih deset zgodbic, zakaj sta se ločila	Različne zgodbe o ločitvi	Vzroki ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
F96	mislim da vpliva	Vpliv na druge odnose	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
F97	kar sem prenašala kot otrok sem si zapomnila	Zapomnila stvari iz otroštva	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem

F98	tudi v odnosu s fantom prihaja včasih do brezveznega prepira	Občasni prepiri s fantom	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F99	Sem pa mnenja, da lahko to spremeniš kot oseba in paziš, ko to delaš in poskušaš to spremenit	Se spremeniš kot oseba	Zavedanje posledic ločitve ali razveze	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
F100	na mojega dedka	Dedek	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
F101	ko sta se starša ločila je bil ded, za mene tako mama in oče	Dedek v vlogi staršev	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F102	Oče je cele dneve delal, videla sem ga samo zvečer	Očeta videla le ob večerih	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
F103	Na začetku sem ga videla samo za vikende na 14 dni, potem vsak vikend	Na začetku občasni stiki	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F104	potem pa sem bila en teden pri očetu in en teden pri mami	Tedenske menjave	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F105	Ko sem bila pri očetu samo za vikende, med tednom pa pri mami, nje sploh ni bilo doma je kar izginila	Mama izginila od doma	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F106	je bil dedek moj zid	Dedek kot zid	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F107	je vse on delal, kuhal, pospravljaj, mi pomagal	Dedek storil vse	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F108	Da bi imela kakšno pomoč glede tega, ne	Brez pomoči prijateljev v šoli	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
F109	Lahko povem, da sta starša dosti vplivala name	Velik vpliv staršev	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F110	sem si zapomnila določene oblike njunega pogovora in jeze	Zapomnila si je njune jezne pogovore	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F111	Moj oče sploh ni sprejemal joka	Oče ni sprejemal joka	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F112	name to zelo vplivalo in me je dejansko bilo strah jokati	Strah pred jokanjem	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
F113	Zaradi staršev in njunih preprirov, sem se zdaj pri 22 letih odločila, da grem na pogovor k psihologu	Obiskovanje psihologa	Pomoč strokovne osebe	Oblike pomoči s strani različnih oseb

F114	Jaz nisem imela nobenega razgovora na CSD	Brez pogovorov na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
F115	Starša nista imela takih težav, da bi se mogel CSD vpletat	Brez potrebe CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
F116	Glede tega kje bomo otroci, sta se kar sporazumno dogovorila	Sporazumen dogovor o skrbništvu	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F117	Tudi, ko sem živela samo pri očetu, je bilo to samo dorečeno, nikoli ni šlo do CSD-ja	Stiki samo dorečeni	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F118	Nikjer ni bilo to formalno zapisano	Neformalno določeni stiki	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
F119	sem si želela, da bi mi pomagala mami in oči	Pomoč staršev	Pomoč staršev	Želene oblike pomoči
F120	ko sem imela težave v šoli, sem želela, da se oči ali mama usedeta zraven mene in mi pomagata pri nalogi	Pomoč staršev pri nalogah	Pomoč staršev	Želene oblike pomoči
F121	vedno je pomagal samo dedi	Dedek	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
F122	On je tudi hotel hodit na roditeljske sestanke in se zaradi tega nisem počutila najboljšje	Slabo počutje ob prisotnosti dedka na roditeljskih	Slaba izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F123	roditeljski sestanki, kjer bi mogla sedeti moj oče in mama, je sedel kar dedek	Dedek v vlogi staršev	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F124	Sem pa ugotovila, da pa imam vsaj dedka, ki mi je tudi največ pomenil	Dedek veliko pomenil	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F125	Potrebovala bi očeta in mamo	Potrebovala očeta in mamo	Pomoč staršev	Želene oblike pomoči
F126	zmeraj ko imaš težave se mi zdi, da bi morala starša pomagat	Pomoč staršev pri težavah	Pomoč staršev	Želene oblike pomoči
F127	Ko pomislim za nazaj pa sem imela vsaj dedka, ki je storil vse zame	Dedek storil vse	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F128	če mi oče ali pa mama kaj vržeta naprej, da sta vse	Zamera do staršev zaradi neprisotnosti	Težave povezane z ločitvijo ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

	storila zame, rečem da ju takrat ni bilo nikjer			
F129	saj njega imaš isto rad, ker je tvoja družina	Dedek veliko pomenil	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
F130	Vendar vseeno potrebuješ podporo staršev	Podpora staršev	Pomoč staršev	Želene oblike pomoči

Intervju G

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
G1	Pred tem je bilo veliko prepirov	Veliko prepirov	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
G2	po ločitvi pa jih je bilo manj	Manj prepirov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G3	Vmes je bilo kar naporno	Naporno	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G4	zdelo se mi je kot, da sem neki vmesni člen med njima	Vmesni člen	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G5	Včasih me je mama poklicala naj to povem očetu, meni pa ni bilo do tega	Prenašanje sporočil	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G6	bi mu lahko povedala sama	Starša se morata sama pogovoriti	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G7	Rabila sem tudi nekaj, da sem se zamotila, na primer s stvarmi za šolo, hodila sem na treninge in podobno	Morala se je zamotiti	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G8	Stara sem bila 16 let	16 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
G9	Ločitev je bila sporazumna	Sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
G10	Se je že prej videlo, da to ni to	V zvezi ni šlo	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G11	Spomnim se, da sem jima že jaz prej rekla naj se ločita, ker tako ne gre naprej	Želela ločitev staršev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

G12	Starša nista šla vsak na svoj konec, ker ni bilo dovolj financ	Ni bilo selitve zaradi financ	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
G13	Še vedno vsi živimo v isti hiši	Živijo v isti hiši	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G14	Oče in jaz živiva zgoraj	Z očetom živita zgoraj	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G15	mama in brat pa sta spodaj	Mama in brat živita spodaj	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G16	Nekaj časa pa je bil z nami še drugi brat, ki pa se je že odselil	En brat se je odselil	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G17	se pozna, da se je bilo težko zmeniti, na primer ko je bil krst od nečaka, ali bosta šla oba ali gre samo eden	Dilema pomembnih dogodkih ob	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
G18	Nismo tudi več skupaj hodili na dopuste in podobne skupne stvari, kakor smo prej hodili	Brez skupnih dopustov	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G19	je še vedno več interakcije med njima, kot pa bi bilo če ne bi živeli skupaj	Več interakcije	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G20	Še vedno se skoraj vsak dan vidita	Vsakodnevno videvanje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G21	je vse bolj mirno, kot je bilo prej	Mirno življenje	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G22	Prej je bilo veliko kreganja	Veliko prepiranja	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G23	meni bilo takrat zelo težko	Bilo težko	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G24	Se pa še zdaj kdaj kaj skregata, ker imata veliko komunikacije med sabo	Občasni prepiri	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G25	dobiš malo več pozornosti od vsakega	Več pozornosti	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G26	je pa na primer čudno, kadar pride fant k nam, ne veš kam bi najprej šel k očetu ali k mami	Zadrega ob obisku fanta	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G27	če so kakšni dogodki, je čudno če gremo vsi skupaj	Dilema pomembnih dogodkih ob	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

G28	čudno pa je tudi če ne gremo vsi	Dilema ob pomembnih dogodkih	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
G29	Vedno imaš neko dilemo koga povabiti kam	Dilema koga povabit	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G30	Mogoče sem bila takrat z mamo bolj povezana	Navezana na mamo	Odnos z mamo	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G31	z očetom pa ne toliko	Z očetom manj povezana	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G32	sem zdaj z obema zelo povezana	Razumevanje z obema staršema	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
G33	opazim razliko pri očetu	Razlika odnosa pri očetu	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G34	Je pa vmes tudi veliko drugih stvari, ki so se zgodile, da sva postala bolj povezana	Vpliv drugih stvari za boljšo povezanost	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G35	oče veliko naredil na sebi, pri čimer ga je zelo spodbujala njegova nova partnerka	Oče delal na sebi	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G36	je tudi to zelo vplivalo na najino vez	Vpliv očetove spremembe	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G37	so boljši odnosi sedaj	Boljši odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
G38	je bil odnos pred in po ločitvi isti	Isti odnos pred in po ločitvi	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G39	vedno smo se dobro razumeli	Razumevanje	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G40	Dosti časa sem se posvečala šoli in to je bil moj način zatekanja po ločitvi	Posvečanje šoli, da je vse pozabila	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G41	Vesela sem bila, če me je brat kdaj vzel s sabo, da sem se oddaljila od tega družinskega dogajanja	Oddaljitev od družinskega dogajanja	Občutki ob prepirih staršev	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G42	z enim bratom še vedno v redu razumem, sicer je odseljen in se ne vidimo toliko	Dober odnos z bratom	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
G43	Z drugim bratom pa sva bila dolgo v redu	Dober odnos z bratom	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

G44	zdaj pa se zaradi nekih drugih stvari ne razumeva več toliko	Slabši odnos z bratom	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
G45	pričakujem, da se bom tudi z drugim bratom začela bolje razumeti	Pričakovanje boljših odnosov	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
G46	Bilo mi je kakor olajšanje	Ločitev kot olajšanje	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G47	Preden sta se ločila, sem jima tudi rekla, naj se ločita, ker sem mislila, da se bo mama odselila in bo potem mir	Želela ločitev staršev	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G48	sta ostala v isti hiši	Starša v isti hiši	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G49	sta še vedno imela dosti komunikacije. Tako, da sta se včasih še vedno kregala	Imela veliko komunikacije	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G50	Težko mi je bilo tudi, ko so bili skupni dogodki kot so krsti in maturantski ples, kjer je bilo nekako čudno ko sta obadva skupaj	Dilema ob pomembnih dogodkih	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G51	sem bila kot nek posrednik med njima, kadar sta kaj želela komunicirat	Posrednik med staršema	Posredovanje sporočil med staršema preko otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G52	Dosti lahko sem sprejela, da je imel oče novo partnerko	Sprejetje očetove partnerke	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
G53	je zelo v redu	V redu partnerka	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
G54	sta še vedno skupaj	Še vedno skupaj	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
G55	midva z očetom bolje funkcionirava, kot pa mama in brat	Z očetom bolje funkcionirata	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G56	znava se zmenit kdo bo kaj naredil	Dogovor o opravilih	Odnos z očetom	Odnosi primarne družine danes
G57	Onadva imata več problemov	Problemi mame in brata	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
G58	nismo dobro organizirani	Slaba organiziranost	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini

G59	redko kdaj se lahko kaj dogovorimo	Redko dosežejo dogovor	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G60	Je pa brat takšen, da noče veliko pomagat	Brat ne želi pomagat mami	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
G61	Ima tudi neke svoje težave in se pozna, ko nekdo ne prispeva toliko k družini	Brat ima osebne težave	Odnos staršev in sorojencev	Odnosi primarne družine danes
G62	Oče ima partnerko	Oče ima partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
G63	mama pa nima partnerja	Mama nima partnerja	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
G64	Očetova partnerka je malo mlajša	Mlajša partnerka	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
G65	Z njo se zelo dobro razumeva	Dobro razumevanje	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
G66	je zelo v redu	V redu partnerka	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
G67	Vesela sem, kadar pride	Veselje ob obisku	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
G68	je čudno, ko pride in je spodaj vedno mama	Zadrega mame	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G69	Ni najbolj fajn, če prideš svojemu partnerju in veš, da je odspodaj njegova bivša žena	Zadrega partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G70	Ima pa tudi ona dva otroka	Partnerka ima dva otroka	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
G71	enega tudi poznam in se razumem z njim	Se razumeta	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
G72	Se pa ne druživa dosti	Se ne družita	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
G73	Ima tudi vnukinjo in sem vesela kadar tudi ona pride	Veselje ob obisku partnerkine vnukinje	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
G74	Starejše hčerke pa ne poznam in je tudi nikoli nisem videla	Ene hčerke ne pozna	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
G75	se dobro razume z očetom in da sta ga dobro sprejeli, kot tudi on njiju	Hčerki partnerke sprejeli očeta	Odnosi med staršem in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini

G76	včasih pride sem in prespita tu	Prenočitev partnerke	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
G77	včasih pa gre oče k njej	Oče na obisk k partnerki	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
G78	imata namen skupaj zaživeti počasi	Namen skupnega življenja	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
G79	bolj tako tako	Mami neprijetno ob obisku partnerke	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G80	sva se malo skregale, ker ima včasih malo občutek kot, da sem z njimi odzgoraj, ona je spodaj sama	Zadrega mame	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G81	Nekako je ljubosumna in večkrat reče naj kar bomo skupaj	Mamino ljubosumje	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G82	Ima občutek kot, da je malo potisnjena v ozadje	Zapostavljenost mame	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G83	sem tudi jaz v dilemi, kako vse skupaj prenašat	Dilema prenašanja	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G84	se tudi včasih potem potrudim, da tudi nje potem posvečam več pozornosti in greva kam na sprehod	Več pozornosti namenim mami	Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji	Življenje v reorganizirani družini
G85	je kar zanimivo	Zanimivo	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G86	Dolgčas ti nikoli ni	Nikoli dolgčas	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G87	vedno je pestro	Vedno pestro	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G88	je veliko dinamike	Veliko dinamike	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G89	Res je pestro, ker je veliko tudi drugih izzivov, vedno se nekaj dogaja	Veliko izzivov	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
G90	En izziv je sama ločitev	Izziv ločitve	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini

G91	so pa še ostali problemi, ki pridejo zraven	Prisotni še drugi problemi	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G92	Veliko je povezano z ločitvijo in neustreznimi odnosi, kakor sta jih imela starša	Neustrezni odnosi staršev	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G93	bratove težave kar veliko vplivajo na dinamiko	Bratove osebne težave	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G94	Brat ima duševne stiske in finančne težave	Bratove osebne težave	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G95	zaradi česar sva skregana	Skregana z bratom	Odnos s sorojenci	Odnosi primarne družine danes
G96	mi pa manjka, da bi se zmenili, kaj bo kdo naredil, kdaj bomo skupaj jedli kosilo	Manjka dogovorov	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G97	Ni neke skupne rutine	Ni skupne rutine	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G98	to kar se zmenimo, ne vedno drži	Ne držanje dogovorov	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje reorganizirani družini v
G99	je čisto drugače, kot takrat, ko grem k fantu in imajo tam to vse urejeno	Fantova urejena družina	Urejene družine njihovih partnerjev	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
G100	se s fantom veliko pogovarjam o tem	Pogovori s fantom o ločitvi	Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
G101	zelo žalostna, ker se njegovi vsi dobro razumejo in poskrbijo en za drugega	Vsi se razumejo	Urejene družine njihovih partnerjev	Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem
G102	meni to kar manjka in sem potem slabe volje	Slaba volja zaradi občutka izgube družine	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G103	najprej bilo še malo napeto	Napet odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G104	se je kar hitro zgodilo	Hitra ločitev	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
G105	mi je mama govorila, da je bila malo šokirana, ko je dobila papirje za ločitev	Mama šokirana ob ločitvi	Težave staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
G106	Potem je bilo še nekaj časa čutiti, da sta obadva še	Starša v stresu	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

	malo po stresom in še to predelujeta			
G107	nekaj časa še stresno in nekaj kreganja	Pogosto kreganje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
G108	se je umirilo, sploh potem ko je oče dobil novo partnerko	Umiritev situacije	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G109	Še vedno pa se kdaj skregata	Občasni prepiri	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G110	se znata tudi normalno pogovoriti	Normalen pogovor	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G111	Imata pa zdaj boljši odnos kot prej	Izboljšan odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G112	bolje komunicirata	Boljša komunikacija	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G113	mama pomagala, ko je očetova mama bila zelo slaba in je rabila nego. Vesela sem bila, ker je stopila zraven in je pomagala	Pomoč mame očetovi mami	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
G114	Če se dobro razumeta in se ne kregata smo vsi boljše volje in se vsi boljše razumemo	Pozitiven vpliv dobrih odnosov	Pozitivne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
G115	Če pa imata onadva nekaj med sabo, imamo pa vsi neko napetost v sebi	Negativen vpliv slabih odnosov	Negativne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
G116	Potem moraš nekam it ali pa se s čim zamotiti, da to spraviš ven	Umik od prepиров	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G117	Je pa mogoče težje, če si kot moj brat, ki se noče pogovarjat o tem	Brat ne govori o ločitvi	Otroci ne govorijo o ločitvi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
G118	definitivno vpliva na boljše odnose	Pozitiven vpliv dobrih odnosov	Pozitivne posledice starševskega odnosa	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
G119	sem se zelo družila z eno prijateljico, ki je tudi imela podobno izkušnjo	Prijateljica s podobno izkušnjo	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G120	se takoj nisem več počutila sama v tem	Ni bila sama v tem	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G121	sem imela nekoga, ki me razume	Imela nekoga, ki razume	Dobra izkušnja prejetja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

G122	Veliko mi je tudi pomenilo, da sem imela starejšega brata ob sebi	Starejši brat	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G123	Najbolj so mi pomagali prijatelji	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G124	brata	Brata	Pomoč sorojencev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G125	družina nasploh	Družina	Pomoč širše družine	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G126	Z CSD-jem sem imela samo razgovor, ki ga naredijo ob ločitvi	Pogovor na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
G127	mi je socialna delavka takrat rekla, da lahko kadarkoli pridem, če mi bo hudo	Ponudba pomoči	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G128	imaš svoj glas, da lahko nekaj poveš. Ker vidiš, da nekomu ni vseeno zate	Imela svoj glas	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G129	Bolj sem bila deležna pomoči od mame	Bolj deležna pomoči mame	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G130	Ker se oče takrat o takih stvari še ni pogovarjal, se mi zdi da ni znal spregovoriti o tem	Oče ni znal spregovoriti o ločitvi	Pomoč staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G131	danes se o tem že lahko pogovarjava brez zadržkov	Oče se zdaj pogovarja brez zadržkov	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G132	to prispevalo, kot neka razbremenitev, ko se z nekom pogovoriš	Razbremenitev preko pogovora	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G133	ti že to veliko pomeni	Velik pomen pogovora	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G134	to, da vidiš, da nisi edini, ki se mu to dogaja, takrat sem tudi imela prijateljico s podobno izkušnjo	Prijateljica s podobno izkušnjo	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
G135	mi je veliko pomagal tudi CSD, s pogovorom, ki sem ga imela	Pogovor na CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
G136	Vedela sem, da se lahko obrnem na njih kadarkoli. Veš, da imaš za sabo podporo in to je dobro	Zavedanje podpore CSD	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

G137	vse oblike pomoči, ki sem jih bila deležna, so mi pomagale, da sem lažje vse skupaj sprejela	Lažje sprejemanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
G138	bi bilo dobro, če bi bilo več pogovorov s CSD-jem	Več pogovorov s CSD	Pogovor	Želene oblike pomoči
G139	je težko mogoče takrat si otrok in kaj rabiš, da boš potem šel prostovoljno v neko institucijo	Otrok si težko sam poišče pomoč	Zadržanost do iskanja pomoči	Oblike pomoči s strani različnih institucij
G140	Niti ne veš če je čudno, če se greš pogovorit	Otrok si težko sam poišče pomoč	Zadržanost do iskanja pomoči	Oblike pomoči s strani različnih institucij
G141	bi tudi v šoli kaj več pričakovala	Pomoč šole	Pomoč s strani šole	Želene oblike pomoči
G142	Ne vem niti, če so sploh vedeli	Ne seznanjenost šole o ločitvi	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
G143	bilo mogoče dobro, če bi CSD ali starši šolo o tem obvestili, da bi te šola potem malo razbremenila in ti ponudila kakšno pomoč	Pomoč šole	Pomoč s strani šole	Želene oblike pomoči
G144	da se pogovoriš s kakšnim psiholog v šoli	Pogovor s psihologom v šoli	Pomoč s strani šole	Želene oblike pomoči
G145	razredničarko	Pogovor z razredničarko	Pomoč s strani šole	Želene oblike pomoči
G146	sem se tudi v šoli kdaj počutila slabo in bi bilo dobro če bi tudi tam dobila neko razbremenitev	Razbremenitev v šoli	Pomoč s strani šole	Želene oblike pomoči

Intervju H

Št.	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
H1	Moja osebna izkušnja ni bila zelo pretresljiva	Ni bilo pretresljivo	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H2	se starša niti nista preveč kregala	Zelo malo preprirov	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H3	Ločitev je potekala mirno	Mirna ločitev	Potek ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
H4	Bilo je malo šokantno	Malo šokantno	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H5	ni pa bila za mene to neka huda izkušnja	Ni bilo hudo	Pozitivna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

H6	nisem opazil, da bi bilo karkoli takega narobe	Ni opazil težav	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H7	Star sem bil okoli 13 let	Okoli 13 let	Starost ob ločitvi ali razvezi	O izkušnji ločitve ali razveze
H8	Ločitev je bila sporazumna	Sporazumna ločitev	Način ločitve ali razveze	O izkušnji ločitve ali razveze
H9	Nekaj časa jaz sploh nisem vedel, da se starša ločujeta	Ni vedel za ločitev	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H10	sta poskušala nekaj časa to tudi prekriti	Prikrivanje ločitve	Pogovor o ločitvi s starši	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H11	Na začetku sploh nisem opazil, da se kaj dogaja	Ni opazil težav	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H12	Z mambo sva potem šla kar naenkrat živeti k babici in sva tam tudi ostala	Z mambo šla živeti k babici	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H13	Šele potem sem izvedel, da sta se starša ločila	Po selitvi izvedel za ločitev	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H14	spremenilo domače okolje, glede na to, da sva potem z mambo šla živeti k babici	Sprememba domačega okolja	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H15	se nisem več toliko videl s starimi prijatelji, ker sva se preselila v drug kraj	Oddaljenost od prijateljev	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H16	Tudi očeta nisem videl več vsak dan	Očeta ni videl vsak dan	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H17	ga ni bilo vedno ob meni	Očeta ni vedno z njim	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H18	sem ostal v isti šoli, ni se mi bilo treba prestavljati, ker je ta kraj vseeno blizu te šole	Šola ostala ista	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H19	sta bila po ločitvi oba starša slabe volje, nista bila takšna, kot sem ju bil navajen od prej	Slaba volja staršev	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
H20	Tudi onadva sta se morala privaditi na določene spremembe	Privajanje staršev na spremembe	Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi	Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev
H21	Mi nismo imeli tako urejeno, da bi rekli zdaj si pri mami, potem pa greš k očetu	Neformalno določeni stiki	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

H22	na začetku tako, da sem bil en teden pri mami potem pa en teden pri očetu	Tedenske menjave	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H23	sem se sam odločal kje želim biti	Samoodločanje o bivanju	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H24	S tem smo se vsi strinjali	Strinjanje o stikih	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H25	v tem smo dobro funkcionirali	Ob stikih dobro funkcionirali	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H26	o tem kje želim biti, in kako dolgo želim biti, odločal sam	Samoodločanje o bivanju	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H27	sem potem živel pri babici	Živel pri babici	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H28	sem imel v bližini še druge sorodnike	Bližina sorodnikov	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H29	Tam sta bili tudi moji dve sestrični, s katerima se super razumem	Bližina sorodnikov	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H30	Meni je bil tam že pred tem ločitvijo staršev en najljubših krajev	Najljubši kraj	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H31	to, da sem bil vedno tam ena največjih pridobitev	Najljubši kraj	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H32	očeta ni bilo vedno ob meni	Očeta ni vedno z njim	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H33	sem ga pogrešal	Pogrešal očeta	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H34	sem izgubil prijatelje in se od njih oddaljil	Prijatelji	Izguba ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H35	Prej smo se veliko družili popoldne po šoli	Veliko druženja s prijatelji	Otrok pred ločitvijo ali razvezo	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H36	ko sem se preselil pa se ne vidimo več tako pogosto	S prijatelji se ne videvajo več	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H37	Ne pred ločitvijo in ne po ločitvi nisem imel slabšega odnosa s staršema	Isti odnos pred in po ločitvi	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H38	sem se vedno razumel z obema	Razumevanje z obema	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H39	Niti se nisem oziral na njune prepire, torej kaj onadva govorita drug o drugem	Ne oziranje na probleme staršev	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

H40	nisem bil pristranski	Nepristranskost do staršev	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H41	Meni je bilo za to čisto vseeno	Ne oziranje na probleme staršev	Doživljanje starševskega odnosa	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H42	Zaradi same ločitve mislim, da se moj odnos z njima ni poslabšal ali izboljšal	Nespremenjen odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H43	Naš odnos je bil vedno dober	Vedno dober odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H44	se je odnos z leti še samo izboljšal	Boljši odnos	Odnos otroka in staršev	Odnosi primarne družine danes
H45	Ni se pa odnos kaj poslabšal ali izboljšal zaradi same ločitve, bolj zaradi drugih stvari	Ločitev ni vplivala na odnos	Ločitev ali razveza ni spremenila odnosov	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H46	Ločitev ni vplivala na naš odnos	Ločitev ni vplivala na odnos	Ločitev ali razveza ni spremenila odnosov	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H47	Sem edinec	Edinec	Sorojenci	O izkušnji ločitve ali razveze
H48	sem se moral vedno premikati iz enega stanovanja v drugega	Tedenske selitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H49	ne zaradi tega, ker bi se moral predstavljati od mame k očetu ali obratno	Tedenske selitve	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H50	Problem je bil v tem, da sem moral vse svoje stvari, ki sem jih rabil, premikati	Tedensko pakiranje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H51	to mi ni bilo všeč	Tedensko pakiranje	Najtežje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H52	sem menjal okolje	Menjava okolja	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H53	Ta kraj sem že prej dobro poznal	Kraj poznal že prej	Najlažje sprejete spremembe	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H54	sem bil veliko pri babici in sem se tam vedno dobro počutil	Pri babici veliko bil že prej	Pridobitev ob ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H55	se nisem nikoli pretirano obremenjeval s spremembami	Neobremenjenost s spremembami	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H56	Sem bolj flegma človek	Flegma človek	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

H57	sem se hitro navadil na vse	Hitro navajanje	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H58	je bilo na začetku težko	Na začetku hudo	Negativna izkušnja otroka	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H59	kar naenkrat vse na novo	Vse na novo	Pogled na ločitev ali razvezo	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H60	se potem navadiš in ni več težko	Ko se navadiš ni več težko	Otrok po ločitvi ali razvezi	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H61	Mama ima že več let novega partnerja	Mama ima partnerja	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
H62	s katerim se dobro razumeva	Dobro razumevanje	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H63	Zdaj tudi živita skupaj	Živita skupaj	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
H64	Ima pa on od prej že dva otroka	Partner ima dva otroka	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
H65	Oče pa tudi ima novo partnerko	Oče ima partnerko	Novi partnerji in partnerke	Življenje v reorganizirani družini
H66	nista dolgo skupaj	Skupaj kratek čas	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
H67	Ima pa tudi njegova partnerka eno hčerko	Partnerka ima eno hčerko	Otroci novih partnerjev	Življenje v reorganizirani družini
H68	se super razumem z obema	Super razumevanje z obema	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H69	Dobro sem ju sprejel	Sprejetje obeh partnerjev	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H70	tudi onadva mene	Partnerja sprejela njega	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H71	S tem res nismo nikoli imeli težav	Nikoli težav v odnosih	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H72	Dobro pa se tudi razumem z njunimi otroci, ker smo tudi približno enako stari	Se razumejo	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
H73	Od maminega partnerja otroka sta stara 20 in 15 let	15 in 20 let	Starost partnerja otrok	Življenje v reorganizirani družini
H74	Od očetove partnerke hčerka pa 22 let	22 let	Starost partnerja otrok	Življenje v reorganizirani družini
H75	z njimi smo se povezali in nikoli nismo imeli problemov	Povezani med sabo	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini

H76	ima veliko družin težave v odnosih potem v novih družinah	Veliko družin ima težave v novi družini	Izzivi življenja z dvema družinama	Življenje v reorganizirani družini
H77	je kar v redu, sploh ni slabo	Ni slabo	Doživljanje življenja v reorganizirani družini	Življenje v reorganizirani družini
H78	Z maminim novim partnerjem se super razumem	Super odnos	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H79	Z njim nikoli nisem imel problemov in jih tudi sedaj nimam	Brez problemov	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H80	Veliko se druživa	Se veliko družita	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H81	veliko stvari delava skupaj	Stvari delata skupaj	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H82	Tudi z njegovim sinom sva zelo dobra prijatelja in se ogromno druživa	Sta prijatelja	Odnosi med otroki in otroki novega partnerja	Odnosi v reorganizirani družini
H83	Z očetovo partnerko se v redu razumeva	Dobro razumevanje	Odnosi med otroki in novim partnerjem starša	Odnosi v reorganizirani družini
H84	mama živi s svojim partnerjem	Živita skupaj	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
H85	oče pa s svojo partnerko	Živita skupaj	Odnosi med staršem in novim partnerjem	Odnosi v reorganizirani družini
H86	Jaz pa trenutno živim že na svojem	Živi na svojem	Organizacija bivanja	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H87	si hodimo na obiske, jaz k njim ali k oni meni	Medsebojni obiski	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H88	K mami hodim veliko več, ker ne živiva daleč narazen	K mami večkrat na obisk	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H89	Oče pa se je preselil k partnerki v drug kraj, ki je bolj oddaljen, zato ga obiščem manjkrat kot mamo, a še vedno kar pogosto	Manj stikov z očetom zaradi oddaljenosti	Stiki s starši	Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi
H90	Takoj po ločitvi se nista najbolj razumela	Nista se razumela	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H91	Ne, da bi se kregala med sabo	Nista se kregala	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H92	Nista se niti veliko videla	Brez stikov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

H93	Sem pa videl v njuni komunikaciji, da nista v najboljšem odnosu	Slabši odnos v komunikaciji	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H94	Zdaj po vseh teh letih pa imata oba dva svoje življenje	Vsak svoje življenje	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
H95	Če bi se srečala, bi se normalno pozdravila in pogovorila	Normalen pogovor	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
H96	Kakšnih drugih stikov pa danes nimata več	Drugih stikov nimata	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
H97	imata zdrav in normalen odnos, tak kot ga bivša partnerja kot starša morata imeti	Zdrav odnos	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine danes
H98	nisem opazil, da bi njun odnos veliko vplival na to kako se bomo potem razumeli med sabo	Odnos ni imel vpliva	Nepovezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H99	se niti nista veliko kregala	Manj preprirov	Odnos med staršema	Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi
H100	je to vplivalo le na počutje vseh družinskih članova in sorodnikov, ker jim ni bilo vseeno	Vpliv odnosa na počutje družine	Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H101	Večkrat je potem kdo od sorodnikov rekel, oče je to rekel, ali mama je to rekla	Govorjenje sorodnikov	Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi	Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze
H102	Ni bilo pa nič dramatičnega, da bi se drugi odnosi spremenili	Drugi odnosi nespremenjeni	Nepovezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H103	babica po mamini strani se še vedno zelo dobro razume z mojim očetom	Razumevanje sorodnikov kljub ločitvi	Nepovezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H104	mislim, da to ni imelo velikega vpliva	Odnos ni imel vpliva	Nepovezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi	Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi
H105	Najbolj so mi pomagali babica	Babica	Pomoč starih staršev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
H106	teta in stric po mamini strani	Teta in stric	Pomoč širše družine	Oblike pomoči s strani različnih oseb
H107	Z njimi sem se lahko najbolj pogovarjal	Pogovor s sorodniki	Dobra izkušnja prejemanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

H108	tudi zaupal, ko mi je bilo težko	Zaupanje sorodnikom	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H109	Obrnil pa sem se lahko tudi k sestričnima, ki sta približno moje starosti, zato smo se še toliko bolj razumeli	Sestrični	Pomoč širše družine	Oblike pomoči s strani različnih oseb
H110	Podporo sem iskal bolj pri sorodnikih in družini	Iskanje podpore pri družini	Pomoč širše družine	Oblike pomoči s strani različnih oseb
H111	tudi prijatelji so mi pomagali	Prijatelji	Pomoč prijateljev	Oblike pomoči s strani različnih oseb
H112	imam nekatere prijatelje iz osnovne šole, s katerimi se lahko pogovorim o tem	Pogovor s prijatelji iz osnovne šole	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H113	Glede šole pa se mi zdi, da nikoli ni bilo potrebe po pomoči	Pomoč šole ni potrebna	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
H114	Nikoli se o tem nisem pogovarjal s kakšno učiteljico ali svetovalno delavko	Brez pogovorov učiteljice	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
H115	Razredničarki sem samo omenil ločitev	Seznanitev razredničarke z ločitvijo	Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev	Oblike pomoči s strani različnih institucij
H116	Dovolj mi je bilo, da sem se o tem pogovarjal v krogu družine in prijateljev	Dovolj bili družinski pogovori	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
H117	ne spomnim se, da bi imel kakršen koli pogovor na CSD-ju	Ne spomni se pomoči CSD	Pomoč CSD	Oblike pomoči s strani različnih institucij
H118	Zagotovo je to pomagalo, da sem določene spremembe lažje sprejel	Lažje sprejemanje sprememb	Lažje sprejemanje sprememb	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H119	Niso pa pri tem pomagali samo pogovori	Pri sprejemanju niso pomagali le pogovori	Pozitivne posledice pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H120	že samo njihova družba, vedno smo kaj počeli skupaj in sem se tako zamotil	Ob druženju umik od vsega	Odmik od težav	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H121	so mi oni preko pogovorov in druženja pokazali, da le ni vse tako težko in hudo	Preko pogovorov premagal stisko	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb
H122	Na takšen način sem lažje premagal to stisko	Preko pogovorov premagal stisko	Dobra izkušnja prejetanja pomoči	Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

H123	ni bilo kaj posebnega kar bi potreboval	Ni potrebe po drugi podpori	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči
H124	Sem imel zadostno podporo že v krogu družine	Zadostna pomoč v krogu družine	Brez potrebe po drugi pomoči	Želene oblike pomoči

9.3 Osno kodiranje

STAROST INTERVJUANCEV:

20 let (A), 19 let (B), 22 let (C), 20 let (D), 24 let (E), 22 let (F), 23 let (G), 21 let (H)

SPOL:

ženski (A), ženski (B), ženski (C), ženski (D), ženski (E), ženski (F), ženski (G), moški (H)

O izkušnji ločitve ali razveze

Starost ob ločitvi ali razvezi

- 8 let (A9)
- 12 let (B9, C8, D9)
- Konec osnovne šole, 14 let (E13)
- 9 let (F7)
- 16 let (G8)
- Okoli 13 let (H7)

Način ločitve ali razveze

- Sporazumna ločitev (A33, B24, E27, G9, H8)
- Ločitev ni bila čisto sporazumna (D10, D23)
- Ne sporazumna ločitev (F9)

Potek ločitve ali razveze

- Hitra ločitev (B11)
- Skupna odločitev staršev za ločitev (D20)
- Predolgo skrivanje mame (D24)
- Oče naredil konec (D25)
- Brez sodišča (E28)
- Ločitev zahteval oče (F8)
- Veliko preprirov (G1)
- Mirna ločitev (H3)

Vzroki ločitve ali razveze

- Nabiranje stvari skozi leta (B12)
- Kopičenje težav (B13)
- Mamino varanje (D15)
- Mama razdrla družino (D47)
- Oba kriva za ločitev (D125)
- Nerazumevanje staršev (E1)
- Mamina krivda (E75)
- Ločitev zaradi ne opravljanja gospodinjskih opravil (F10)

- *Razlog ločitve ji ni znan (F94)*
- *Različne zgodbe o ločitvi (F95)*

Sorojenci

- *Starejša sestra (A85)*
- *Polbrat (E76, E52)*
- *20-letni brat (F26)*
- *Edinec (H47)*

Starost sorojencev

- *23 let (B65)*
- *Ob ločitvi 15 let (B66)*
- *19 let (C43)*
- *Mlajši polbrat (E87)*

Spremembe otrok ob ločitvi ali razvezi

Otrok pred ločitvijo ali razvezo

- *Pred razvezo stabilna družina (A3)*
- *Razigranost pred razvezo (A49)*
- *Veliko druženja s prijatelji (H35)*

Otrok po ločitvi ali razvezi

- *Zaprto vaze (A48)*
- *Otrok se ob razvezi spremeni (A50)*
- *Postala drugačna (A51)*
- *Umik v svoj svet (A52)*
- *Socialna izolacija (A53)*
- *Vklop v družbo (A54)*
- *Postopno navajanje (B34)*
- *Izguba sreče ni nujna (B35)*
- *Umik v sobo (B80)*
- *Ne želi biti prizadeta (D32)*
- *S prijatelji se ne videvajo več (H36)*
- *Neobremenjenost s spremembami (H55)*
- *Flegma človek (H56)*
- *Hitro navajanje (H57)*
- *Ko se navadiš ni več težko (H60)*

Organizacija bivanja

- *Ni želela ostati z mamo (A45)*
- *Želela ostati z očetom (A46)*
- *Otrok ne želi selitve (A47)*

- *Mama je odšla (C13)*
- *Vprašanje staršev o bivanju (C17)*
- *Oče ostal v stanovanju (C18)*
- *Mama živela daleč (C19)*
- *Mamina selitev bližje (C20)*
- *Živita pri mami (C66)*
- *Občasno pri očetu (C67)*
- *Živijo v isti hiši (D72, G13)*
- *Oče v spodnji etaži (D73)*
- *Partner in mama v zgornji etaži (D74)*
- *Ostala z očetom (E8, E21, E63)*
- *Selitev mame v drug kraj (E9)*
- *Niso več živeli skupaj (E14)*
- *Že prej živela ločeno (E15)*
- *Hitra selitev mame (E16)*
- *Z očetom ostala v stanovanju (E17)*
- *Selitev v drugo stanovanje (E18)*
- *Živi na svojem (E66, F86)*
- *Na začetku živela z mamo (F13)*
- *Sporazumen dogovor o skrbništvu (F116)*
- *Živi pri očetu (F22, F76)*
- *Z očetom živita zgoraj (G14)*
- *Mama in brat živita spodaj (G15)*
- *En brat se je odselil (G16)*
- *Z mamo šla živeti k babici (H12)*
- *Samoodločanje o bivanju (H23, H26)*
- *Strinjanje o stikih (H24)*

Stiki s starši

- *Pri očetu za vikende (A21)*
- *Obiskovanje očeta za vikende (B30)*
- *Obiskovanje očeta s sestro (B55)*
- *Redki stiki z očetom (B60, B86)*
- *Med študijem vikendi pri mami (B61)*
- *Zdaj samo obiski očeta (B87)*
- *Več stikov z očetom (C14)*
- *Tedenske menjave (C15, D75, F104, H22)*
- *Pogosti stiki z obema staršema (C16)*
- *Vsakodnevni obiski mame (C21)*
- *Sprememba stikov (C68)*
- *Menjavanje stikov (C69)*
- *Spontani stiki (C70)*
- *Menjavanje kot ji ustreza (C73)*
- *Stike si prilagaja (C74)*
- *Manj stikov z mamo (E19, F77)*
- *Z očetom malo stikov (E47)*

- *Redki stiki z očetom (F50)*
- *Stiki za vikende (F51)*
- *Občasni stiki z mamo (F52)*
- *Na začetku občasni stiki (F103)*
- *Stiki samo dorečeni (F117)*
- *Neformalno določeni stiki (F118, H21)*
- *Ob stikih dobro funkcionirali (H25)*
- *Medsebojni obiski (H87)*
- *K mami večkrat na obisk (H88)*
- *Manj stikov z očetom zaradi oddaljenosti (H89)*

Pridobitev ob ločitvi ali razvezi

- *Znanje o življenju (A60)*
- *Razumevanje žensk ob ločitvi (A61)*
- *Bolj prilagodljiva (A62)*
- *Lažje zapuščanje ljudi in krajev (A64)*
- *Odprtost za življenjske udarce (A65)*
- *Mirno življenje (B48, E29, G21)*
- *Močnejša oseba (C31)*
- *Bolje spoznala vsakega starša (D33)*
- *Preživljanje časa z vsakim posebej (D34)*
- *Skrb očeta (E30)*
- *Ohranitev pozornosti (E31)*
- *Več pozornosti (E32, G25)*
- *Vse delala sama (E34)*
- *Hitro samostojna (E35)*
- *Veliko pridobila (E37)*
- *Posvečanje dedka (F15)*
- *Samozavest (F16)*
- *Lepše življenje (F74)*
- *Živel pri babici (H27)*
- *Bližina sorodnikov (H28, H29)*
- *Najljubši kraj (H30, H31)*
- *Pri babici veliko bil že prej (H55)*

Izguba ob ločitvi ali razvezi

- *Socialna mreža (A55)*
- *Varnost v materinskem domu (A56)*
- *Občutek družine (A57)*
- *Oče v vsakdanjem življenju (A59)*
- *Stabilnost (A63)*
- *Prijatelji (B45, B46, H34)*
- *Postala razvajena (C27)*
- *Ni samostojna (C30)*
- *Sposobnosti navezovanja stikov (D31)*

- *Skupno preživljanje časa (D35)*
- *Nič izgubila (E36)*
- *Ljubezen staršev (F14)*
- *Očeta ni vedno z njim (H32)*

Najlažje sprejete spremembe

- *Lažje sprejetje določenih stvari (A104)*
- *Stiki z očetom za vikende (A106)*
- *Skupno življenje z mamo in sestro (B29, B89)*
- *Nobena sprememba lahka (B76)*
- *Skupno obiskovanje očeta (B90)*
- *Bivanje v istem stanovanju (C54)*
- *Vse ostalo isto (C62)*
- *Šola ostala ista (C63, H18)*
- *Življenje ostalo isto (C64, E33)*
- *Razumevanje ločitve (C65)*
- *Živijo v isti hiši (D28)*
- *Seljenje po hiši (D29)*
- *Brez večjih sprememb (D30)*
- *Ista šola in prijatelji (E26)*
- *Vse dobro sprejela (E53)*
- *Vse odnesla pozitivno (E54)*
- *Ni bilo velikih sprememb (E56)*
- *Ni poslušala preprirov (F44)*
- *Sprejetje očetove partnerke (G52)*
- *Sprememba domačega okolja (H14)*
- *Menjava okolja (H52)*
- *Kraj poznal že prej (H53)*

Najtežje sprejete spremembe

- *Nov kraj in prijatelji (A40)*
- *Odhod v materinski dom (A41)*
- *Nikoli več ne bodo družina (A97)*
- *Nov kraj (A102)*
- *Novi sošolci (A103)*
- *Vse težko sprejeti (A105)*
- *Življenje brez enega starša (B27)*
- *Selitev v novo okolje (B28)*
- *Enkrat tedensko videvanje z očetom (B31)*
- *Privajanje na novo okolje (B32)*
- *Spoznavanje novih prijateljev (B33)*
- *Sprememba poteka življenja (B77)*
- *Drugačen potek dneva (B78)*
- *Menjava okolja (B79, C53)*
- *Sprememba navad (B82)*

- *Tedenske selitve (B83, C50, D26, H48, H49)*
- *Tedensko pakiranje (B84, B85, C23, H50, H51)*
- *Doma ni obeh staršev (C22, F11, F12)*
- *Prestavljanje med učenjem (C51)*
- *Vsak teden druga miza (C52)*
- *Bivanje v maminem stanovanju (C55)*
- *Odnos z babico (C57)*
- *Babičina jeza (C58)*
- *Ignoriranje s strani babice (C59)*
- *Babica ni sprejela ločitve (C60)*
- *Tedenska menjava sob (D27)*
- *Ne bosta več skupaj (D65)*
- *Konec družinskih kosil (D66)*
- *Reorganizacija življenj (D67)*
- *Spoznanje maminega partnerja (D68)*
- *Odločitev za bivanje pri očetu (F42)*
- *Hitre odločitve (F43)*
- *Brez skupnih dopustov (G18)*
- *Očeta ni videl vsak dan (H16)*
- *Očeta ni vedno z njim (H17)*

Povezanost ločitve ali razveze z nadaljnjim življenjem

Razmišljanje o lastni partnerski zvezi in družini

- *Pozornost na lastno partnersko zvezo (B39)*
- *Pomembnost komunikacije (B40)*
- *Normalno reševanje zadev (B41)*
- *Želja urejenih partnerskih odnosov (B47)*
- *Vzpostavljanje stika z moškimi (D8)*
- *Partner s katerim bo ostala skupaj (F18)*
- *Svojim otrokom ne želi ločitve (F73)*
- *Pogovori s fantom o ločitvi (G100)*

Urejene družine njihovih partnerjev

- *Stabilna družina pri fantu (A58)*
- *Fantova urejena družina (G99)*
- *Vsi se razumejo (G101)*

Zavedanje posledic ločitve ali razveze

- *Vpliv posledic na otroka (B36)*
- *Učenje iz situacije (E42)*
- *Spremenjen pogled na prihodnost (F17)*
- *Ločitev te kaj nauči (F72)*
- *Zapomnila stvari iz otroštva (F97)*

- *Občasni prepiri s fantom (F98)*
- *Se spremeniš kot oseba (F99)*

Otrokovo doživljanje ločitve ali razveze

Negativna izkušnja otroka

- *Dramatična izkušnja (A1)*
- *Stresno (B5)*
- *Življenje se obrne na glavo (B6)*
- *Šok za otroka (B8)*
- *Na začetku hudo (B26, C42, H58)*
- *Prizadetost (D6)*
- *Bilo težko (E5, F38, G23)*
- *Nič jasno o dogajanju (F4)*
- *Zapomnila si je njune jezne pogovore (F110)*
- *Naporno (G3)*
- *Slaba volja zaradi občutka izgube družine (G102)*
- *Malo šokantno (H4)*

Pozitivna izkušnja otroka

- *Brez pritiska (C3)*
- *Ni bilo težko (C5, F6)*
- *Ni bilo hudo (C151, D174, H5)*
- *Zadovoljna z življenjem z očetom (E25)*
- *Pozitivno sprejemanje sprememb (E62)*
- *Lahka izkušnja (F1)*
- *Ni bilo pretresljivo (H1)*
- *Zelo malo preprirov (H2)*

Pogled na ločitev ali razvezo

- *Življenjska prelomnica (A2)*
- *Razumevanje situacije (A82)*
- *Vrtinec čustev (B1)*
- *Veliko dogajanja (B2)*
- *Veliko sprememb (B3)*
- *Novo okolje (B4)*
- *Dovolj stara za razumevanje (B7)*
- *Ločitev ni bila presenečenje (B22)*
- *Pričakovana ločitev (B23)*
- *Najboljša odločitev staršev (B25)*
- *Jemanje k srcu (B37)*
- *Pomembna preizkušnja (B38)*
- *Hvaležnost staršem (B42)*
- *Vztrajanje v odnosu povzroča škodo otroku (B43)*

- *Bilo lepo (C1)*
- *Trud staršev (C2)*
- *Poseben primer družine (C6)*
- *Obstajajo hujše zgodbe (C7)*
- *Slabo spominjanje (C9)*
- *Ločitve ni bilo čutiti (C11)*
- *Primeri kjer en otrok ostane z enim staršem (C48)*
- *V zvezi ni šlo (C102, G10)*
- *Bolje da sta se ločila (C103, D119, E20, E61, F41)*
- *Samo ločitev (C127)*
- *Normalen odnos do ločitve (C129, D4)*
- *Pred leti tabu tema (C130)*
- *Danes veliko ločitev (C131)*
- *Nekaj sprememb (D2)*
- *Veliko ločenih staršev sošolk (D3)*
- *Življenje ni pravljica (D5)*
- *Vse bilo z razlogom (D52)*
- *Zdaj drugačen pogled na vse (D54)*
- *Pripravljenost na ločitev (E3)*
- *Želela ločitev staršev (E4, G11, G47)*
- *Hitro predelala ločitev (E12)*
- *Sprejetje ločitve (E24)*
- *Brez posebnega doživljanja (F3)*
- *Ne zavedanje dogajanja (F19)*
- *Premajhna za razumevanje ločitve (F20)*
- *Veliko prepiranja (G22)*
- *Ločitev kot olajšanje (G46)*
- *Ni opazil težav (H6, H11)*
- *Vse na novo (H59)*

Izkušnja z materinskim domom

- *Materinski dom (A7, A10)*
- *Odvzem iz šole (A8)*
- *Neustrezna izobrazba zaposlenih (A11)*
- *Slaba izpeljava razlage ločitve (A12)*
- *Neustrezna razlaga razveze otroku (A13)*
- *Molčanje o lokaciji pred očetom (A14)*
- *Taktika zastraševanja (A15)*
- *Negativna čustva v ne varnem okolju (A16)*
- *Stiki pod nadzorom (A18)*
- *Nadzorovani telefonski pogovori z očetom (A19)*
- *Samostojna srečanja z očetom (A20)*
- *Oče izvedel za lokacijo (A42)*
- *Zasledovanje očeta (A43)*
- *Lik sestre v drugi osebi iz materinskega doma (A93)*

Posredovanje sporočil med staršema preko otroka

- *Pošiljanje sporočil preko hčerke (A24)*
- *Vloga poštarja (A135, F80)*
- *Posrednik med prepiri (D134)*
- *Prenašanje sporočil (D135, G5)*
- *Dvojne slišane pripovedi (D142)*
- *Pritiski obeh strani (F81)*
- *Imela dovolj posredovanja (F82)*
- *Starša se morata sama pogovoriti (F83, G6)*
- *Vmesni člen (G4)*
- *Posrednik med staršema (G51)*

Občutek krivde

- *Čutenje krivde (B51)*
- *Krivda zaradi stikov (B52)*
- *S sestro nista krive (D70)*
- *Ni čutila krivde (F5)*

Občutki ob prepirih staršev

- *Kreganje težko poslušati (B14)*
- *Čutenje napetosti (B15, E2)*
- *Slaba volja ob dnevih kreganja (B16)*
- *Slabo počutje (B17, B135)*
- *Planila v jok (D16)*
- *Stisnila k mami (D17)*
- *Vsi so jokali (D19)*
- *Bila prestrašena (D39)*
- *Grozno počutje (D137)*
- *Želi pomagati staršema (D138)*
- *Ni njena stvar (D140)*
- *Ne bo reševala prepиров (D141)*
- *Ob prepirih ne želi biti doma (D143)*
- *Mora videti situacijo iz obeh strani (D144)*
- *Posvečanje šoli, da je vse pozabila (G40)*
- *Oddaljitev od družinskega dogajanja (G41)*

Težave povezane z ločitvijo ali razvezo

- *S sestro imata različna očeta (A90)*
- *Nenaklonjenost očeta do sestre (A91)*
- *Jezen otrok (A192)*
- *Napadi jeze (A193)*
- *Soočanje z depresijo zaradi nezadostnih oblik pomoči (A196)*
- *Odnosi z drugimi (D7)*
- *Kričanje očeta (D14)*

- *Možnost depresije (E140)*
- *Oče ni sprejemal joka (F111)*
- *Strah pred jokanjem (F112)*
- *Zamera do staršev zaradi neprisotnosti (F128)*

Izzivi otrok ob ločitvi ali razvezi

- *Občutek manipulacije (A29)*
- *Otrok krivi socialno delavko (A35)*
- *Jeza do socialnih delavk (A36)*
- *Mnenje socialne delavke o manipulaciji (A77)*
- *Iskanje krivde v obeh starših (A81)*
- *Otrok izbere starša, ki ga ima že prej raje (A83)*
- *Fantazija o vrnitvi mame (A98)*
- *Mamina obljuba vrnitve (A99)*
- *Vpliv pubertete (B10)*
- *Sestra bolje spopadla z ločitvijo (B21)*
- *Usklajevanje (B54)*
- *Zmeda (B81)*
- *Naporno tedensko seljenje (B125)*
- *V šoli se je zamotila (B144)*
- *Poslušanje prepirov (C12)*
- *Spraševanje po mami (C24)*
- *Skrivanje ločitve pred drugimi (C25)*
- *Dobro soočanje z težko izkušnjo (C32)*
- *Verjetni drugačni odnosi če bi ostali skupaj (C39)*
- *Naporno razmišljanje o tem kaj potrebuješ (C56)*
- *Občutek otroka da nekaj ni v redu (C61)*
- *Menjavanje ob urah ni bilo všeč (C71)*
- *Obvezujoče menjavanje ob urah (C72)*
- *Čudni stiki ob določeni uri (C75)*
- *Širša družina ni želela govoriti o ločitvi (C123)*
- *Smiljenje drugim (C124)*
- *Boge v družini (C125)*
- *Počutila kot revček (C126)*
- *Hudo zaradi smiljenja drugim (C128)*
- *Ne ve kako bi bilo ob nerazumevanju staršev (C152)*
- *Ob ločitvi še otrok (D1, F2)*
- *Lov na jajčke (D11)*
- *Skupaj sede v kuhinji (D12)*
- *Oče pridrvel s telefonom (D13)*
- *Ni vedela pomena varanja (D18)*
- *Priprava na pogovor na CSD (D41)*
- *Kot otrok ni razumela situacije (D53)*
- *Mame včasih ni doma (D84)*
- *Ni delila stisk (D155)*
- *Strah pred izgubo stika enega starša (D164)*

- *Navada biti z nekom (E6)*
- *Vedno zraven mame (E7)*
- *Hudo ji je bilo za očeta (E11)*
- *Sramovanje življenja z očetom (E58)*
- *Sčasoma normalno sprejela novo življenje (E59)*
- *Premišljevanje o mamini situaciji (E60)*
- *Vsak sam čez izkušnjo (E145)*
- *Razčiščevanje pri sebi (E146)*
- *Prijatelji imajo starše skupaj (F39)*
- *Misel o ponovni združitvi (F40)*
- *Postavila se je zase (F84)*
- *Poslušanje različnih zgodb (F91)*
- *Ne ve na koga se obrnit (F93)*
- *Mama izginila od doma (F105)*
- *Velik vpliv staršev (F109)*
- *Morala se je zamotiti (G7)*
- *Zadrega ob obisku fanta (G26)*
- *Dilema ob pomembnih dogodkih (G27, G28, G50)*
- *Dilema koga povabit (G29)*
- *Umik od preprirov (G116)*
- *Po selitvi izvedel za ločitev (H13)*
- *Pogrešal očeta (H33)*
- *Govorjenje sorodnikov (H101)*

Doživljanje starševskega odnosa

- *Naporno (A138)*
- *Sestri bilo stresno (A142)*
- *Sestra v oporo mami (A143)*
- *Ob stopnjevanju preprirov slabše počutje (B18)*
- *Vesetje ob dobrem odnosu (B95)*
- *Sreča ob dobrem odnosu (B139)*
- *Zgled staršev (C101)*
- *Zadovoljstvo ob razumevanju (C104)*
- *Ne oziranje na probleme staršev (H39, H41)*
- *Nepriustranskost do staršev (H40)*

Otroci in govor o ločitvi

- *Otroci se o ločitvi ne pogovarjajo (A178)*
- *O ločitvi brez problema govori (C4)*
- *Ni bilo zaupnih oseb (D149)*
- *Ni govorila o ločitvi (E133)*
- *Brat ne govori o ločitvi (G117)*

Pogovor o ločitvi s starši

- *O ločitvi bolj zaupala mami (B152)*
- *Oče zadržan glede izražanja čustev (B153)*
- *Starša skupaj povedala (C10)*
- *Pogovor z očetom za lažje razumevanje (E117)*
- *Ni vedel za ločitev (H9)*
- *Prikrivanje ločitve (H10)*

Doživljanje ločitve ali razveze s strani staršev

Nesprejetje krivde

- *Očetovo nesprejetje krive (A27)*
- *Prelaganje krivde na otroka (A28)*

Izzivi staršev ob ločitvi ali razvezi

- *Mamina invalidnost (A4)*
- *Pokojnina (A5)*
- *Stanovanjska problematika (A6)*
- *Mamina želja po vrnitvi (A22)*
- *Očetova želja, da ostanejo družina (A26)*
- *Čez čas oče sprejme mamin odhod (A31)*
- *Odraščanje v zavodu (A70)*
- *Mamina živčnost (A79)*
- *Očetovo upanje o vrnitvi mame (A108)*
- *Mamino izogibanje pogovorov z očetom (A139)*
- *Oče preboleval ločitev (C111)*
- *Očeta skrbelo za hčerko (E22)*
- *Mamin občutek krivde (E74)*
- *Dilema ob pomembnih dogodkih (G17, G27, G28)*
- *Starša v stresu (G106)*
- *Slaba volja staršev (H19)*
- *Privajanje staršev na spremembe (H20)*

Izzivi z organizacijo bivanja

- *Nesodelovanje očeta s CSD (A34)*
- *Nesodelovanje zaradi stikov (A37)*
- *Mamino nestrinjanje s tedenskimi menjavami (A38)*
- *Več obiskov CSD (A39)*
- *Oče želel več stikov (B53)*
- *Težave z organiziranjem (D21)*
- *Strinjanje staršev (D22)*
- *Mamine tedenske selitve (D85)*
- *Oče solastnik maminega stanovanja (F86)*

Težave staršev ob ločitvi ali razvezi

- *Psihično nasilje očeta (A23)*
- *Očetove manipulacije proti mami (A25)*
- *Vrnitve mame zaradi nasilja ni bilo (A100)*
- *Zaprtoost mame (A140)*
- *Oče ni sprejel ločitve (C109)*
- *Oče verbalno agresiven (D38)*
- *Očeta ločitev prizadela (E10)*
- *Šok za očeta (E23)*
- *Mama nezadovoljna z življenjem (E106)*
- *Mama vse sprejema z jezo (E107)*
- *Ni bilo selitve zaradi financ (G12)*
- *Mama šokirana ob ločitvi (G105)*

Odnosi primarne družine ob ločitvi ali razvezi

Odnos med staršema

- *Mimino govorjenje čez očeta (A30)*
- *Grozilni klici očeta (A32)*
- *Prenašanje jeze na očeta (A72)*
- *Oče krivca videl v mami (A131)*
- *Očetova jeza (A132)*
- *Posebno mesto mame v očetovem srcu (A133)*
- *Starša se nista pogovarjala o hčerki (A134)*
- *Nihanje dobrih in slabih odnosov (A136)*
- *Zadržanost drug do drugega (B122)*
- *Grdo gledanje (B123)*
- *Spor staršev zaradi stikov (B124)*
- *Nekaj časa slab odnos (B126)*
- *Postopni pogovori (B127)*
- *Umirjanje (B129)*
- *Bolj hladen odnos na začetku (C106)*
- *Bila uradna (C107)*
- *Oče se ni rad pogovarjal z mamo (C110)*
- *Starša kot sovražnika (D122, D126)*
- *Mama ne more gojiti sovraštva (D124)*
- *Brez stikov (D127, H92)*
- *Brez pogovorov (D128)*
- *Sporočila za nujne stvari (D129)*
- *Pogosto kreganje (E110, G107)*
- *Očetov trud rešitve razmerja (E111)*
- *Mama vedno iskala prepir (E112)*
- *Oče miril situacijo (E113)*
- *Pritisk mame na očeta (E115)*
- *Izsiljevanje mame preko otroka (E116)*

- *Katastrofalen (F79)*
- *Pogovor o nujnih zadevah (F85)*
- *Pogovor glede šolanja (F87)*
- *Pogovor o socialnih zadevah (F88)*
- *Manj prepirov (G2, H99)*
- *Imela veliko komunikacije (G49)*
- *Napet odnos (G103)*
- *Nista se razumela (H90)*
- *Nista se kregala (H91)*
- *Slabši odnos v komunikaciji (H93)*

Odnos z očetom

- *Očeta imela raje (A66)*
- *Oče dajal občutek varnosti (A67)*
- *Pomoč očeta pri premagovanju strahu (A68)*
- *Krivica do očeta (A75)*
- *Trud očeta (A76)*
- *Oče hotel razveseliti otroka (A78)*
- *Idealiziranje očeta (A80)*
- *Ščitenje očeta (A169)*
- *Pomoč očetu pri sprejemanju (E55)*
- *Zbližanje z očetom (E114)*
- *Vedno na očetovi strani (E118)*
- *Boljši odnos z očetom (E119)*
- *Če bi ostali skupaj bi imela isti odnos (E120)*
- *Očeta videla le ob večerih (F102)*
- *Z očetom manj povezana (G31)*

Odnos z mamo

- *Stroga mama (A69)*
- *Mama brez materinske topline (A71)*
- *Mame ni imela tako rada (A73)*
- *Spregledala mamino bolečino (A84)*
- *Jeza do mame (A101, E39)*
- *Navezana na mamo (B49, D40, G30)*
- *Močnejša vez z mamo (C36)*
- *Bila samo zraven mame (D37)*
- *Zamera do mame (E38, E41)*
- *Stiki z mamo bili lepi (F78)*

Odnos s sorojenci

- *Nespremenjen odnos (A86)*
- *Ne vključenost sestre (A87)*
- *Sestra že odseljena (A88)*

- *Sestrina podpora mami (A89)*
- *Obiski sestre (A92)*
- *Sestra ni odigrala svoje vloge (A95)*
- *Napredovanje odnosa (B67)*
- *Boljša povezanost (B69)*
- *Ena drugi stali ob strani (B70)*
- *Razumevanje (B71, G39)*
- *Brez sestre ne bi zmogla (B72)*
- *Težje brez sestre (B73, C46)*
- *Zbližanje (C44)*
- *Pogovori pred spanjem (C45)*
- *Skupaj močnejši (C47)*
- *Ohranjanje odnosa s sestro (C49)*
- *Otroci imajo konflikte (D57)*
- *Imele sta se rade (D58)*
- *Skrb za sestro (D59)*
- *Svetovanje sestri (D60)*
- *Veliko prepirov (D61)*
- *Sestri želi najboljše (D62)*
- *Isti odnos pred in po ločitvi (G38)*
- *Dober odnos z bratom (G43)*

Odnos s širšo družino

- *Mamin oče blizu z očetom (A144)*
- *Sodelovanje očeta in dedka (A145)*
- *Neuspeh dedka (A146)*
- *Mamina družina imela rada očeta (A147)*
- *Oče kot svetnik (A148)*

Odnos otroka in staršev

- *Buren odnos (B56)*
- *Jeza do staršev (B57)*
- *Očetovi pogosti klici (B128)*
- *Dokazovanje staršev (C28)*
- *Starša veliko dajeta (C29)*
- *Se ne spominja (C33)*
- *Opiranje na enega starša (C35)*
- *Različno zaupanje do mame in očeta (C37)*
- *Drugačna vez z obema (C38)*
- *Ni bila navezana na starše (E57)*
- *Nezaupanje izpodbije odnos (F92)*
- *Isti odnos pred in po ločitvi (H37)*
- *Razumevanje z obema (H38)*
- *Nespremenjen odnos (H42)*
- *Vedno dober odnos (H43)*

Odnosi primarne družine danes

Odnos med staršema

- *Miren pogovor staršev (A126)*
- *Dogovarjanje preko klicev (A127)*
- *Stabilen odnos (A128)*
- *Pogovor o nujnih stvareh (A129)*
- *Srečanje staršev na maturi (A130)*
- *Zdrav odnos (A137, H97)*
- *Starša se razumeta (B92, C41)*
- *Kljub partnerki, se starša razumeta (B94)*
- *Izboljšan odnos (B121, G111)*
- *Prijateljski odnosi (B136, C108)*
- *Lep odnos (C97)*
- *Vedno enak odnos (C105)*
- *Mama rada sliši o očetu (C116)*
- *Mama vpraša po očetu (C117)*
- *Popoln ločen par (C118)*
- *Ni nič boljše (D130)*
- *Telefonski pogovori za nujne stvari (D131)*
- *V živo se ne vidita (D132)*
- *Prepiri zaradi dediščine (D133)*
- *Pogovor kot rešitev prepirov (D136)*
- *Nimata veliko stikov (E101, F48)*
- *Pomoč s prevozom (E102)*
- *Nimata odnosa (E103)*
- *Oče mami oprostil, da je takšna kot je (E104)*
- *Mamino ljubosumje (E105)*
- *Odnos takšen kot prej (E108, E109)*
- *Samo obvezni stiki (F49)*
- *Slišita se zaradi stanovanja (F89)*
- *Nista prijatelja (F90)*
- *Več interakcije (G19)*
- *Vsakodnevno videvanje (G20)*
- *Občasni prepiri (G24, G109)*
- *Umiritev situacije (G108)*
- *Normalen pogovor (G110, H95)*
- *Boljša komunikacija (G112)*
- *Pomoč mame očetovi mami (G113)*
- *Vsak svoje življenje (H94)*
- *Drugih stikov nimata (H96)*

Odnos z očetom

- *Po prihodu partnerke sprememba odnosov (A111)*
- *Očetova opustitev odnosa (A112)*

- *Slabši odnos z očetom (A115)*
- *Z očetom bolj povezani (C34)*
- *Razumevanje očetovega počutja (D42, D123)*
- *Boljši odnos z očetom (D44)*
- *Skupno jokanje (D45)*
- *Deljenje občutkov (D46)*
- *Očeta ima rada (E46)*
- *Povezanost z očetom (E48)*
- *Podporni pogovori z očetom (E49)*
- *Super odnosi (E51)*
- *Pri očetu vse drugače (E127)*
- *Razlika odnosa pri očetu (G33)*
- *Vpliv drugih stvari za boljšo povezanost (G34)*
- *Oče delal na sebi (G35)*
- *Vpliv očetove spremembe (G36)*
- *Z očetom bolje funkcionirata (G55)*
- *Dogovor o pravilih (G56)*

Odnos z mamo

- *Opazila mamino trpljenje (A74)*
- *Izboljšanje odnosa z mamo (A116, B62)*
- *Mama kot zaupnica (A117)*
- *Mami vse pove (B63)*
- *Mama kot vzor (B64)*
- *Oddaljitev od mame (D43, D50, E123)*
- *Mame ne želi ob sebi (D48)*
- *Skuša zatreti občutke jeze do mame (D49)*
- *Še vedno njena mama (D51)*
- *Oprostila mami (E40)*
- *Distanca z mamo (E43)*
- *Vtikanje mame v njeno življenje (E44)*
- *Mamine muhe (E45)*
- *Sovraži mamin način življenja (E95)*
- *Manj druženja (E124)*
- *Manj zaupanja (E125)*
- *Nezaupanje zaradi ljubosumja (E126)*
- *Manj razumevanja (F24)*
- *Posebna mama (F25)*

Odnos staršev in sorojencev

- *Nerazumevanje brata in mame (F27)*
- *Oče brata navezal nase (F28)*
- *Brat ima drugačne odnose (F29)*
- *Brata zanima samo oče (F31)*
- *Brat sovražen do mame (F32)*

- *Prevelika navezanost na očeta (F34)*
- *Brat vse pove očetu (F35)*
- *Problemi mame in brata (G57)*
- *Brat ne želi pomagat mami (G60)*
- *Brat ima osebne težave (G61)*

Odnos s sorojenci

- *Bolj povezani (A96)*
- *Dobri odnosi (B75)*
- *Več zaupanja (B76)*
- *Ni najboljši (D55)*
- *Veliko kreganja (D56)*
- *Sestra drugače vidi odnos (D63)*
- *Trud za izboljšanje odnosa (D64)*
- *Nimata odnosov (E84)*
- *Zelo redki stiki (E85)*
- *Nič nista skupaj (E86)*
- *Težko prijatelja (E88)*
- *Nihanje dobrih in slabih odnosov (F33)*
- *Bratu ne more zaupati (F36)*
- *Nista povezana (F37)*
- *Dober odnos z bratom (G42)*
- *Slabši odnos z bratom (G44)*
- *Pričakovanje boljših odnosov (G45)*
- *Skregana z bratom (G95)*

Odnos otroka in staršev

- *Boljši odnos (B58, G37, H44)*
- *Manj se vidijo, bolje se razumejo (B59, F23)*
- *Razumevanje z obema staršema (B91, G32)*
- *Super odnos (B130)*
- *Ostal isti odnos (C40)*
- *Pogovor mame in otrok o očetu (C114)*
- *Pogovor z vsakim staršem (D139)*
- *Dobro razumevanje če je ni doma (F21)*
- *Spoštovanje do staršev (F30)*

Skupne aktivnosti družine

- *Skupni družinski izleti (B93, B131)*
- *Skupaj na pomembnih dogodkih (B132)*
- *Druženje (B133)*
- *Gredo kam skupaj (C98)*
- *Skupaj na tekme (C99)*
- *Gredo skupaj z enim avtom (C100)*

Povezanost odnosa staršev z drugimi odnosi

Nepovezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi

- *Drugi odnosi nespremenjeni (H102)*
- *Razumevanje sorodnikov kljub ločitvi (H103)*
- *Odnos ni imel vpliva (H98, H104)*

Povezanost starševskega odnosa z drugimi odnosi

- *Favoriziranje enega starša (A141)*
- *Vpliv na druge odnose (A149, B138, C112, F96)*
- *Vpliv slabega odnosa (A150, D145)*
- *Zbližanje z očetom (E114)*
- *Vpliv odnosa na počutje družine (H100)*

Negativne posledice starševskega odnosa

- *Negativen vpliv slabih odnosov (B134, D146, G115)*

Pozitivne posledice starševskega odnosa

- *Pozitiven vpliv dobrih odnosov (B137, D147, G114, G118)*

Ločitev ali razveza ni spremenila odnosov

- *Na izboljšanje odnosa ni vplivala razveza (B68)*
- *Ločitev ni vplivala na odnos (H45, H46)*

Življenje v reorganizirani družini

Novi partnerji in partnerke

- *Mama ostala sama (A107)*
- *Oče ima partnerko (A109, B96, D86, G62, H65)*
- *Mama nima partnerja (B97, F69, G63)*
- *Mama ima partnerja (C76, H61)*
- *Ima in nima (C77)*
- *Oče dolgo imel partnerko (C78)*
- *Oče nima več partnerke (C79)*
- *Oče se na novo poročil (F47)*
- *Mlajša partnerka (G64)*

Doživljanje življenja v reorganizirani družini

- *Manj prijetni začetki (B105)*
- *Sčasoma sprejmeš nove ljudi (B106)*
- *Osebo moraš dobro spoznati (B107)*

- *Hitro navajanje na spremembe (B118)*
- *Dobro da ima mama nekoga (C82)*
- *Vesela za mamo (D83)*
- *Trenutno v redu (D118)*
- *Spodbujanje staršev za nove partnerje (D120)*
- *V redu počutje (E89)*
- *Dovolj pozornosti (E90)*
- *Ne pogreša mame (E91)*
- *Normalno da ima oče partnerko (E92)*
- *Slabše če bi ostali skupaj (E93)*
- *Družabna partnerka (E94)*
- *Bolje partnerka kot mama (E96)*
- *Dobro (F70)*
- *Sprejetje novega življenja (F71)*
- *Slaba organiziranost (G58)*
- *Redko dosežejo dogovor (G59)*
- *Zanimivo (G85)*
- *Nikoli dolgčas (G86)*
- *Vedno pestro (G87)*
- *Veliko dinamike (G88)*
- *Veliko izzivov (G89)*
- *Izziv ločitve (G90)*
- *Prisotni še drugi problemi (G91)*
- *Neustrezni odnosi staršev (G92)*
- *Bratove osebne težave (G93, G94)*
- *Manjka dogovorov (G96)*
- *Ni skupne rutine (G97)*
- *Ne držanje dogovorov (G98)*
- *Ni slabo (H77)*

Otroci novih partnerjev

- *Partnerka ni mogla imeti otrok (A125)*
- *Partnerka ima dva sina (B108)*
- *Partnerka imela dva otroka (C88)*
- *Starejši sin partnerke (C93)*
- *Partner ima dve hčerki (D76)*
- *Oče in partnerka brez otrok (E67)*
- *Partnerka prej nima otrok (E68)*
- *Partnerka ima tri otroke (F59)*
- *Partnerka ima dva otroka (G70)*
- *Partner ima dva otroka (H64)*
- *Partnerka ima eno hčerko (H67)*

Starost otrok partnerja

- *15 in 20 let (H73)*
- *22 let (H74)*

Mnenje o otrocih partnerja

- *Neodgovoren (B111)*
- *Brez spoštovanja (B112)*
- *Ga ne prebavlja (B113)*
- *Ne uboga (B114)*
- *Sina nista poznali (C94)*
- *Vedeli da sin obstaja (C95)*
- *Moti jo karakter (D106)*
- *Laganje hčerke (D107)*
- *Hčerka obsedena s svojim očetom (D108)*
- *Siljenje hčerke (D109)*
- *Naporno igranje z mlajšo hčerko (D110)*
- *Starejša hčerka v redu (D111)*
- *Razvajenost hčerk (D113)*

Skupne aktivnosti reorganizirane družine

- *Skupinski izleti (B101)*
- *Obiski (B102, C90)*
- *Igranje kart (B103)*
- *Druženje (B104)*
- *Skupna potovanja (C89)*

Izzivi življenja z dvema družinama

- *Ljubosumje (A119, E97)*
- *Očetovo siljenje z novo družino (A120)*
- *Izpadi partnerke (A122)*
- *Ne soočanje s konflikti s strani očeta (A123)*
- *Sprejetje očetovih odločitev (A124)*
- *Sprejemanje nove osebe (B98, F56)*
- *Vsiljivost partnerke (B99)*
- *Partnerka želela biti njena mama (B100)*
- *Sprijaznila z očetovo odločitvijo (B119)*
- *Oče ne vztraja v slabem odnosu (B120)*
- *Težko predstavljanje da ima starš nekoga drugega (C80)*
- *Oseba ki sprejema (C81)*
- *Ob sprejemanju se odpreš (C87)*
- *Skoraj skupaj živeli (C91)*
- *Družine se ne pogovarjajo o drugem staršu (C113)*
- *Odprtost pogovorov (C115)*
- *Težko ustvariš novo družino (D81)*
- *Nepripravljenost na spoznavanje (D87)*
- *Strah očeta (D88)*
- *Oče vse razložil (D89)*
- *Sprejemanje je odločitev otrok (D90)*
- *Prepričanje očeta (D92)*

- *Občutek dvoličnosti (D101)*
- *Specifičen okus ujemanja z drugimi (D114)*
- *Možnost izbire drugega partnerja za mamo (D121)*
- *Ljubosumje mame (E73)*
- *Partner umrl (E80)*
- *Mama zdaj živi sama (E81)*
- *Normalna reakcija ljubosumja (E98)*
- *Partnerka razumela ljubosumje (E99)*
- *Ni več ljubosumja (E100)*
- *Iskanje partnerke (F54)*
- *Upoštevanje mnenja otrok (F55)*
- *Sprejemanje partnerke (F57)*
- *Veliko družin ima težave v novi družini (H76)*

Izzivi življenja z dvema družinama na isti lokaciji

- *Starša v isti hiši (G48)*
- *Zadrega mame (G68, G80)*
- *Zadrega partnerke (G69)*
- *Mami neprijetno ob obisku partnerke (G79)*
- *Mamino ljubosumje (G81)*
- *Zapostavljenost mame (G82)*
- *Dilema prenašanja (G83)*
- *Več pozornosti nameniti mami (G84)*

Odnosi v reorganizirani družini

Odnosi med otroki in novim partnerjem starša

- *Poslabšanje odnosa s partnerko (A110)*
- *Močan karakter partnerke (A113)*
- *Ljubosumje s strani partnerke (A114)*
- *Partnerka mora zaslužiti odnos (A121)*
- *Redki stiki s partnerko (B117)*
- *Sprejemanje partnerja dolgo trajalo (C83)*
- *Niso se uspeli navezati (C84)*
- *Partner ju ni maral (C85)*
- *Partnerka kot druga mama (C86, E71)*
- *Pogosti stiki s partnerko (C96)*
- *Želi spoznati partnerko (D91)*
- *V redu odnos (D93)*
- *Pogovor po potrebi (D94)*
- *V redu odnos do sestre (D95)*
- *Dobro razumevanje s partnerko (E65)*
- *Partnerka jo sprejema kot svojega otroka (E69)*
- *Ne ljubosumje partnerke (E72)*
- *Partnerja ni marala (E77)*

- *Partnerja ni marala zaradi duhovnosti (E79)*
- *Super odnos (F53, H78)*
- *Dobro ujemanje (F58)*
- *V redu partnerka (G53, G66)*
- *Dobro razumevanje (G65, H62, H83)*
- *Veselje ob obisku (G67)*
- *Super razumevanje z obema (H68)*
- *Sprejetje obeh partnerjev (H69)*
- *Partnerja sprejela njega (H70)*
- *Nikoli težav v odnosih (H71)*
- *Brez problemov (H79)*
- *Se veliko družita (H80)*
- *Stvari delata skupaj (H81)*
- *Sta prijatelja (H82)*

Odnosi med staršem in novim partnerjem

- *Neodobravanje odnosa (D77)*
- *Ona nima besede (D78)*
- *Z njim ni najboljše (D79)*
- *Ve za dogajanje med mamo in partnerjem (D96)*
- *Partnerjeve grožnje mami (D97)*
- *Mami ne želi takega odnosa (D98)*
- *Partner zmerja mamo (D99)*
- *Dela se prijaznega (D100)*
- *Prepiri zaradi nerazumevanja hčerk (D116)*
- *Preselitev partnerke k očetu (E64)*
- *Finančna pomoč partnerke (E70)*
- *Mama partnerja poznala že od prej (E78)*
- *Partner grdo delal z mamo (E82)*
- *Mešani občutki glede njunega odnosa (E83)*
- *Še vedno skupaj (G54)*
- *Prenočitev partnerke (G76)*
- *Oče na obisk k partnerki (G77)*
- *Namen skupnega življenja (G78)*
- *Živita skupaj (H63, H84, H85)*
- *Skupaj kratek čas (H66)*

Odnosi med otroki in otroki novega partnerja

- *Bežno srečanje s starejšim sinom (B109)*
- *Stiki z mlajšim sinom (B110)*
- *Ni posebnega odnosa (B115)*
- *Odnosov ne želi (B116)*
- *Sinova kot mlajša brata (C92)*
- *Ne razumevanje s hčerkama (D82)*
- *Trud za manj stikov (D102)*

- *Občasni stiki (D103)*
- *Starostna razlika ni kriva za neujemanje (D104)*
- *Partnerjevo hčerko želela imeti rada (D105)*
- *Manj stika s starejšo hčerko (D112)*
- *Igrano navdušenje ob srečanju (D115)*
- *Trud za boljši odnos (D117)*
- *Se razumejo (F60, H72)*
- *Kličejo se polbrati in polsestre (F61)*
- *Ne gredo kam skupaj (F62)*
- *Se ne kregajo (F63)*
- *Niso tako povezani (F64)*
- *Polsestra na svojem (F65)*
- *Najboljši odnos s polsestro (F66)*
- *Izgubljen odnos s polsestro (F67)*
- *Zdravi odnosi (F68)*
- *Se razumeta (G71)*
- *Se ne družita (G72)*
- *Vesetje ob obisku partnerkine vnukinje (G73)*
- *Ene hčerke ne pozna (G74)*
- *Povezani med sabo (H75)*

Odnosi med staršem in otroki novega partnerja

- *Nerazumevanje mame s hčerkama (D80)*
- *Hčerki partnerke sprejeli očeta (G75)*

Oblike pomoči s strani različnih oseb

Brez zaupnih oseb

- *Nekaj časa brez podpornih oseb (A151)*
- *Ni imela komu zaupati (D175)*

Pomoč sorojencev

- *Odsotnost sestre (A184)*
- *Druženje in opora s strani sestre (B20)*
- *Sestra največji zaupnik (B140)*
- *Opora sestre (C119)*
- *Starejši brat (G122)*
- *Brata (G124)*

Pomoč staršev

- *Starša kot stres faktor (A181)*
- *Nesprejetje mamine pomoči zaradi jeze (A182)*
- *Neprimernost očeta za pomoč (A183)*

- *Pogovor z mamo (B50)*
- *Pomoč očeta in mame (B151)*
- *Obrnila na očeta (E121)*
- *Ob pozitivni ločitvi pomoč mame (E122)*
- *Bolj deležna pomoči mame (G129)*
- *Oče ni znal spregovoriti o ločitvi (G130)*

Pomoč starih staršev

- *Babica in dedek (B148)*
- *Stari starši (D153)*
- *Pomoč očetovih staršev (E50)*
- *Prisotnost babice in dedka (E128)*
- *Veliko pri starih starših (E129)*
- *Dober dedek (F45)*
- *Dedek (F100, F121)*
- *Babica (H105)*

Pomoč širše družine

- *Brez pomoči širše družine (A185)*
- *Družina (G125)*
- *Teta in stric (H106)*
- *Sestrični (H109)*
- *Iskanje podpore pri družini (H110)*

Pomoč prijateljev

- *Prijateljica, ki je prevzela vlogo sestre (A163)*
- *Najboljša prijateljica (A175, C120)*
- *S prijateljico veliko dale skozi (A176)*
- *Brez prijateljice ne ve kako bi bilo (A177)*
- *Pomoč prijateljice skozi igro in ustvarjanje (A179)*
- *Prijatelji (B44, B141, B143, D148, G123, H111)*
- *Prijateljica s podobno izkušnjo (C26, G119, G134)*
- *Prijateljica z ločenimi starši (C121, D159)*
- *Prijateljice nevtralne (D151)*
- *Podpora prijateljic (D152)*
- *Takrat brez pravih prijateljev (E149)*
- *Brez pomoči prijateljev v šoli (F108)*

Pomoč strokovne osebe

- *Obiskovanje psihologa (F113)*

Oblike pomoči s strani različnih institucij

Pomoč CSD

- *Pogovor na CSD (B145, D156, G126, G135)*
- *Nikoli na CSD (C135)*
- *Po ločitvi na CSD (D36)*
- *Pogovor o skrbništvu (D157)*
- *Brez pogovorov na CSD (F114)*
- *Brez potrebe CSD (F115)*
- *Ne spomni se pomoči CSD (H117)*

Pomoč šole s strani učiteljev in strokovnih delavcev

- *Učiteljica v podaljšanem bivanju (A152)*
- *Povezanost z učiteljico (A156)*
- *Učiteljica kot socialna delavka (A157)*
- *Učiteljica s pravim občutkom (A158)*
- *Učiteljica brez strokovnih prijemov (A159)*
- *Soočenje s strani učiteljice (A160)*
- *Jezna na učiteljico (A161)*
- *Učiteljica imela prav (A162)*
- *Učiteljica kot strokovna pomoč (A190)*
- *Pomoč socialne pedagoginje (A194)*
- *Brez pomoči šole (C132)*
- *Ne spomni se pomoči s strani šole (C133)*
- *Seznaničev razredničarke z ločitvijo (C134, H115)*
- *Ne seznanjenost šole o ločitvi (G142)*
- *Pomoč šole ni potrebna (H113)*
- *Brez pogovorov učiteljice (H114)*

Pomoč materinskega doma

- *Materinski dom poglavje zase (A153)*
- *Ni bilo povezanosti (A154)*
- *Nezaupanje v zaposlene (A155)*
- *Strokovno neusposobljen kader v materinskem domu (A187)*

Pomoč mladinskega doma

- *Mladinski center (A164)*
- *Kakovostno preživljanje časa v mladinskem centru (A165)*
- *Umik v drugo okolje (A166)*
- *Dobra družba v mladinskem centru (A167)*

Zadržanost do iskanja pomoči

- *Otrok si težko sam poišče pomoč (G139, G140)*

Želene oblike pomoči

Pomoč širše družine

- *Pomoč širše družine (C142)*
- *Pomoč babic, dedkov, stricev in tet (C143)*
- *Čutiti podporo babice (C148)*
- *Podpora babice bi veliko pomenila (C149)*

Pomoč staršev

- *Pomoč staršev (F119)*
- *Pomoč staršev pri nalogah (F120)*
- *Potrebovala očeta in mamo (F125)*
- *Pomoč staršev pri težavah (F126)*
- *Podpora staršev (F130)*

Brez potrebe po drugi pomoči

- *Ni potrebe po drugi podpori (C150, E131, E147, H123)*
- *Drugega ne potrebuje (D173)*
- *Drugih oblik pomoči ni bilo (E132)*
- *Ob drugi pomoči bi bilo drugače (E143)*
- *V celoti dovolj podpore (E150)*
- *Dovolj bili družinski pogovori (H116)*
- *Zadostna pomoč v krogu družine (H124)*

Pomoč CSD

- *CSD bi razumel stiske (D176)*
- *Usmeritve CSD (D177)*
- *Pomoč s strani CSD (D178)*

Pomoč s strani šole

- *Pomoč šole (G141, G143)*
- *Pogovor s psihologom v šoli (G144)*
- *Pogovor z razredničarko (G145)*
- *Razbremenitev v šoli (G146)*

Pogovor

- *Pogovori v materinskem domu (A191)*
- *Vsakdanji pogovor (B165)*
- *Pogovor na CSD (D170)*
- *Manj formalnih pogovorov (D171)*
- *Pogovor o doživljanju ločitve (D172)*
- *Več pogovorov s CSD (G138)*

Strokovna pomoč

- *Pogovor psihoterapevta v materinskem domu (A186)*
- *Psihološka strokovna pomoč (A188)*
- *Pogovor s psihologom (B161)*

Povezanost pomoči s sprejemanjem sprememb

Odmik od težav

- *Ob pomoči pozabila na vse (A180)*
- *Pozabila na težave (B150)*
- *Umik od prepirov (F46)*
- *Ob druženju umik od vsega (H120)*

Lažje sprejemanje sprememb

- *Lažje prenašanje sprememb (B160)*
- *Lažje sprejemanje sprememb (C136, D71, D169, G137, H118)*

Pozitivne posledice pomoči

- *Jeza izginila (A195)*
- *Pozitiven vpliv (E134)*
- *Pozitiven način sprejemanja (E136, E138)*
- *Dokaz, da ji bo uspelo (E139)*
- *Pri sprejemanju niso pomagali le pogovori (H119)*

Slaba izkušnja prejetanja pomoči

- *Slaba izpeljava marsičesa (A171)*
- *Ne znanje nudenja pomoči zaposlenih (A172)*
- *Ne razumevanje stiske s strani prijateljev (B142)*
- *Zgolj pogovor o bivanju (B146)*
- *Brez pristnega stika (B147)*
- *Preveč uraden pogovor na CSD (B162)*
- *Brez pogovora o čustvih (B163)*
- *Zgolj formalnosti (B164, D158)*
- *Vsak bi se postavil na eno stran (D150)*
- *Nekateri ne razumejo tvojega počutja (D167)*
- *Otroci nasploh težko sprejemajo (E137)*
- *Slabo počutje ob prisotnosti dedka na roditeljskih (F122)*

Dobra izkušnja prejetanja pomoči

- *Še danes dobri odnosi in stiki (A94)*
- *Pomoč ob napornem procesu (A168)*
- *Pomagajoči bili strogi in dobri (A170)*
- *Dobre prakse pomoči (A173)*

- *Hvaležnost (A174)*
- *Pogovor in druženje (B149)*
- *Sprehodi in pogovori z očetom (B154)*
- *Prijateljski pogovori (B155)*
- *Razvedrilo (B157)*
- *Pomembna vloga sestre (B158)*
- *Tolažba (B159)*
- *Spodbujanje (C122)*
- *Nekomu lahko zaupala (C137)*
- *Izpoved (C138)*
- *Veliko pogovorov s sestro (C139)*
- *Stari starši približali ločitev (D154)*
- *Predstavitev izkušnje (D160)*
- *Tolažba ob spoznavanju novih oseb (D161)*
- *Približanje ločitve (D162)*
- *Pogovor o izkušnji prijateljice (D163)*
- *Dobro imeti podporo (D165)*
- *Zaupanje osebi z isto izkušnjo (D166, D168)*
- *Babica in dedek kot starša (E130)*
- *Brez podpore drugače gledala (E135)*
- *Dovolj podpore (E141, E144)*
- *Brez podpore bi bilo težje (E142)*
- *Imela pravo pomoč (E148)*
- *Dedek v vlogi staršev (F101, F123)*
- *Dedek kot zid (F106)*
- *Dedek storil vse (F107, F127)*
- *Dedek veliko pomenil (F124, F129)*
- *Ni bila sama v tem (G120)*
- *Imela nekoga, ki razume (G121)*
- *Ponudba pomoči (G127)*
- *Imela svoj glas (G128)*
- *Oče se zdaj pogovarja brez zadržkov (G131)*
- *Razbremenitev preko pogovora (G132)*
- *Velik pomen pogovora (G133)*
- *Zavedanje podpore CSD (G136)*
- *Pogovor s sorodniki (H107)*
- *Zaupanje sorodnikom (H108)*
- *Pogovor s prijatelji iz osnovne šole (H112)*
- *Preko pogovorov premagal stisko (H121, H122)*